

JUST WAR AND THE MODERN RESERVIST

Masterthesis

A comparative study of the moral ethic narrative of Walzer's Just War Theory and the modern Dutch RSD Reservists.

Wigny, Y.B.M. (Yves)

Just War and the Modern Reservist

A comparative study of the moral ethic narrative of Walzer's Just War Theory
and the modern Dutch RSD Reservists.

Yves Wigny

S4238915

Radboud Universiteit Nijmegen

Master thesis Human Geography

Track: Conflict Territories & Identities

Supervisor: Bert Bomert

2019

Abstract

In 21st century conflicts warfare has evolved – modern war is characterized by peacekeeping and humanitarian intervention in a context of transnational threats and vague images of enemy and civilian actors. A Dutch answer to this evolution of conflict is Civil Military Co-Operation. Against the background of the so-called ‘adaptive armed forces’, the 1CMIco battalion has established a pool of external specialists: civilian specialist reservists with a higher education, the “*reservist specifieke deskundigheid*” (RSD).

Just like other developments in the field of security and warfare, new developments and tactics such as these RSDs should always be critically assessed in light of the general notions of humanity and ethics of war. This research assesses these actors within one of the best-known ethic narratives of warfare: the *Just War Theory* (JWT). For this analysis a specific publication of one of the founding fathers of this theory is set as a basis, *Just and Unjust Wars* by traditionalist Michael Walzer. The aim of this research is to answer the following research question:

To what extent does the role of civilian-military actors within Dutch CMI units fit in Walzer’s ethical Just War Theory, given their role in the military organization and modern missions?

As part of this research, reservist and professional soldiers of the 1CMIco have been interviewed in order to gain a better insight into their experiences as or with RSDs, both in missions abroad and in the Netherlands. The interviews are analyzed in the framework of a literature analysis of the concepts and ontology of Just War Theory narrative, in order to determine their moral status and the JWT effectiveness. The findings show that in comparison to Walzer’s traditionalist moral narrative, RSDs can be morally contested. Their greater personal freedom and motivations do not only give them more moral responsibility for their actions, they can also make them valid targets in warfare, as well as create vagueness of their intentions towards opposing forces. Although they are military actors, their flexibility gives them space to perform various peaceful tasks in different units, while being completely ‘camouflaged’ by these units. Yet, the same individual freedom and flexibility given by these ‘adaptive’ concepts have given RSD reservists also an argument to be considered to be non-threatening and, from a functional point of view, non-targets. Being able to switch between these two does not line up with the demanded equality of the conflicts’ battlefields. Walzer’s approach to just war is arguably not fully equipped to incorporate these ‘new’ actors into his narrative. Due to Walzer’s homogenous rhetoric, his arguments cannot elaborate upon the status and position of these modern civil-military actors. His arguments for the ethical narrative of war assume equality of all combatants and military actors and cannot address the nature of individual intention and function. This leaves room for further research to examine the more individual and revisionist narratives and critiques regarding such flexible modern actors, so as to ascertain whether these actors truly are a valid alternative for military forces.

Table of Contents

Abstract	4
1.0 Introduction	8
1.2 Background.....	8
1.3 Civil-military integration.....	10
1.3.2 CIMIC & CMI	11
1.4 The ethics	13
1.4.1 A Just War perspective	13
1.5 Research outline	15
1.5.1 research questions	15
1.5.2 Scientific relevance.....	16
1.5.3 Social relevance	17
2.0 Methodology.....	19
2.1 Qualitative methods and concepts	19
2.1.1 An analysis of concepts and ontology – a literature review	20
2.1.2 Linking theory with reality - Interviews.....	21
2.2 Reflection on the methods.....	22
2.2.1 Notable features.....	23
3.0 A theoretical framework: Just War Theory and its definitions	24
3.1 Jus ad bellum	25
3.2 Jus in bello	27
3.2.1 (Non-)immunity	29
3.2.2 Representation and distinction	31
3.2.3 Necessity.....	32
3.2.4 Interesting arguments	33
3.3 Concepts defined.....	34
3.3.1. Civil-Military Co-operation	34
3.3.2. Reservists.....	36
4.0 Literature analysis	38
4.1 Reservist non-combatant status	38
4.1.1 Geneva Accords	38
4.1.2 Characteristics	39
4.1.3 Tasks and freedoms.....	39

4.2 (II) legitimate targets	42
4.2.1 Target and responsibility	43
4.2.2 Discrimination of uniforms	44
4.3 Proportional advantage	46
4.3.1 Proportionality and double effect	46
5.0 Analysis of the interviews	49
5.1 Functions and targeting	49
5.1.1. Nature of functions	49
5.1.2 Duality and ambiguity	52
5.2 Status	55
5.2.1 Hierarchy and freedom	55
5.2.2 Conflict of interest	57
5.3 Mindsets	59
5.4 Representation and intention	61
5.5 Alternatives to Walzer's approach	63
5.5.1 Humanness	64
5.5.1 Revisionist responsibility	65
6.0 Conclusion	67
6.1 Results	67
6.1.1 Function	67
6.1.2 Discrimination	68
6.1.3 Targets	69
6.1.4 Personal motivations	69
6.2 Summary	70
6.3 Recommendations for further research	71
Literature	74
Appendix: Interview Guide	78
Appendix: Interview transcriptions	81
Interviewee #1	82
Interviewee #2	93
Interviewee #3	104
Interviewee #4	114
Interviewee #5	122
Interviewee #6	130

1.0 Introduction

In the context of modern-day, 21st century warfare, one often wonders how to resolve a conflict or how to construct peacekeeping based on the moral and legal standards of the contemporary international world? How can one fight for the just cause? Or should one rather ask, what that just cause is – or even if one should fight at all? At the dawn of the age of digital/hybrid/humanitarian ‘warfare’, the days of a clear battlefield seem to be numbered. Especially after the Cold War the reasoning among international relations and military scholars has clearly shifted towards a Neo-Liberalist perspective; establishing more democracies in the world means more interdependence, more space for diplomacy or other solutions without the use of force. For the United States, operations in countries such as Afghanistan are a clear example of removing threats posed by actors from failed and non-democratic states, in order to stabilize the countries and establish a decent democracy, which will eventually mean a safer world with more chances of dialogue and interdependency. It seems as if wars no longer take place between sovereign states but wars rather transcend physical borders and are more and more centered around abstract notions (‘War on Terror’, ‘War on Drugs’). Whether one is a realist, a liberalist, a supporter of – or opposed to – this kind of reasoning, one cannot deny the new trends and perspectives developing alongside the modern battlefield (Kaldor, 1999). The abstractness of modern-day conflict affects bordering practices (Van Houtum, 2002) in such a way that the distinctions between groups, individuals and intentions become more blurred and abstract as well. Such an ‘absence’ of borders and clear enemies automatically implies the absence of clear combatants or weapons. In the 21st century alone, there have been numerous transnational groups acting as active combatants or even terrorists that do not conform to the existing political communities. But even if we assume they are legitimate actors in combat, it is hard to make a distinction between combatants and civilians, as the former often hide among civilians or act as part-time civilians (‘farmer by day, insurgent by night’). The question of who or what their targets are is even more complicated, as military actors are not the only ones being targeted; nowadays civilians also fear for their lives as any ‘terrorist’ could target them at any given moment.

1.2 Background

Nowadays local and transnational actors use more integrative local strategies, which are difficult to cope with. Adversaries use all kinds of warfare and tactics simultaneously; including criminal activity that, as Hoffman (2007, p.7) states, “further destabilizes local government or abets the insurgent or irregular warrior by providing resources, or by undermining the host state and its legitimacy”. In this ‘hybrid’ form of warfare actors blur and blend the different methods and nature of combat into one (Hoffman, 2009, p.39). This includes activities such as ambushes, using improvised explosive devices

(IEDs) and coercive assassinations (Hoffman, 2009). Fighting such threats requires a more subtle and tailor-made approach. New hybrid strategies by the military use modern military capabilities, including encrypted command systems, drone warfare, man-portable air-to-surface missiles and many other modern lethal systems. Some states (but non-state actors as well) even use high-tech capabilities, such as antisatellite weapons and cyber warfare, directed against financial targets (Hoffman, 2009). Regardless of the strategies used, the population often becomes a central element of such tailor-made approaches. In the end it is people, a woman or a child that can be used as a human shield, as a cover or as camouflage. In modern warfare civilians are hit harder, at the same time making them a more important actor for the military to cooperate with, as they become the primary element of operations.

Over the years the United Nations has called for a change in peacekeeping policies. Ever since the 1990s, during the post-Cold War period, the focus of interventionist policies and practices has shifted to notions of 'comprehensiveness' and 'integration', in order to improve the efficiency and effectiveness of the peacekeeping practices (De Coning, 2016). Efforts combined into a 3D-approach – Diplomacy, Defense and Development – resulted in the incorporation of peacebuilding in UN operations, characteristic of the second generation of UN peacekeeping missions. Missions came to include demobilization, humanitarian assistance, training of police, monitoring human rights; in general, UN peacekeeping missions became more civilian (Frerks, 2016). During recent years the role of so-called specialist reserves and/or CIMIC (Civil Military Co-operation) battalions have become an important, if not indispensable, part of peace missions.

During the Vietnam war of the 1960s/70s the US military introduced the so-called Total Force Concept (TFC), but since the dawn of the second generation of peacekeeping missions this concept has been 'reinvented' all over the world. In short, the Total Force Concept means the integration of active-duty personnel and reserve forces into one 'total force' (Pasandideh, 2014). Initially, the concept meant these two forces were to complement each other; they were trained to more or less the same levels. Over the years the concept has evolved and various countries have formulated their own interpretation of it. A universal definition of the Total Force Concept does not exist, given the differences in culture, size and structure of the various militaries throughout the world. Yet, two characteristic elements are central in all definitions: TFC focuses on increasing the flexibility of armed forces, while its premise is the sustainable cooperation with other actors in society (Hennis-Plasschaert, 2017). In the Netherlands, in 2017 then Minister of Defense, Jeanine Hennis-Plasschaert expressed the need for a reorganization of the Dutch armed forces along the lines of the Total Force Concept in order to keep up with the changing, hybrid battlefield. A policy document brought up the need for an "adaptive force" and emphasized an increase of the reserve-capacity in order to increase

the perseverance and flexibility, while at the same time gaining public support. By enlarging the reserve-capacity, in particular through 'specialized reservists' (Reservist Specifieke Deskundigheid, RSD) that add their civilian expertise to the military, the Dutch military aims to be able to quickly anticipate on crises or threats and keep specific functions available that would otherwise be too expensive (such as IT specialists or medical staff). An interesting element of this plan is the so-called 'alternating flow' of reserves and civilians, implying a temporary outsourcing to a civilian employer while keeping the possibility to return as a professional soldier, reservist or civilian employee; thereby including civilians in the military and vice versa. In many places within the organization there is already some form of cooperation between the military and the private/public sector; examples are the institute for defense-related hospitals, the corporate caterer Paresto or the Defence Materiel Organisation, which all hire personnel from outside of the organization.

1.3 Civil-military integration

The key-notion of this alternating flow approach is connecting military commanders within a particular theatre of operations with civilian agencies in such a way that ultimately benefits both parties. CIMIC operations concern the performance of military units in supporting civil organizations in matters such as reconstruction, restoring the infrastructure, clearing mines, etc. (Nederlandse Defensie Doctrine, 2005, p. 76). In the Dutch context this means a close cooperation between the military on the one hand and private companies, civil organizations and government authorities on the other, as part of, for example, humanitarian aid or crisis response; either within the home country or abroad. Although the activities of CIMIC units are not always visible in the various branches of the armed forces, it is by now an established joint function of all four military services (Navy, Army, Air Force & Military Police [Marechaussee]). Within NATO context CIMIC is defined as:

"... a joint function comprising a set of capabilities integral to supporting the achievement of mission objectives and enabling NATO commands to participate effectively in a broad spectrum of Civil-Military Interaction (CMI) with diverse non-military actors". (Civil-Military Cooperation and Military Police Interaction Status Report, 2016, p.8)

Based on this definition, the CCOE, the Civil-military Cooperation Centre of Expertise, underlines the military status quo, meaning that the 'joint function' calls for a dedicated staff in the relevant headquarters supported by field units, in that order. Although these units are not directly involved in combat assignments, they are nevertheless an important part of military planning and conduct, in that the focus is on the military mission, at the same time acting from a military perspective.

1.3.2 CIMIC & CMI

In recent years the Dutch Army has taken on a new approach to the use and structuring of its CIMIC battalion. The 1st CIMIC battalion, founded in 2007, was a so-called 'purple' battalion, consisting of military personnel from all four branches of the armed forces. In addition to a permanent staff, it consisted of a group of liaisons and experts from the various branches, as well as a larger group of reserve officers in support. The primary task of the permanent staff was the training of CIMIC officials in preparation for a tour of duty, as well as to gather information and make assessments and country studies (1 CMI-Co, n.d.). However, in 2013, the CIMIC battalion was reorganized into the 1st Civil Military Interaction Command or 1CMIco. The general tasks remained the same, although since 2013 the emphasis has been put on operational readiness and its group of reserve personnel has grown considerably, by now also including a mobile court, veterinarians, diarists and many other specialists. Today, this group of reserve personnel is more focused on quality and competence. In this Civil Military Interaction (CMI) command, the military share experiences and insights with non-military actors, while conducting missions alike CIMIC.

However, CMI is a different concept all together. According to the CCOE, CMI tries to standardize the relationship between civilian and military actors, to the benefit of both sides. According to the CCOE's Civil-Military Cooperation and Military Police Interaction Status Report (2016), the cornerstones differ from CIMIC in different ways. First of all, even though all military levels of command are involved, CMI as such is not a military-owned or -controlled process, but rather centered around all kinds of contributors, encouraging all parties to get involved. This is in stark contrast to the NATO definition of CIMIC, according to which CIMIC is clearly marked as a military facilitator enabling the military to reach the desired end state by coordinating, synchronizing and de-conflicting military activities with civil actors, thus linking military operations with political objectives (Civil-Military Cooperation and Military Police Interaction Status Report, 2016). Secondly, in response to the limitations set by the previous CIMIC definition, CMI is explicitly a permanent activity by an active workforce, whereas CIMIC is merely seen as 'support to the mission'. And, thirdly, CMI emphasizes the need for a balanced view, allowing all contributors, civil as well as military, to achieve their missions, requiring from all to be more flexible in their planning and implementation by giving others this opportunity as well – either through non-interference or assistance. Or, to put it more simply, the military hierarchy should be more flexible in order to give civil contributors more chances for feedback and input by providing them more space for offering their particular expertise. The CCOE defines CMI as a specific Dutch perspective on and approach to Civilian-Military relations, implemented by the Dutch on a NATO level within NATO standards:

“CMI is a group of activities, founded on communication, planning and coordination, that all NATO military bodies share and conduct with international and local non-military actors, both during NATO operations and in preparation for them, which mutually increases the effectiveness and efficiency of their respective actions in response to crises.” (Civil-Military Cooperation and Military Police Interaction Status Report, 2016)

This goes to show that the use of civilians and the role of reserves becomes more important, or at least is considered to play a larger role in the organization of the Dutch military.

Why has the choice for flexibility in this form been made? Why the choice to include civilians in military operations? The short answer seems to be related to reasons of cost-effectiveness, at least for tasks in service provisions subordinate to the military operations (for instance, catering, maintenance etc.). For the more involved groups of civilians on duty, the reasons are more structural, according to Seppen and Lucius (2016). It is almost impossible to keep specific functions, such as translators, on a constant payroll in an organization that might need these services all over the world. Special advisors or some leadership positions are mainly based on particular expertise that is not available within the organization itself. Such specialists can act as a liaison with civilian actors on various levels in the host country. In other words, during a mission individuals with a specialized civil background can accomplish things a military organization is not able to, given their expertise and position. Seppen & Lucius describe the importance of their role:

“Provincial and regional civilian representatives provide high-level access to the high-level local authorities. The absence of the uniform in many instances allows political and other advisers as well as civilian representatives access to people and organizations that would be wary of military interlocutors. With situations of conflict and post-conflict becoming more complex and the increasing realization that such situations cannot be addressed with military, kinetic, means only, the inclusion of civilian expertise imposes itself.” (Seppen & Lucius, 2016, p.48)

Their ‘civil-ness’ and expertise is seen as an asset. According to the Ministry of Defence, in the future civil expertise like this will only get a larger role within the Dutch armed forces. However, in a military organization civilian background and behavior are quite unusual. Integrating civilian actors in military (field) practices and specializations is a challenge in itself. Not only because of the mix of diverging motivations and skills of reservists and professionals, but also given the required ‘alternating flow’, which is in contrast with the essence of military hierarchy and bureaucratic organization.

1.4 The ethics

Just as other developments concerning security and warfare, the integration of civilian actors in military practices should be critically assessed. It involves a sector that operates in a delicate balance of ethics and humanity. Military organizations always aim to protect their societies and its humanity. Therefore, ethics should not be taken lightly. Ethics of war is a necessity of its own. Determining the philosophy behind warfare and all acts it involves, can determine the rules on the battlefield. Just like the 'justified war principle' these ethics help us in ensuring that the least amount of damage and harm to one another is done and might steer people towards the most peaceful actions possible. Actors that initially seem less threatening, like reservists, should be taken seriously as well. Whether the activities, function or status of 'specialist reservists' should be considered civilian or military is of major importance to the dynamics on the modern battlefield. If a closer look at the ethics debate could clarify if such actors have to be seen as more civilian instead of military, their position in any conflict could have major political consequences. Changes in perspective, based on a debate on (military) ethics, can mean a change in 'collateral damage' or 'civilian casualties'. Their roles and their possible deaths could get a completely different political load if their status or definition is considered differently by ethics of war (and thus rules of warfare). By searching for these ethics and the use of civil actors within a military organization, the motivations, skills and integration of such actors in practice can be clarified. It can help in improving cooperation and the use of civil expertise, enhancing legitimacy within ethical parameters.

1.4.1 A Just War perspective

A world in which the lines of warfare and all its direct contributors have become more and more blurred, how does one put it all in perspective? Nowadays non-state and state actors equally invest in changing their structure into civilian commitment and more elaborate civilian-combatant structures in order to fight each other. Such military-civilian actors shape the modern battlefield and the military international operations of today, yet until what degree should these actors – or combatants – have the authority to act on a battlefield? How and where can we draw a clear line between what should be civilian and what should be military – if we want to keep control over the chaos of war and the political implications that it might bring. If one wants to take a closer look at the roles of such actors in conflicts and peacekeeping missions, one has to identify and narrow down their role as (non-) combatants. An ethical framework is necessary in order to analyze and understand it correctly.

A well-known perspective on the ethical position of combatants and non-combatants is part of the so-called Just War Theory (JWT). This doctrine of military ethics emanates from Christian tradition, analyzed by many ethicists and policy makers and transformed into a recognizable set of principles and

analysis (Cook, 2004). The purpose of the JWT is to ensure wars are fought according to morally justifiable criteria, criteria that have to be met in order to define a war as 'just'. Many modern-day sovereign nation-states claim to agree to and follow the rules of conduct which are addressed in this ethical approach. For example, according to JWT, actors must meet certain criteria of 'right intentions' and 'legitimate authority' in order to be allowed to use force in conflict. Only duly constituted public authorities may wage war if they follow right intentions, such as 'self-protection' or 'correcting a suffered wrong', not following intentions of material gain. An even more interesting concept in light of this thesis is 'distinction', which implies that actions of war should be directed towards enemy combatants, not towards civilians. Combatants and non-combatants, military personnel and civilians, therefore need to be clearly distinguished.

Even though the ideas of a just war are often seen as a Western based bias towards the concept of war, most states and societies worldwide do restrain violence and restrict actions according to the principles of *Jus ad bellum*, *Jus in bello* and *Jus post bellum* (Moseley, 2009), principles referring to the just motives to conduct war, to act just in war, and to act just after war. As a political theory the JWT touches upon both deontological and consequentialist aspects of moral reasoning (Elshtain, 1992), since it states clear principles and norms that have to be followed, at the same time draws a line between the behavior of actors towards civilian, combatant or international rights.

Michael Walzer's work on the Just War Theory (*Just and Unjust Wars: A Moral Argument with Historical Illustrations*) is arguably one of the best-known books on the subject and often considered a basis for studies on the ethics of just war. The aim of this thesis is to look at the activities of reservist actors with a background in CMI from the perspective of Walzer's *Jus in bello* principles. Walzer addresses many dimensions of individuals involved in conflict settings, including, for example, notions of equality of soldiers, their identities and decision-making, war crimes, but also the role of civil support, guerrilla forces, special forces as well as – to some extent – matters involving terrorism. Most studies regarding the Just War Theory, including Walzer's, were published in a different era, which means that many contemporary issues and situations, including the role of modern actors in warfare, have not been analyzed properly and included in the theory. For instance, issues concerning insurgency, although closely linked to the notion of guerrilla warfare, have not been addressed. The same goes for other 'closely-to-civilian-related' actors such as Private Military Security Companies (PMSCs), military reserves and/or transnational actors in general. In addition, some key notions related to CMI make for an interesting case in this respect as well, such as the idea of an 'alternating flow' of reservists and civilians, implying a temporary outsourcing to a civilian employer while later returning as a professional soldier, a reserve or a civilian employee. The question is, what are the consequences of this concept for their combatant status?

1.5 Research outline

1.5.1 Research questions

Given the degree to which CMI is incorporated in contemporary conflicts and peacekeeping missions, it is safe to say they are important and influential actors in the field. In light of Walzer's work on the Just War Theory, the question comes up of how these specific actors relate to the notion of conflict and military ethics. The Just War Theory and its more specific elements and dimensions are addressed later in the theoretical part of this thesis, in order to try to combine Walzer's work with these 'new' actors and the new concept of CIMIC; more precise, the Dutch concept of CMI. By doing so, a new, modern dimension of warfare will be incorporated into the academic debate on the Just War Theory. The following research question is central to this research:

To what extent does the role of civilian-military actors within Dutch CMI units fit in Walzer's ethical Just War Theory, given their role in the military organization and modern missions?

In answering this question, this thesis also addresses a set of sub-questions:

In what way does the status of CMI and civilian-military actors (Specialist Reservists) in modern conflict fit within the ethic narrative of the Just War Theory?

In what way do these new civilian-military actors (Specialist Reservists) strengthen or contradict the ethical narrative of Walzer's Just War Theory?

Based on these sub-questions, I hope to address and contribute to the debate on the role of these specific actors in the context of the Dutch military organization and the mission areas they operate in. In order to find out to what extent the dividing lines between military and civilians regarding CMI practices are blurred, I will focus on the responsibilities of civilian reserves within the organization, by addressing, among others, their status, training, general tasks and positions, as well as their activities directed at civilians in peacekeeping missions and insurgency contexts, since most CIMIC-related operations are closely related to this type of conflict.

In addition to this introduction, the thesis consists of four chapters. In the next chapter, the methodological approach and research design of this thesis are presented as well as the limitations and possible challenges of the fieldwork process of interviewing that might have influenced the outcomes. Chapter 3 presents a more substantive theoretical outline of Walzer's Just War Theory and its principles, with a main focus on (but not excluded to) the issue of *Jus in bello* and the approach towards combatants and non-combatants, as well as the possible flaws regarding the issue. This

chapter also gives a further elaboration of the main concepts of reservists and CMI. Chapter 4 provides an in-depth literature review in which issues of CMI and reservist are applied to the JWT and its principles. Chapter 5 contains the results and findings from the interviews with respondents from the CMI battalion, which will be discussed in light of the previous literature review. Finally, the thesis concludes with a summary and conclusions, in which the newly acquired insights into the Just War Theory are clarified.

1.5.2 Scientific relevance

There are several aspects that make this thesis academically strong and useful for contemporary research. First of all, although the topics of just war theory are well-known among the fields of philosophy, law and conflict studies, little scientific research has been made on the cooperation of military personnel and reservists and the role of reservists in mission areas. Even more, not much research has been conducted that combines a specific modern case with the basis of just war.

Secondly, even though many cases of modern warfare have been used as arguments and examples in just war debates, the modern concepts and actors used in this thesis have not been comprehensively analyzed. The more in-depth analysis of actors to elaborate a scientific research has rarely been done also. Since it's more common in the philosophic and scientific works regarding the Just War principles to only use cases as supporting arguments of smaller parts of the Just War Theory. By doing this, this thesis adds to the debate about the validity and contemporary usefulness of a theoretical movements within the Just War Theory, while at the same time set up a debate on the legitimacy of new actors in the modern battlefield.

Thirdly, the comparative approach which combines qualitative data as well as a more theoretical literature review does not only strengthen the validity of this research but also helps to understand the reality of modern war and the applicability of the traditionalist just war theory. This thesis explores the limits of the Just War Theory and its principles in a literature review in which Walzer's (and others') publications are confronted with CIMIC and CMI activities. The focus is not just on reserves and CMI personnel as civilians, but also on their contacts with civilians and locals during missions. As such, this study is not directed at the impact of CMI on locals and the mission, but rather evaluates the position of CMI and its reserves within a military organization and a conflict setting. And as mentioned before, a number of interviews has been conducted; several respondents who are employed by, or related to, the Dutch CMI battalion have been interviewed regarding their responsibilities, tasks and challenges as experienced, both during peacetime in the Netherlands and in peacekeeping missions abroad. The results of the literature review and the interviews are compared and analyzed together.

1.5.3 Social relevance

As was implied in the background section, with the contemporary developments in military and peacekeeping missions, this thesis can certainly be of social relevance. Since the cold war the United Nations have changed the military trend into one of peacekeeping and interventionist practices. This meant the inclusion of concepts such as humanitarian assistance and monitoring human rights, making international (UN) missions more civilian and more cooperative (Frerks, 2016). With every new development in war and conflict however, one should always keep reviewing the capabilities and doctrines of modern militaries in order to determine the relevance of these tools in conflict. In complex contexts of humanitarianism and warfare which can determine the very survival of social groups and states, one should stay alert for moral complications that such new developments could create in the moral code of conflict and military. In turn such complications could potentially even affect lawmaking, as social morality is often a foundation of lawmaking.

This goes definitely for the case of the Netherlands, where not only the use of reservists have increased but also a relatively new concept of reservists has been introduced. Since the post-cold war era in the 1990'ies and the military quota of 1991 (and 1993), the Dutch armed forces have known over 15 budget cuts which drastically decreased the capacity and finances of the armed forces (Walenkamp, 2017). This resulted in a stripped army which does not have the capacity for having a substantive pool of specialist knowledge. It was only until 2014 and the increase of unrest in Europa and Russia, that the military received the first budget increase since the cold war (Walenkamp, 2017). Yet the Dutch forces have always been very active in international coalitions and peacekeeping missions from NATO, the EU and the UN. This combination of decreased capacity yet active international involvement has caused the 2017 Minister of Defence (Jeanine Hennis-Plasschaert) to call for a more explicit reorganization of the armed forces in order to compete with the changing hybrid and modern battlefield. Under this flag of increasing flexibility, perseverance and public support, the civil-military and reservist capacity got more emphasis and freedom to develop. Like mentioned before, the enlargement of the reserve-capacity, in particular through 'specialized reservists' (Reservist Specifieke Deskundigheid, RSD) that add their civilian expertise to the military, the Dutch military aims to be able to quickly anticipate on crises or threats and keep specific functions available that would otherwise be too expensive (such as IT specialists or medical staff). The use of civil expertise as a military tool and unit is thus likely to increase in the future. However little has been known or researched about these actors in modern peacekeeping missions. Until recently the existence (and thus use) of these actors was not well-known with the public and the military organization itself. This thesis can help to add more insights in the discussion of policymaking, politics and even possibly justice regarding the increasing use of such actors and the 'civil' tactics that may increase with them. By engaging a moral research this thesis can back up possible discussions and revisions regarding the legitimacy of new

tactics, and the possible political complications which could occur. Which in turn can provide interesting insights in possible policy adaptations or legal implications within the military law.

2.0 Methodology

This chapter addresses the social research methods that have been used in this research in order to collect and analyze relevant data and literature regarding Dutch CIMIC and reservist actors in contemporary military operations and organizations.

2.1 Qualitative methods and concepts

In order to answer the research questions, the analysis is based on two methods that complement each other. Qualitative approaches have been chosen as the basis for conducting this research. Rather than a quantitative approach, which uses statistics, numbers and other quantifiable data in its analysis, qualitative approaches aim to analyze worlds, phrases and interpretations (Bryman, 2016). Such a qualitative approach is used because this thesis wants to understand various dimensions of particular concepts. It captures the point of view of not just the theory but also of participants or other research subjects which can in turn help the researcher in understanding and (re-)developing results or concepts that can be linked to the theoretical framework the study is based upon. This research is therefore of an inductive nature (Bryman, 2016).

In social research a distinction is often made between 'definitive' and 'sensitizing' concepts, which refers to the different ways in which concepts are thought about (Blumer, 1984). Definitive concepts become fixed through the elaboration of indicators once they are developed (Bryman, 2016). The concept of Just War itself can be seen as a sensitizing concept, as it provides a general sense of reference and guidance in approaching empirical instances. The forms of qualitative analysis chosen for this research are in line with this sensitizing nature. The main focus Walzer creates in his 'Just War' work assumes that the concept has a more definitive nature, however, since his work acts like a basis that hasn't included many other ontological positions from other theorists. Even so, this approach to Walzer's ideas is deliberately chosen so as to not just return to the core of the Just War Theory, but also to identify possible weaknesses and/or strengths of this theoretical core concept in order to determine whether or not it is applicable to modern warfare. Even if the general formulation of Walzer's ideas regarding the Just War Theory might not be perfectly suited as a useful guide to empirical enquiry, the specific combatant-focused perspective might result in a useful starting point for a clarification and/or revision of the concept in light of the activities of civil actors / reservists in units such as 1CMico.

This research is divided in two parts. The next chapter discusses a theoretical framework in order to provide a better understanding of the contents and focus of the theory. First of all, Walzer's theoretical

concepts regarding combatants are analysed, based on a literature review. A critical comparative analysis of his arguments is made, so as to formulate an initial, theoretical answer to the research questions. However, this thesis goes an extra mile in adding a second analysis. In the epistemological tradition of 'interpretivism' (common in qualitative research), this research stresses the understanding of the concepts of the Just War Theory and the workings of CMI and reservists in relation to each other, by examining the interpretation of the concept in their own world by the relevant subjects (CMI officers and reservists). A number of qualitative interviews has been held, in order to gain more insight in their position and its relations to the rules of (Walzer's) Just War principles; at the same time strengthening and testing the internal validity of the thesis by ensuring a congruence between concepts and practical observations. Since this thesis focuses on testing the applicability of Walzer's theories and reasoning themselves, rather than trying to check a relational consequence through theory, it is not a problem that only a few respondents have been interviewed. Not the validity of the quantity of interview data that is useful, but rather the arguments that can be distilled from their experiences.

2.1.1 An analysis of concepts and ontology – a literature review

To start with a better understanding of how actors such as CIMIC personnel or reservists conform to the rules of just warfare, a literature review is needed. The purpose of such a literature review is to provide more insight in (recent) literature and research (Webster & Watson, 2002). In a literature review the current state of affairs concerning research and policy regarding a specific topic is discussed. (Weber, 2011).

Various scientific and other relevant sources are taken into account and discussed, using relevant information to answer the research question (Webster & Watson, 2002). For this thesis, this implies a focus on the theoretical application of the principles of the Just War Theory to the use of CIMIC personnel, reservists and other relevant actors. Such a focus gives more insight in the concepts and helps in designing a conceptual model, synthesizing and extending existing research. It should create new insights regarding the position of CIMIC actors and practices, which will be tested and examined in light of the subsequent analysis of practical interviews. For reasons of reliability, only peer-reviewed scientific sources have been used. These have been selected by using validated digital scientific databanks, such as *Google Scholar*, *Web of Science* and *Sociological Abstracts*.

2.1.2 Linking theory with reality - Interviews

For the second part of this thesis, an analysis based on qualitative interviewing has been made. Qualitative interviewing, in contrast with more structured interviewing often used for quantitative research, is characterized by a certain degree of flexibility. In qualitative research the emphasis is on a stronger generalization in the formulation of initial research ideas, as well as on the interviewees' own perspectives (Bryman, 2016), whereas in quantitative research the interview reflects the researcher's concerns (Bryman, 2016, p.470). Qualitative interviewing can be split in two: unstructured vs. semi-structured interviews. For this thesis semi-structured interviews have been conducted for collecting and analyzing data. This means the researcher prepared an interview guide with a list of questions on fairly specific topics that had to be covered, at the same time giving the interviewee a lot of leeway in how to reply (Bryman, 2016). This kind of interviewing provides both the researcher and the interviewees with a certain flexibility, since interviewees have the possibility to go off topic and researchers can divert from their set of questions. The main benefit is being able to access a wide range of underlying issues that are not dealt with in quantitative surveys and research. In Bryman's (2016) words, this type of interviewing responds to the direction in which interviewees take the interview, adjusting the emphasis in the research as a result of significant issues that emerge during the course of the interview. The interviews might offer new insights in the field experiences of military and civilian personnel that add additional value to the notion of Just War.

The method used for selecting the most valid interview subjects is based on purposive sampling (non-probability sampling) (Bryman, 2016). The interviewees have been purposely chosen, based on their position on and experience in the topic of CMI/CIMIC. It is important to note that purposive sampling does not produce a statistically representative sample, since it is not based on objective randomness (Ritchie et al., 2014). In order to collect the most valid data on CMI and reservist practices, subjects who have firsthand personal experiences – so-called specialist reservists (RSD) and officers who are part of 1CMIco themselves – have been contacted, for they are in a position of providing most information needed for the analysis. The deliberate choice of not only interviewing reservists (with their own tour of duty experience) but also other professionals, was made to ensure a larger variety of insights, perspectives and experiences. Only interviewing reservists would arguably have led to rather homogenous answers and could have resulted in a biased collection of data.

In total, six respondents were interviewed. This rather limited number of interviews is not a problem for the analysis, however (as explained in Section 2.1). With the consent of the participants, the interviews were audio-taped. The interviews were scheduled to last for 45 to 60 minutes; sometimes it took shorter or longer, depending on how much time the participants had. All interviews were conducted in Dutch, since this is the native language of all of the interviewees as well as the researcher;

using the native language gives more freedom of expression and clearer information. (For the interview guide, see Appendix 1). To analyze the data from these interviews, especially identifying data that might be of potential theoretical significance, parts of the interview transcripts have been organized and labeled through a process of coding and thematic analysis. (Hennink, Hutter & Bailey, 2011). Coding consisted mainly of codes referring to a person's role and status within the organization.

2.2 Reflection on the methods

An important element of the use of specific methods is the value of their internal and external validity. Internal validity is arguably one of the core strengths of qualitative research (LeCompte & Goetz, 1982), since those methods ensure a high level of congruence between concepts and observations. In this research, the comparison and evaluation of the findings derived from the literature and the interviews makes it possible to find a connection and whether or not they reflect (new) theoretical ideas based on the theoretical framework. Although the qualitative method of comparing the findings from a literature review with the results of semi-structured interviewing has been chosen since it fits this thesis best, it does not come without problems. The external validity may be a problem, given that qualitative research only employs small samples. This is also the case of data collection through interviews in this research. External validity refers to the degree to which findings can be generalized across social settings, beyond the specific research context (Bryman, 2016; Walliman, 2016). The social context on which this research focusses is relatively small and given the military culture also similarly structured. This research focusses on the Dutch military and its reservist and CIMIC approach, making the response and representation of the interview group more valid. CIMIC or reservist policies from other states are not part of the analysis.

Another often-voiced critique on qualitative methods that has to be taken into account, is subjectivity of interpretation. This subjectivity relates to a researcher's often unsystematic views about what is significant and important about the findings. It can also refer to the personal relationships between the researcher and the interviewees and how they interact with each other (Bryman, 2016). In this case, some of the people interviewed worked alongside the researcher in the context of CMI reservist activities. Although this rather close connection allows for more insights and observations into the backgrounds of the interviewees and their environment, a subjective attitude of either party during the interviews cannot be completely ignored. The main critique on this type of research might be its inability to create statistical generalization (Bryman, 2016). Since the respondents were specifically selected for the research instead of randomly sampled, they cannot properly reflect the group as a whole and one cannot state that the results apply to all members of the group. However, the goal of

this research is not to generalize about the behavior of the respondents' group. Instead, the focus is on finding a better contextual understanding of situations and behavior regarding Just War principles. The Just War Theory is not a theoretical explanation of social workings in war, but rather represents a set of rules and norms that should be followed by actors of war – at least are often claimed to be followed by actors of war. The interview data analysis does not argue the applicability of the Just War Theory, but rather tries to understand its modern-day validity by comparing it with contemporary experiences from a military reality and checking if it is really lived up to and matches the new players and methods on the battlefield – or if it is too outdated for the modern actors in warfare.

2.2.1 Notable features

As part of the reflection on this research, some specific features should be noted. Given the nature of this research, mainly military sources have been used for interviews. This might mean that the pool of interview respondents is too one-sided, therefore biased. The respondents are part of a hierarchical structure. This means that they are subject to orders and information classification levels. Some information about events or missions that could be useful for this research might not be declassified and available. This might result in less concrete or unclear answers, since information has been left out. The hierarchy issue might also be the reason why some respondents were not allowed to talk about everything. However, all respondents have an officer or reservist rank with more responsibilities, which gave them more personal freedom of expression during the interviews.

3.0 A theoretical framework: Just War Theory and its definitions

“For as long as men and women have talked about war, they have talked about it in terms of right and wrong. And for almost as long, some among them have derided such talk, called it a charade, insisted that war lies beyond (or beneath) moral judgement.” (Walzer, 2006, p.3). Even though Walzer acknowledges the complexity of the relationship between war and morality, he does point out the human need to judge (and condemn) actions of war. When we talk about war, we use words like ‘ruthlessness’, ‘massacre’, ‘cruelty’ and ‘aggression’ – words, which are, according to Walzer, filled with moral judgment. War can be set and looked upon within a moral standard, even though this deviates from ‘normal’ peace-time morality. Where pacifists completely reject war and condemn all war acts as immoral, and militarists favour war as a necessary for that peace (Holmes, 1989, p.117), Just War theorists like Walzer take the middle road. Emanating as a doctrine from Christian tradition and the writings of Thomas Aquinas, they believe that in war a range of principles, correct justifications and procedures ought to be maintained, in order to ensure unnecessary evils are contained and sanctuaries are acknowledged (Cook, 2004; Moseley, 2009; Norman, 1995; Walzer, 2006). How terrible war might be, it is sometimes necessary. The Just War Theory in its basic form requires us to judge the conduct of warfare independently from the character of a particular war. In other words, what soldiers are permitted to do or are barred from doing in battle, doesn’t depend on whether the war is just or not. Despite the many critiques on the Western bias of the Christian tradition and its principles, many societies have shown a strong incentive to restrain violence and restrict actions accordingly, in order to avoid perpetual recriminations and vengeance (Moseley, 2009).

The Just War tradition originally addresses the ethics related to the use of force on two levels: when is it legitimate or justified to resort to armed force (*Jus ad bellum*), and what is acceptable or justified use of force during war (*Jus in bello*)? However, during recent years a third level has been added: *Jus post bellum*, which is addressing post-war issues of justice, including the terms of ending a war, peace treaties, reconstruction, reconciliation and retribution. It tries to determine the nature of the post-conflict peace that will be constructed – should it deter further escalation, should it accept territorial gains as rightful trophies, or should it claim for the damages of the war? (Moseley, 2009) However for this research the notion of *Jus in Bello* may be the most interesting of the three, since the principles of this notion allow one to specifically focus on the behaviour of actors regarding the concept of war.

In this respect, if one wants to understand the Just War tradition, it is best to start with the requirements covered by *Jus ad bellum* and the reasoning of a morally justified cause. Although the requirements for a just cause are generally accepted, at the same time they are heavily debated as far as the contents are concerned.

A first requirement for a just cause of war/violence is that it should always be the last resort. In addition, it should be proclaimed by a proper authority, the aims should be proportional in relation to the ends, and peace conditions should be morally comprehensible (Moseley, 2009). It gives much room for discussion on the various understandings of what is moral and what is justice. What moral makes a cause 'just', what makes a 'proper authority' or to what standards is something 'proportional'? Nowadays, nation states seem to be the proper and right authority, although in some respect their sub-ordination to supranational bodies such as the UN Security Council could argue otherwise (Cook, 2004, p.110). Moral differences regarding these requirements are a product of time. For example, centuries ago notions like honour and a leader's dignity were valid reasons for going to war, while nowadays these concepts seem too abstract or irrational for nation states to resort to war. It is in matters like these where the Christian tradition becomes clear and collides with other cultural (Just War) traditions.

3.1 Jus ad bellum

Let's put the concepts of Just War and *Jus ad bellum* in a clearer perspective. To understand these concepts, one has to understand the complex realities of the so-called Theory of Aggression or 'legalist paradigm' on which the ideas of Just War are based. The Theory of Aggression is a model for the fundamental structure for a moral comprehension of war and is based on various dimensions and assumptions. First of all, one has to assume an international society of independent states, or 'political communities'. Just like individuals in a country are part of a society, states are members of an international community. However, in contrast to this domestic analogy, states do not have a universal, overarching state or authority that reinsures and protects their rights, interests, and populations. In this respect the international stage is characterised as an anarchic one. The survival and preservation of such political communities, and the protection of life, liberties and political interests in it, are central in the notion of Just War (Lazar, 2017; Luban, 1980; Walzer, 2006). A political community is a self-sustainable community that represents a community which is connected by a sense of belonging to a specific territory. In addition, a political community is a meeting of individuals around a shared understanding of how social goods – being inherited from history and culture – should be distributed (Walzer, 2006, p.52). Walzer describes a political community accordingly: "[...] the congruence of a moral community, which identifies a set of individuals referring to a similar design of

the property and a legal community, designating an entity over which authority is exercised through public policy.” (Walzer, 2006, p.52). In the wake of a romantic tradition, Walzer describes individuals within a political community of having a priority to the ‘us’ on the ‘constitution of the self’. You are, above everything else, a member of a community. The concern of national security in Walzer’s Just War Theory deals with the concern of what nowadays is called ‘human security’.

The Theory of Aggression is also based on the existence of laws, set by the international community, that establish the rights of its members. Those laws establish the rights of territorial integrity and political sovereignty. This means that any threat of force and/or acts of aggression against political communities or the territorial integrity and political sovereignty of states can be considered as illegal, as criminal. Through these acts of aggression members are challenged in the sum of things they value most, including political association. Processes of conflict and consent determine such sovereignty, and continuously shape the international society; the international community has no natural or definitive shape, nor are rights within it ever finally or exactly determined. At any given moment, however, a distinction can be made between the territory of one people and that of another, which says something about the scope and limits of sovereignty (UN General Assembly, 1974). If we take the increased diversity of modern societies, globalization, as well as the increased trend of individualization within state cultures into account, one could question the legitimacy and role of this notion of ‘political communities’ in modern-day conflict and international relations. However, since this particular issue is not the main focus of this thesis it will not be discussed further, although it should be kept in mind when discussing the role of actors and individuals who claim to represent such political communities in conflict.

Another element of the Theory of Aggression is considered to be one of the overarching principles of Just War; a just war is a war against aggression. According to Walzer (2006, p.51-52), every violation of the territorial integrity or political sovereignty of an independent state can be called aggression. This includes all kinds of acts such as (but by no means excluded to) robbery, extortion, domestic assault and assault with intent to destroy. Aggression along these lines justifies two kinds of armed responses: a war of self-defence by the victim on the one hand or a war of law enforcement by the victim or any other member of the international society on the other. In other words, a just war is a war for self-preservation and self-defence or a war for helping a victim state. For Walzer, a war against aggression includes pre-emptive strikes against imminent aggression and justified intervention to counterbalance wrongful force by other outside or domestic political communities in domestic conflicts, as well as to prevent even greater bloodshed and human rights abuses (Norman, 1995; Walzer, 2006, ch.4). As long

as there is 'a certain fit' between population and state, one should not intervene. However, if there is no such fit or balance, intervention can be legitimate. Intervention in international conflict can also be legitimate, according to Walzer. When a foreign power has already intervened or when it is clear a state is not able to deter an attack by itself, hence risking its existence, it is allowed to intervene. This last argument can therefore also be used for justifying pre-emptive attacks (Luban, 1980; Mill, 1961; Walzer, 2006). Other kinds of preventive wars, commercial wars, wars of expansion and conquest, religious crusades, revolutionary wars, military interventions and other wars out of aggression (not in counterbalance) are wrong, according to this interpretation. Only aggression can justify war.

The final element of this theory points to one other justified use of force. Once an aggressor state has been pushed back militarily, it can also be punished. In this notion the Christian tradition becomes very clear. However, in international law procedures nor forms of punishment have ever been established. Looking at the domestic analogy (on which this paradigm often bases itself), crime is punished to prevent further violence. In an international context this means punishment is supposed to prevent another war – a war against war. If states are members of the international society and the subjects of rights, they must also be the objects of punishments.

3.2 Jus in bello

Looking at the issue of CIMIC and CMI and the relevance of these concepts and their individual actors from a Just War perspective, one needs to focus on the justifications and behaviour of actors on a micro level of conflicts. The second part of the Just War Theory relates more specifically to how one should behave justly in war and addresses more specific guidelines for soldiers' behaviour, *Jus in bello*. It addresses debates on the 'how' matters that relate more directly to the battlefield, instead of the 'why' that is addressed by *Jus ad bellum*. Attention is paid to, for instance, the equality of soldiers, the distinction in (war) rights and how they compare to the different positions of actors in war. This refers to a distinction between civilians and combatants, but also addresses possible differences between types of fighters/soldiers. It is important to clearly address these rights in war. When you send men and women to fight and kill on behalf of your state or society, you do not only grant them the right to kill, but also take from them the right to live (being killed). Combatants, given their extraordinary position in extraordinary situations of conflict, have a specific set of (changed) rights compared to civilians. These rights are ironically given to a combatant completely in the service of protecting the rights of non-combatants. This is one of the main dimensions of the *Jus in bello* – all action in war should be aimed at protecting the rights of non-combatants (Walzer, 2006).

In addressing matters of *Jus in bello*, there are two main principles that should always be kept in mind: the principle of proportionality and the principle of discrimination. Proportionality applies to concerns of the range and intensity of the force and violence used in war. When using a specific type or quantity of force, an actor should always keep in mind the goal of the battle or war and act towards reaching that goal. This is meant to rule out excessive force and excessive and/or unnecessary bloodshed. This principle therefore involves guidelines for armaments, and for quantity and quality of force as well (Moseley, 2009). For example, over the years certain types of ammunition or weapon systems have been banned, due to their excessive and uncontrollable nature. The Geneva Gas Protocol (1925), for instance, banned many forms of chemical warfare (Green, 1993). Proportionality does not just focus on types of violence, however, but can also refer to the means of warfare in general and thus can be applied to all kinds of weapons, tactics or actors.

The second overarching principle of *Jus in bello* – discrimination – addresses and defines the legitimacy of targets. The notion of innocence, implying that personhood is dependent upon inaccessible conscience in favour of the more observable non-combatant status, has been abandoned by theorists here. Moseley (2009) perfectly describes this principle:

“The lack of arms immediately, on this argument, retains a civilian’s moral status as one to be protected or not fired upon, or returns a soldier to the civilian state despite the uniform and training. That is, the cry for “no quarter” is unsupportable: soldiers in combat ought to avoid targeting or using non-combatants for military ends, and in turn surrendering soldiers, or those who are off-duty, return to a form of civilian status deserving respect or nominal rights.” (Moseley, 2009, p.3)

The Just War Theory, and even *Jus in bello* as such, is obviously way more comprehensive than this. The two principles as referred to here should be seen as larger, overarching building blocks for more specific principles of *Jus in bello* that are discussed by Just War theorists.

In order to stay properly focussed on the use of specialized reservists (RSD) and CMI units in which they operate, a more micro-level approach is necessary. Therefore, it is more valuable for this research to address the *Jus in bello* principles that can be more specifically applied to these topics or the argumentation and reasoning behind them can be applied in this respect. Valuable principles such as ‘(non-)combatant immunity’, ‘military necessity’, ‘guerrilla war’ are worth addressing. The broad frame of *Jus in bello* arguments should of course be considered as a whole, but many more specific notions can be derived from these broader principles. Therefore, the remarks of Walzer dealing with ‘war against civilians’ are not addressed, since Walzer builds his arguments specifically around the context of military sieges and blockades of civilian populations. In the context of current peacekeeping missions, these are unlikely situations for CIMIC battalions and reservists to find themselves in.

3.2.1 (Non-)immunity

In any international agreement or war convention, one of the first principles that comes across is that once war has begun, soldiers are subject to attack at any time. In that sense, a clear line is drawn that separates soldiers, or combatants, from the larger group of non-combatants who are not legitimately assigned to or involved in the conduct of warfare. These non-combatants can, however, still be active and involved in conflict areas and the direct consequences. In that case, non-combatants include, for instance, medical personnel, religious officials, weapon and arms dealers, and even private companies that cooperate on an administrative level with the military, such as catering and logistic services. But in general theorists usually refer to civilians as being non-combatants. This is the basis of the second principle of war convention; in conducting war, the intentional targeting of non-combatants is morally (and legally) prohibited. This means non-combatants are immune from attack, they are not to be attacked deliberately. An embodiment of this principle can be found in the Protocols of the Geneva Conventions: “the Parties to the conflict shall at all times distinguish between the civilian population and combatants [...] and accordingly shall direct their operations only against military objectives” (ICRC 1977, Protocol I, Art. 48). Walzer acknowledges the complexity of this immunity issue and expands the notion by revising it. He argues that in some cases a ‘double effect’ can take place. This means it is permitted to perform an act likely to kill non-combatants, provided four key conditions are in place: (1) the act itself is good or at least indifferent (it is a legitimate act of war); (2) the direct effect is morally acceptable (destruction of military supplies, or killing enemy soldiers); (3) the intention of the actor is good, assuming he only aims at the acceptable effect (‘the evil’ is not one of his ends, nor is it a means to his ends); and (4) the good effect is proportional in comparison to the evil effect (Walzer, 2006, p.153). This implies that, even though intentional targeting of non-combatants is morally prohibited, unintentional or collateral civilian losses one makes while targeting a military/legitimate target do not have to be considered a war crime, as long as the losses are proportional in relation to the direct goal and unintended in its aim. Deliberate targeting of civilians, even though it might be with a military intent of great importance (for instance, cracking the fighting moral), should still be considered morally wrong (and perhaps illegal).

Walzer’s perspective of the Just War Theory and the non-combatant immunity has been subject to serious critique. One of the major flaws, according to his critics, is his inability to see the population as individuals. According to his reasoning, civilians on both sides are equally innocent and can never be legitimate military targets. Walzer seems to assume that all of the population always completely stands united behind the government, relying on the principle of democratic representation and conformity by not massively contesting it. However, even assuming that people live in an effective democratic

political community, such a democracy always leaves room for differences between diverse individuals, for different opinions. Particular communities or groups can support a government or fighting a war, while others don't. According to Primoratz (2002), this moral or even material support makes particular civilians equally guilty of war. He argues that such support for an unjust cause or government can make one equally guilty:

"Those civilians who actively support the democratic government and the war have no immunity, no moral standing that rules out deliberate attacks on them. They merely hide behind the backs of those who are innocent, or at least much less guilty; they merely benefit from the practical, technical impossibility of separating the sheep from the goats." (Primoratz, 2002, p.239)

Nevertheless, critics like Primoratz argue that even despite this guilt, civilian actors should never be targeted by military forces; it is extremely complex to make distinctions and be absolutely sure which civilians give support to unjust causes and those that are not responsible at all. It would only result in unnecessary bloodshed of unclear targets. Despite the different moral arguments behind the issue of non-combatant immunity, it is generally agreed that civilians should not be targeted during wartime, no matter of their moral guilt.

On the other side of the spectrum, persons who are combatants can be legally targeted. One is deemed to be a combatant when one directly engages in hostilities. By doing so, people not only acquire the right to kill, but also the 'right' to be killed. In his description of what is to be considered a just combatant, Walzer stays close to the definition of the Geneva Conventions. One has to be clearly distinctive from civilians, operate under a responsible command structure, and always act in accordance with the rules of war (Maxwell & Watts, 2007; Walzer, 2006). This includes having special rights, such as POW rights: combatants shall not be harmed when captured until their status has been adjudicated by a proper tribunal. Combatants who are wounded or disarmed (which is the case of POWs) cannot pose a significant threat any longer.

This specific principle of immunity of combatants is interesting in various respects. Walzer uses the example of the 'naked man': a group of soldiers refuses to shoot an unaware enemy soldier who is taking a shower close to the battlefield, and thus does not pose any direct threat. They feel reluctant to shoot a man unable to defend himself, hence is not in an equal position anymore. This individual perspective of immunity relates to the core of the war convention, which implies not attacking anyone that is not a direct threat to you (usually civilians). One must not take aim at non-combatants, innocent bystanders or wounded or disarmed soldiers. In the naked man example, a clear dividing line is drawn between a soldier that fights side by side with his comrades and the non-threatening individual who

stands alone, thereby creating an unequal balance. The position of combatants vis-a-vis one another, whether fighting for just or unjust causes, should always be equal. This is also partly the result of their lack of freedom of will and/or rationale, since they are, in a way, forced to fight; either because of their rather limited free will (caused by the need to follow orders) or likely social indoctrination of beliefs that their cause is just, meaning an unquestioning acceptance of propaganda (Walzer, 2006, p.127). Walzer, falling into the institutionalist trap once more, clearly refers to the professional soldiers of armed forces. He apparently has not considered the position of soldiers or other people forced to fight or those choosing with a somewhat greater amount of free will: reservists. This matter will be analyzed more in-depth in the next chapter.

3.2.2 Representation and distinction

In *Just and Unjust Wars* (2006), Walzer addresses the case of guerilla wars and how in such wars fighters should (not) behave and be distinguished. The arguments concerning distinction show some similarities with and applications to actors on the modern battlefield, such as (trans)national insurgents, terrorists, Private Military Security Companies, and even reservists; modern warfare is no longer characterized by armies in uniform, operating on a large plain with civilians locked safe and sound far behind the frontlines (Jensen, 2005). Instead, nowadays combatants are directly hiding among or even mixing with the civilian population, bringing the battlefield directly to the front door, since (transnational) insurgency is nowadays often the main concern of peacekeeping missions. In a traditionalist notion of guerrilla warfare, the Just War Theory expresses some clear views on how such irregular combatants should behave justly in light of their cause (assuming their cause is just). One issue clearly stands out in the Just War principles of combatants: one should always make the intentions clear and distinguish oneself as a fighter for one's significant group (either by uniform or the use of symbols) if one wants to be treated like a combatant. Failing to do so not only creates an unequal positioning in comparison to the enemy combatants, but also surpasses the main principle of protecting the civilian population at all costs. When one does not distinguish oneself as a fighter but dresses in civilian outfits, the civilian population comes under threat since it is unclear to the enemy whom to target. If faced with such opponents, military personnel that is trying to comply to the laws of war, struggles between the requirements of distinction, their task to protect non-combatants and protecting their own units (Jensen, 2005). Even though civilians would legitimize those fighters as their true representative armed forces, military actions against those forces would still risk the targeting of the civilians and thus risk the non-combatant immunity principle and commit murder (Lazar, 2017, p.51; Walzer, 2006, p.179-180). This argument means that given the unclear combatant status, people would lose their rights as combatants and so their immunities and POW rights. The paradox of the

traditionalist Just War views is that, when targeting of the civilian population were to become normal practice, the fighters acknowledged by the population would regain their combatant status as the legitimate armed forces since they have acquired the responsibility of self-perseverance. Theoretically, a completely 'just' battlefield can only be reached when civilians and insurgents/guerillas are clearly isolated from each other. This is almost only possible in close quarters, by directly engaging the population.

This is exactly a situation where the Dutch armed forces employ CIMIC battalions, specialized reservists' expertise and CIMIC specialists in the field. Although the notions of distinction and representation as such do not directly apply to the group of (specialized) reservists, it is interesting to turn the debate around and take a closer look at the way in which armed forces provoke attacks or endanger non-combatants in their network (reservists, NGOs and other partners) based on this moral reasoning.

3.2.3 Necessity

Some theorists consider the nature of necessity to be another main principle of the Just War Theory. It touches upon the question of when it becomes acceptable (if it ever is) to break the rules of war in order to reach a victorious just cause. The necessity principle ensures that no unnecessary evil is done. Assuming harm or use of force is always evil, it can only be accepted if it aims to reach more good or avert greater evil. If one could reach the same goal by employing less evil, the surplus of evil/harm conflicted is unnecessary, hence unjustified (Lazar, 2017). All options should be weighed, so as to make sure that the least amount of evil/force is used, averting inflicting unnecessary harm.

Walzer builds his concept of supreme emergency around this same notion, hence overruling the rules of *Jus in bello* because the cause of *Jus ad bellum* poses such an emergency that not acting would have extreme consequences and be an imminent threat towards the existence and members of the political community (Walzer, 2006, p.252-253). Extreme necessity justifies injustice. Although in this case the Just War Theory often refers to acts on a grander scale, such as the use of nuclear weapons or pre-emptive strikes, the micro-level should not be overlooked. Decisions of necessity by commanders and soldiers on the modern battlefield can be judged by the same line of argument. It is therefore important to also keep an eye on developments regarding non-lethal weapons, tactics and instruments – such as the use of CIMIC – as they can greatly affect the general plane of necessity (Lango, 2010). A primarily non-lethal approach of communication and intelligence on the battlefield which CIMIC units provide, could in a way define a new scale of acts of necessity and even the notion of supreme emergency itself, since one doesn't need to use violence; or at least has the ability to reconsider the amount of anticipated violence.

3.2.4 Interesting arguments

As part of these notions of proportionality, immunity, discrimination and necessity, Walzer points out some more specific cases in which justification of *Jus in bello* could appear more complex. It is one thing to argue how to behave, perhaps equally important is the notion of how not to behave. The issue of war crimes is complex, since intention, accidents and misconceptions are hard to judge in the chaos of war. Traditionalist Just War Theory uses historical examples of rape, the shooting of disarmed POWs or engaging villagers harboring insurgents to underline the situational complexity. As addressed previously, harming POWs or civilians, even if they morally support the enemy, can never be legitimized. This perspective is directly based on the traditionalist notion of the moral equality of soldiers, one of Walzer's key principles/arguments. The status of a combatant is 'collectivized' by the fact that he is posing a threat, simply by being a member of the military, hence being liable to attack (Mcmahan, 2006; Walzer, 2006). It is this principle that clarifies that soldiers can only kill other soldiers. Because of their collectivisation by the community they have given up their rights, losing their free will in the process. Soldiers are considered blameless in killing or conducting violence: "when soldiers fight freely, choosing another as enemies and designing their own battles, their war is not a crime; when they fight without freedom, their war is not their crime." (Walzer, 2006, p.37) Walzer makes a clear distinction between civilians who act in criminal ways and soldiers. The conduct of soldiers is sanctioned by the moral authorities of society (Mcmahan, 2006; Walzer, 2006), whereas civilians who collaborate or fight do not have this social and political (and collective) excuse and act mainly out of a moral free choice.

The notion of civil-military interaction initially does not seem to be largely affected by matters of war crimes, since the tasks of CMI reservists and CIMIC officers are primarily of a non-lethal nature. They often do not operate in the heat of battle, and are not as exposed to the chaotic and vague situational decision-making. However, the possibility of these actors committing such a crime can never be completely ruled out. Although the idea of war crimes initially brings up the image of excessive brute or degrading acts, it is important to keep in mind how the development of warfare through time has influenced the types of crimes committed. What are war crimes in a modern conflict context, where non-lethal tactics are more widespread – although they might still pose a serious infringement on the sovereignty of actors or are more directly aimed at non-combatant communities? It is a pressing issue, especially when a distinction of an offending actor as a non-combatant or combatant is at stake, or when the responsibility of command and orders can be questioned. This issue will be analyzed to a greater detail later on in this research.

3.3 Concepts defined

The fame of the acronym CIMIC has grown in the years since it was first coined during NATO's involvement in the Balkans in the 1990s. In many ways it has proven its value and has been used in NATO practices. During the conflicts of more recent years, military commanders more often found themselves entangled in situations and activities beyond the scope of the traditional military mandate; since the end of the Cold War the nature of military operations has taken on more humanitarian and reconstructive forms, more directly involved with the civilian populations and international or non-governmental organizations. The core of military operations has shifted away from 'the enemy' – the civilian being the accessory –, to 'the civilian' – the enemy being the accessory.

Although the CIMIC tactic can be seen as a praiseworthy non-lethal alternative form of engagement, it does not go unquestioned. As Rollins (2001) correctly points out, the question is where does the work of CIMIC and CMI end and where does that of civilian partners begin? This question directly relates to the focus of this thesis. If one wants to find out to what extent the (ethical) lines between civilian and military practices can be determined, one must first understand what CIMIC tasks and responsibilities are, before one can argue to what extent military forces should be employed outside their traditionally mandated roles and be vindicated by the traditions of Just War. Therefore, the next sections address the notions of CIMIC and CMI.

3.3.1. Civil-Military Co-operation

It is quite difficult to give a comprehensive definition of the concept of Civil-Military Co-operation. As mentioned before, the armed forces of many states each have their own definition of the concept, fitted to their own structures. Since an undisputed definition of the 'CIMIC' concept cannot be found, it is more useful to start with discussing what CIMIC is not. Rollins (2001) reviews the implications of CIMIC and addresses four points that clarify where CIMIC practices end; by doing so, he gives valuable insights on the practices. According to Rollins (2001, p.123),

"CIMIC is not military assistance to civil authorities. This takes place when military forces are called upon by a civil authority to conduct a particular mission because they possess the required resources. This could range from filling sandbags to prevent flooding to earthquake relief. In carrying out such missions the military have a finite mission for a finite time and operate under civil direction throughout."

"CIMIC is not civil emergency planning which concerns, primarily, the protection of domestic civilian populations."

"CIMIC is not civil affairs. This is a stand-alone national capability for operating in the same milieu. The key difference is that CIMIC incorporates procedures for the full integration of civil-related activities into the main operational effort and is under the direct control of commanders. Civil affairs assets may be found among the resources that can be targeted through the CIMIC process but only employed if the commander's mission warrants it. Indeed, much of what has been achieved in the Balkans could not have been achieved without such assets."

“A perhaps more difficult concept is that of nation building. Strictly speaking, NATO does not do ‘nation building’. This is the domain of the international community. However, NATO action does inevitably contribute towards nation building. This in turn begs the question as to how far this relationship is and should remain incidental.”

In the NATO doctrine, CIMIC practices are generally characterized as the coordination and cooperation a NATO commander employs with all the civilian actors within his area of operations, in order to carry out his mission (Rollins, 2001, p.123). To rephrase a previously addressed NATO definition of CIMIC: CIMIC can be seen as a joint function which comprises a set of capabilities integral to the support of achieving mission objectives and which enables commanders to participate effectively in a broad spectrum of Civil-Military Interaction with diverse non-military actors (Civil-Military Cooperation and Military Police Interaction Status Report, 2016, p.8). This definition, however, marginalizes CIMIC to a supportive role instead of elevating civil-military cooperation to a core principle of NATO (Rietjens & Bollen, 2008).

On the other hand, the UN Department of Peacekeeping Operations uses a definition with assumptions regarding cooperation which might not be realistic in field practices: “[...] the system of interaction, involving exchange of information, negotiation, de-confliction, mutual support, and planning at all levels between military elements and humanitarian organizations, development organizations, or the local civilian population, to achieve respective objectives” (DPKO, 2006, p.3). Contrary to what this definition suggests, CIMIC is first of all organized through a *military* operation. The key-notion of CIMIC always refers to connecting military commanders with civilian partners in a particular theatre of operations, in a way that benefits both parties. In the Dutch approach, this cooperation includes numerous partners varying from local population and authorities, through government agencies, to non-state actors such as non-governmental organizations (NGOs) and international organizations (IOs) (Brocades Zaalberg, 2007). The assumed ‘benefits’ usually include the exchange of military expertise on security and civilian expertise regarding governance, human rights, rule of law and economic development (Seppen & Lucius, 2016). For instance, military units support civilian organizations in matters such as helping with reconstruction, restoration of infrastructure or clearance of mines (Nederlandse doctrine defensie, 2005, p.76). Such expertise within the CIMIC organization is strengthened by the inclusion of specialized and civil-educated reservists, hence transformed into CMI. The Dutch approach focusses more on the acceptance of the presence of the military forces by the local population, in order to support the security of the mission – in other words: winning the hearts and minds, with a distinct emphasis on ‘force protection’ (Brocades Zaalberg, 2007, p.18). For the Dutch, mission security comes first, but the Dutch military does use its military-NGO relationships for humanitarian aid and reconstruction.

In military circles this relationship and the encroachment of the military in a humanitarian space is perceived to be the core of CIMIC. CIMIC projects are often delegated to (or executed in cooperation with) NGOs, IOs, or local organizations, given their knowledge of the local population and terrain. In operational areas such as Iraq and Afghanistan, however, the primary issues of civil-military interaction relate to power and authority in local societies, and are thus indirectly linked to the security of and possible threats to the military in the area (Brocades Zaalberg, 2007). The prime activities in these situations focus more on the security of the population, its economic, social or cultural needs and on helping to restore peace and appease aggressiveness (Faucher et al., 2012).

The original CIMIC battalion of the Dutch armed forces is nowadays referred to as 1CMIco. As the name suggests, the unit has shifted its emphasis from cooperation to interaction. As mentioned previously, Civil Military Interaction (CMI) as a concept is slightly different from CIMIC, and can be seen as the Dutch approach to CIMIC. Its core principles are based on CIMIC principles. Unlike CIMIC, however, CMI is not always a military organized process. It encourages other parties to get involved as well. This is in stark contrast to the NATO definition of CIMIC, where CIMIC is clearly marked as a military facilitator enabling the military to reach the desired end state by coordinating, synchronizing and de-conflicting military activities with civil actors (Civil-Military Cooperation and Military Police Interaction Status Report, 2016). The more active rather than supportive element of CMI offers a more balanced view, allowing all contributors, civil as well as military, to achieve their missions, therefore calling for a more flexible approach in their planning and execution for giving others this opportunity as well – through non-interference if not assistance.

3.3.2. Reservists

Finally, the reservist actors deserve more elaboration. In line with the flexibility and balanced approach to peacekeeping and security, the Dutch CMI battalion offers a shared platform of reservists with civil expertise, that facilitates information exchange between partners and networks. Reservists are voluntary registered military personnel, not in permanent service of the military (Ministerie van Defensie, 2016). They can be professionals who quit their training or job, veterans or reservists without any military background. Currently, reservists make up only a small part of the capacity of the Dutch armed forces. In the Dutch context two different types of reservists are distinguished: Reservist Military Task (RMT) and Reservist Specific Expertise (RSD). The focus of this research is on the activities of RSDs. RSDs perform tasks outside the expertise of professional personnel. Specialist reservists have been trained and educated in civilian life and have built up specific experience and expertise. In order to improve operational flexibility, and so as to put more focus on interaction with civilian

environments, reservists are part of an 'alternating flow', implying temporary outsourcing to a civilian employer before returning as a reservist or even as a professional soldier (Hennis-Plasschaert, 2017). In addition to their reservist role in the organization in the Netherlands, RSDs increasingly participate in missions abroad, putting their expertise to practice or filling supportive functions (Danielsson & Carlstedt, 2011). Sending reservist specialist units on an international mission for their expertise is referred to as 'frontfill'; 'backfill' refers to cases where reservists take over the role of professionals who were sent on a mission abroad (Steensma, 2012).

Reservists serve in a wide variety of functions under a CMI banner. Most of the RSDs have a higher vocational or academic training and their reservist functions fit this training and expertise accordingly. One can think of translators, advisory, liaison or other leadership positions that are not available in the military organization and that can accomplish tasks within an operation that the military otherwise could not do. Civilians might differ to a great extent from military personnel in task orientation and professional behavior, given their professional background. This difference makes up the core of their involvement and deployment in missions and operations. Seen from a sociological perspective, the life course of civilians (their early adulthood), determines their mindset later in life. Civilians who have had an education or training at a civilian (academic) institution of learning, will arguably be able to offer people different sets of tools and different outlooks on life, compared to their military counterparts who took military training. According to Seppen and Rietjens (2016), this is an important advantage as it creates new possibilities and insights in the conduct of missions. Civilians, given their policy-oriented background, often "tend to comprehensively analyse a problem and then develop an array of solutions, whereas soldiers tend to move quickly to capturing what seems the problem's essence and then move to see which tool in the box might provide the necessary solution". (Seppen & Rietjens, 2016, p.52) This alternative approach might facilitate contact with civilian actors in the host country that have different perspectives on security and politics, since they have to seek local support and carry responsibilities stretching beyond the period that military troops are stationed in a mission area (Seppen & Rietjens, 2016). This makes them more useful in modern conflict. But, does that make them legitimate? Perhaps Walzer has the answer.

4.0 Literature analysis

In this chapter the concepts and theories of Just War and its principles regarding *Jus in bello* which have been explained before are compared with the practices of CMI reservist personnel and their position within the Dutch armed forces.

4.1 Reservist non-combatant status

As explained before, the Dutch Total Force Approach aims to increase the material and staff (human) capacity of the Dutch armed forces so as to empower the flexible focal points of the organization (Hennis-Plasschaert, 2017). More expertise has to come from reservist forces or civilian partners outside the military. Because of their education or nature civilian and reservist actors have a different professional background, task orientation and behavior in military operations as compared to their military colleagues (Lucius & Rietjens, 2016). In order to illustrate the comparison, Rietjens' (2016) steps will be followed in making a distinction between two groups: on the one hand the reservists (RSDs), people with a non-military professional background who become part of the staff of a military mission on the basis of their (academic or civil) expertise; on the other the professionals, people who have had a military training and pursue a career in the armed forces. To start off, specialist reservists are involved in the military in a different way as in many other countries. RSDs are not called upon duty by law or conscription, but choose to join the military voluntarily, without any material obligation, given that they already have a civilian profession.

4.1.1 Geneva Accords

Combatants have certain rights which distinguish them from non-combatant actors. In the traditional sense of Just War, combatants are allowed to assault and even kill an enemy combatant if necessary, but they are not allowed to attack any non-combatants. According to the 1949 Geneva Convention, combatants have certain characteristics:

- Being part of a hierarchical group or organization, such that there is a recognizable chain of command;
- Wear a distinctive emblem that is visible from a distance;
- Bear arms openly;
- Obey the rules of *jus in bello* as laid out in the convention." (Frowe, 2011, p.106)

On the basis of these characteristics, a reservist in service during a (international) military operation can indeed be seen as a combatant. Although the rules of combat addressed in the Geneva Convention are largely derived from just war principles, they are not a direct and complete representation of this

code of ethics. In order to further clarify the legitimacy of the combatant/non-combatant status of civil actors in the military, one has to take other specific aspects regarding these actors into account as well and compare them to the just war principles on immunity. This includes dimensions such as freedom of choice, motives, tasks and functions, and representation.

4.1.2 Characteristics

During peacetime circumstances in the home country, the military will not and cannot call upon reservists to active service. In fact, the only obligation after completing the required training that reservists have to comply to, is to annually spend a minimum number of days on follow-up training, education and/or general input (Informatiepakket RSD 1CMI Co, 2018). This includes military basic skills such as target shooting, first aid, mine awareness, command-training, and physical tests (Heesmans, 2008, p.28; Informatiepakket RSD 1CMI Co, 2018). Despite these few training-related obligations, reservists have a lot of freedom, as they are not even required to conduct the functions or tasks that are part of their position (Informatiepakket RSD 1CMI Co, 2018; Overzicht plaatsingsgegevens, 2018; Lucius & Rietjens, 2016). They can choose whether or not to perform the tasks and deployment positions made available to them. This gives them a position of individual freedom going far beyond that of the average reservist or conscripted soldier in a national military. Currently, the Dutch military does not have any active conscription and the national reservists (NATRES) do have a similar individual freedom as RSDs have of choosing to fight in a war like their professional colleagues (Schramade, 2016). In that sense, the RSDs of CMI are comparable to their professional colleagues.

4.1.3 Tasks and freedoms

A common critique on the employment of reservists is their lack of up-to-date military skills and specialization (De Jong, 2006). They sometimes don't know how to deal with new equipment and lack the military training and insight to cope with changes. For Walzer this is not an issue for validation of a combatant. He doesn't account for the training of combatants. If we followed Lango's (2010) logic on 'counter-harm' (if you can, you are morally obliged to stop enemy combatants from grievously harming others), the ability to act (to protect) is considered the most important factor, and even becomes a measuring rod for the acts of violence in war. Based on this standard, however, one could argue that NATRES personnel is less able to protect or act due to inexperience compared to their professional colleagues. In situations where they cooperate in warfare, professionals have more responsibility to protect than NATRES personnel; this goes against the idea of moral equality of soldiers. Specialist reservists however fill up officer functions in a non-fighting position and are thus

not directly assigned to active combatant-like functions. Their functions often depend on their civilian specialization and expertise. With this focus on an academic, non-military specialization one might argue that the military training issue is even less applicable to this group of actors, since they provide a more supportive background role to the military. Walzer and some of his critics seem to build on a different argument than ability. The moral status of combatants should be based on their motives and justification, not on their inexperience or ability. It is everyone's right to defend themselves from harm, but not 'everyone's' responsibility. Although not all scholars agree on who has responsibility or who is morally equal, they do agree on *Jus ad bellum* motivations of self-perseverance and protection of the political community (or individuals) against aggression as a valid justification to fight in war (Walzer, 2006, p.52-55; Parson, 2012, p.666-668; Primoratz, 2002, p.222; Luban, 1980, p.167,169). In that sense, specialist reservists have a free individual choice to represent their political community in their national armed forces and most likely do so out of a strong personal drive, without being forced socially or materially. Therefore, reservists fit Walzer's picture of the 'boxing model' of combatants: two boxers fighting out of free will – unlike the alternative 'gladiator model' where soldiers on each side are forced to fight (Walzer, 2006). But whichever model they would fit, the traditionalist JWT approach refuses to grant them any responsibility: "The moral reality of war can be summed up in this way: when soldiers fight freely, choosing another as enemies and designing their own battles, their war is not a crime; when they fight without freedom, their war is not *their* crime." (Walzer, 2015, p.37). Because combatants usually have to follow orders of their superiors, they have no responsibility according to *Jus ad bellum*, only to *Jus in bello*. They did not choose the motivations or justifications of orders they follow. Yet, when they fight equal combatants, it cannot be considered 'murder'. Their leaders, on the other hand, do have opportunities to create justifications and motivations and therefore they do carry the *Jus ad bellum* responsibility.

The fact, however, of these reservists having a strong personal incentive to fight and a greater amount of freedom, can become a flaw in their legitimacy and responsibility as combatants. Firstly, given their freedom, reservists are not bound by hierarchal settings in the same way their professional colleagues are. RSD specialists have primarily supportive responsibilities, committed to operational readiness, education and training, executing projects, front- and backfill, absorbing a peak load and performing consultancy tasks (Overzicht Plaatsingsgegevens, 2018; Lucius & Rietjens, 2016). For many of these tasks they do not have to take on full responsibility, given the organization's wish to maintain their flexibility as civilians, at the same time being able to quit when deemed necessary (no policy document notes tasks as mandatory or obligatory). One could argue that since RSDs have more options in refusing or choosing particular tasks, they do not share the same exemption from responsibility as professional soldiers do. When it comes to their supportive non-combatant-like roles, in case of being targeted (or

becoming POWs) they cannot refer to their lack of responsibility as soldiers. In the more realistic setting of military tours of duty, however, reservists do not have the same freedom to quit. In those cases, they fall completely under the rule of their commander and fully represent the military with the responsibilities of a professional (Overzicht Plaatsingsgegevens, 2018; Lucius & Rietjens, 2016). In case of combat they can thus refer to the lack of responsibility principle. However, going on a tour of duty is still a free choice of these actors. His/her lack of responsibility as a combatant/employee of the military is therefore questionable.

Secondly, reservists live double lives. In addition to their military functions and goals, they also have a civilian function. Although the chances of these two worlds interfering in the same conflict are small, it is nevertheless possible that corporate or private interest in military affairs and projects collide. If this is the case, the military and private loyalties might clash: a reservist becoming a client of – or supplier to – the military project, mission or department he is enrolled in; or, the other way around, the use of experiences from the military for personal gains. Their freedom thus also includes the possibility of exercising their civilian interests in military situations; something professional soldiers can exercise only to a limited extent or not at all.

So, while keeping in mind these extended freedoms, Walzer's argument of "we draw a line between the war itself, for which soldiers are not responsible, and the conduct of war, for which they are responsible" (Walzer, 2006, p.39), does not seem to be applicable to the case of reservists. Walzer's notion of modern warfare, more fitting the 'gladiator model' – war is a relationship between political entities and their human instruments –, seems to fall apart when an actor is brought into the equation that can freely volunteer for any action he/she wants to do for his/her political military and thus has a strong individual responsibility as a soldier and participant in war. Conflict becomes more personal. Parsons (2012) already expressed a similar critique to Walzer's reasoning. He argues that in Walzer's perspective on *Jus in bello*, the rights of autonomous, private individuals trump the rights of political communities. In its moral definition 'combat' can be considered as a relationship between individuals that are individually responsible for not violating the rights of others. Parson states that Walzer's view on *Jus ad bellum* contradicts this individualistic perspective, since *Jus ad bellum* is based more on the rights of supra-individual political communities trumping private individual interests and persons (Parsons, 2012, p.682). Any arguments in Walzer's *Jus ad bellum* and *Jus in bello* are therefore more prone to contradict each other. The two-sided allegiance and the personal freedom of modern RSD actors can further build on his critique. It shows that, given the existence of these actors and the way they function, *Jus ad bellum* should not necessarily be focused on interests of supra-individual political communities, but also include private interests and motives of individuals conducting war-activities, as they can have more private motives besides war when they go to war. This means that the

contradiction between Walzer's perspectives on *Jus ad bellum* and *Jus in bello* (according to Parson), can potentially be supplemented with the addition of individualistic perspectives on *Jus ad bellum*.

4.2 (II) legitimate targets

As mentioned previously, RSD reservists only fulfill supportive tasks, like executing projects, front- and backfill, 'consultancy', analysis, etc. (Overzicht Plaatsingsgegevens, 2018; Lucius & Rietjens, 2016). Obviously, these are not the tasks of a combatant. Yet, does this mean they should be kept from all harm? One of the main arguments about combatants and conducting harm centers around the notion of 'targeting'. Just War theorists debate who or what is a legitimate target, when is somebody or something a legitimate target, and can only combatants be targets? The reasoning behind the principles of targeting can be explained as: "One of the explanations why it is permissible to target combatants relies on the idea that they are engaged in the business of harming the soldiers doing the targeting, unlike civilians, who are not. [...] In other words, combatants may harm those who harm them." (Zehfuss, 2011, p.555) As mentioned in Chapter 2, according to Walzer's collectivized thinking, the fact that one is posing a threat simply by being a member of the military makes one liable to attack (Mcmahan, 2006; Walzer, 2006). The distinction between combatants and non-combatants, however, does not always correspond with that of legitimate and illegitimate targets. In general, the issue of discrimination (as mentioned before in Section 3.2), very much relies on the personhood of an individual. This can also apply to military organizations, especially when the personhood of an actor is so divergent as that of a RSD.

The discrimination principle implies that in war only armed soldiers are allowed to be harmed (by other armed soldiers). In general, civilians are kept out of this equation given their lack of arms; they do not pose a threat. Although Walzer (2005 p. 146) argues that some civilians can be targets (leaders, active contributors), some non-combatant members of the military cannot be targets (such as medical personnel). He makes a distinction between two groups of civilians/non-combatants: those who directly contribute to the war effort with 'warlike activities', such as munition workers, and those civilians that do not specifically contribute to the war effort, such as farmers; "[...] those who make what soldiers need to fight, and those that make what soldiers need to live, like all the rest of us" (Walzer, 2006, p.146). The first category is liable for attack, whereas the second is clearly not. Walzer argues this stance is based on the fact that, like every action taken in war, a proportional military advantage is made possible by killing civilian or non-combatant actors whose specific aim is to aid the war effort (Walzer, 2006, p.145). Reservists are clearly military personnel and therefore it is, at least initially, possible to argue the legitimacy of targeting RSDs when they are in service. Even if they only

have a supportive role, they clearly impact the abilities of other soldiers to fight, for instance by training them.

But is it that simple? Yes, they are military personnel, but is that enough guarantee for becoming a legitimate target? If this were the case, then secretaries and administrative employees of the military, involved in bureaucratic tasks of making sure salaries are being paid, would become legitimate targets as well, even if their tasks are not directly focused on making the soldiers fight and their enterprise is not 'making war'. It is the nature of the intent and the reason of specific tasks which makes people legitimate targets. The nature of the tasks and functions of RSDs are somewhat contradictory. On the one hand, through their supportive functions reservists might indeed actively contribute to warlike activities. But in another context those same functions might focus on a completely different goal than violent warfare; in particular also in cases of modern conflict in which the Dutch military is involved: peacekeeping, peace-enforcement, observation and training missions. Even if RSDs were to actively support warlike activities, one should always keep in mind that their roles are directed at providing 'civil expertise' only (Informatiepakket RSD, 2018; Lucius & Rietjens, 2016).

Expertise can vary from societal mediating or projects like the Provincial Reconstruction Teams (PRT) in Uruzgan (Lucius & Rietjens, 2016, p.180), to technical engineering or consultancy for building projects (Lucius & Rietjens, 2016, p.181). Even though such tasks most likely serve some sort of military advantage towards the mission goals, they still have a mainly reconstructive or humanitarian nature. The targeting of reservists involved is therefore completely dependent on the context of their positions. Walzer's claim regarding most non-combatant military personnel being targets is torn apart by this RSD case, given the variety and contextualization of their functions. The safest claim would be to categorize RSDs in a similar way as military medics. The nature of their tasks, being civil or humanitarian, always has a non-violent focus. Thus, they have a stronger incentive of ending violence in the conflict, rather than using violence in order to end violence in the long run. In this sense, they represent the core of the CMI notion: using more civil expertise and interacting more with civilians will reduce the necessity of armed violence and create opportunities to reach the goal by evading violence.

4.2.1 Target and responsibility

In some cases, however, civil expertise can lead to legitimate targeting. Looking at the tasks and functions of RSDs, some activities are of key-importance:

"To mediate with those involved in the mission area during crises situations when (own) interests are at stake."

"With a military client and officials involved with an assignment during peacetime management or during operations in mission areas; among others representatives of IOs, GOs, NGOs, local government, local business community and the like, as well as colleagues from coalition forces, about the implementation and / or coordination of the progress of the project with the aim of realizing the project". (Overzicht plaatsingsgegevens, 2018)

In cases like these, RSDs' expertise is used in mediating with other actors involved in the conflict. Even though their expertise focuses on civil issues and is used for diplomatic purposes, they are nevertheless part of the military. This means that, despite their non-violent role, they can be placed in a military representative key-position which can determine the outcome of a conflict. Besides, RSDs apply their civil expertise in higher-ranking positions. Operational analysts can be used for planning and decision-making, directly advising the staff of a mission. For example, since 2006 two operational analysts were assigned to the staff of the Dutch Task Force Uruzgan (Carré, 2008, p.28), and reservists have occupied leading positions in PRTs. Even though it might not be a decision-making position in itself, it does have a great influence on the decision-making of a mission (Heesmans, 2018, p.29). In short, RSDs have been placed in key power positions. Based on the JWT notion of necessity, it can be argued that targeted killing of an actor in a key leadership position is legitimate, if it results in a quicker end to a conflict or to ending the violence faster (Walzer, 2006; Moseley, 2009; Senn & Troy 2017), even if this actor has not a combatant status. In this case even Walzer makes an exception, as not their acts but rather the very existence of key position actors are of benefit to the war efforts and they thus become legitimate targets. In other words, RSDs in non-violent key-positions can still be legitimate targets if the elimination of their position leads to a quicker or more advantageous (and just) victory.

4.2.2 Discrimination of uniforms

According to *Jus in bello*, civil actors can usually be determined by something very obvious: their looks. An innocent civilian usually does not walk around with a weapon, wearing a clear outfit or uniform designed for war. The Geneva Convention states (see Section 4.1.1.), if one wants to be a legitimate combatant, one must be visible as such: wearing a distinctive emblem that is visible from a distance and/or openly carrying arms. This lines up with Walzer's notion of discrimination by representation. The reasoning behind this is to clarify the moral equality of combatants and by doing so safeguarding the innocent (civilians) (Walzer, 2006). According to the concept of discrimination, it should be clear whether or not it is permissible for one person to deliberately attack and kill another (Parsons, 2010). Carrying arms and wearing a uniform or clear emblem or symbol of a fighting force is the common ethic courtesy of warfare. As Parson explains:

"[...] Walzer thinks that soldiers in war are always permissible targets of deliberate attack. Simply by taking up arms against their enemy, soldiers have lost their rights to life and become liable to be killed [...] Thus, Walzer's principle of discrimination in war is based on a peculiar theory of self-defense between individual persons." (Parsons, 2010, p.680)

If one does not take up arms or not show one's intentions openly, it breaks this code. Soldiers hiding their real intentions are hard to distinguish from non-combatants or civilians, making them morally

unequal to other soldiers. If they were to ambush or attack an enemy without legitimate uniforms, this would not represent an act of war but rather a simple act of murder. Arguments concerning this issue are often found in JWT principles on guerrilla war and terrorism. In *Just and Unjust Wars*, Walzer (2006, p.176-204) extensively debates how the lack of uniforms or symbols makes that particular fighters, such as guerillas and terrorists, become undistinguishable from those who are not fighting. Guerilla tactics often rely on hiding amongst civilians. By doing so, fighters put civilians at risk for any attack. This goes against the core principle of combatants' foremost cause: the protection of civilians (Walzer, 2006, chapter 11). The intentions of innocents and fighters are indistinguishable, where intention is the key to ensuring the least amount of harm being done in the most permissible way.

But what about Reservists with Specific Expertise (RSDs)? Obviously, being regular national military personnel, the Dutch armed forces wear uniforms with distinctive emblems and signs (Handboek voor de Soldaat, 2008). Initially, there is no real argument about distinction and intentions. However, according to the Dutch *Handbook for the Soldier* (2008), all employed in military service has to wear the standard uniform with distinct emblems and symbols attached, showing an individual's rank and unit; this clarifies their function, position and, most of all, intentions. Reservists have to follow this code as well. Since 1982, the Corps National Reserve (NATRES) has its own corps-status and thereby gained all the perks (read: 'uniforms and emblems') that come with it (Maes, 2000; Koninklijke Landmacht 2018). RSDs are not part of this NATRES corps, however, but part of 1CMIco. 1CMIco personnel all wear the same emblem, professionals and reservists alike. It is thus not clear who is a professional and who is semi-civilian (or semi-military). In light of the previous argument of conflict of interest, this could become an issue since a reservist might (unintentionally) have other intentions than a professional in his/her function. Contrary to what the discrimination principle assumes, one cannot simply state that military uniforms have to be worn in order to make intentions clear, since intentions are not necessarily of a military, war-like nature but, given the flexible nature of these actors, could also be for personal profit or other personal civilian reasons. The problem here is Walzer's assumption based on the collectivist mindset that wearing uniforms and representations of the military always show war-like intentions – unlike civilian, humanitarian or other peacekeeping intentions. This assumption is no longer in line with the increased use of modern flexible, non-combatant military actors in *Jus ad bellum* and *Jus in bello* principles.

4.3 Proportional advantage

Given the discussion about the possible civilian functions of semi-civilian actors within the military, one begins to wonder the legitimacy of conducting such activities at all. The rules of war that are supposed to be followed according to the ethics as described by Walzer, are meant to limit war and its horrors as much as possible; hence, proportionality. It is unclear, however, if this also limits the functions of military personnel or fighting forces as well, especially if these functions are of a civil nature. The military, as any fighting force, should be the representatives of their political community. Yet, it is not clear whether their right to kill, or being killed, still applies if they do not engage in warlike activities. Walzer has made clear that in peacetime it is not allowed to legitimately attack military personnel, except in cases of supreme emergency or preventive necessity (Walzer, 2006, p.250-267). In peacetime they do not conduct active defensive functions and are mostly focused on preparatory tasks. In modern-day conflicts CMI units are also not actively involved in military combat. However, although such functions might seem peaceful or non-violent, they still serve a military goal and can be used for matters of intelligence or extraction of information that in turn is used for the military mission. In other words: even such seemingly civilian functions or interactions can be considered validated military tasks when they serve the purpose of getting a military advantage of reaching the set goals of a mission. Any activities beyond that should be revised, according to Lango (2010):

“[a] responsible agent ought to make the moral presumption that enemy combatants must not be intentionally gravely injured. [...] the responsible agent must attempt (as much as possible) to stop them from grievously harming people. Commonly, in order to stop them, they have to be intentionally gravely injured. Gravely injuring them is the means, and the end (or goal) is stopping them. Ideally, when our soldiers intentionally gravely injure enemy combatants, their state of mind is, briefly, this: to intentionally gravely injure, in order to stop.” (Lango, 2010,p.485)

Lango states that a soldier should (as anyone) always aim to protect and prevent any kind of harm done. But in doing so, he must try to follow the moral state of mind to harm the enemy as least as possible. Therefore, even civilian (non-military) activities could be allowed by the military as long as they serve the military goal of protection and prevention of harm towards those they aim to protect.

4.3.1 Proportionality and double effect

In discussing matters of Just War, one of the most basic principles is that of ‘proportionality’. As mentioned before, proportionality refers to the range and intensity of violence and other tactics, weapons or actors used in war (Lazar 2017; Luban 1980; Walzer 2006). In other words: “The principle exists to make sure whether the evil averted is great enough to justify the evil inflicted.” (Lazar, 2017, p.44). So, what about military tactics that do not use ‘evil means’ at all? The use of RSDs and civil expertise is in no way a disproportionate means. In fact, it adds another option of lesser evil, or even

‘peaceful good’, to reach the goal of averting a greater evil. With this edition to modern conflict and warfare, the stance on what proportional options for the military are possible does shift. The spectrum of deployment of RSD actors (and means) is very broad and almost limitless, given the wide variety of networks and reservist specialists and how they can be put to use within the civil sphere. This might, however, create a certain vagueness regarding the question when violence should be used at all in operations (if not directly in self-defense). The processes of these networks, expertise and projects in which they are involved, do not always have a clear goal or outcome. For example, projects in which mediating or improvement of the social sphere is key, do not always have clear predicted outcomes; this increases the vagueness of these RSD/CMI options regarding proportionality. These activities might even blur the dividing line between whether such activities should be considered proportional military acts or rather should be left to other actors such as NGOs and IOs. As mentioned before, obtaining a military advantage is key to understanding this divide; the military advantage must be obvious and outweigh the need for assistance in the civil sphere.

CMI units also create vagueness in the argumentation on the issue of proportionality. As the proportionality and necessity principles focus on (the lack of) excessive harm in war, they refer to the main harm done in war: the loss of life (Lazar, 2017). This does not only include the loss of combatant lives, also the loss of civilian lives. According to Walzer, civilian lives can be targeted as well out of extreme necessity, but can also be an effect of unintended killing. This ‘double effect’ draws a line between intentional killing of non-combatants and unintentional, yet proportionate killing of non-combatants to reach a particular military goal (Walzer, 2006, p.152-154). As mentioned in the previous chapter, some scholars accept a certain level of double effect as long as it lives up to four conditions. When a reservist or CMI officer is targeted, these conditions become complicated, however.

When an opposing force wants to conduct a just attack on a RSD officer in function as a military target, the conditions are applicable. However, one of the main characteristics of RSDs is the ‘alternating flow’ (or freedom) in function. This mainly applies to peacetime activities or civilian projects led by the military abroad. During military tours and missions, reservists do not have the same kind of freedom. In light of this alternating flow, if a reservist is targeted by an opposing force while working on projects or filling a function in the Netherlands, it can never be stated with complete certainty if this actor is in his military role or rather in his civilian role, as he has the theoretical freedom of stepping in and out of that role at any time. In his civilian role, under the general rules of JWT he may not be specifically targeted. Yet, even after switching roles he is still involved in military activities; military activities will arguably still be on his mind while in civil function. This could result in a reservist having an unfair

advantage to enemy combatants who want to target legitimate military targets and reduce the double effect. The very existence of such actors underlines the main flaw of the double effect doctrine; it does not say to which extent combatants should seek to avoid harming civilians (Lee, 2004, p.235). In the case of CMI officers, their roles might create confusion concerning the legitimacy of their targeting as well. The extensiveness of their functions might make it difficult to determine whether they pose a serious threat or not. Are they providing valuable intelligence, or simply aiding in local humanitarian projects? Whatever the nature of their work, CMI officers in military missions spend a lot of time among local civilians. As Walzer argues, as a combatant you should always put yourself at risk to the aid of non-combatant rights, and never risk civilian rights for your own safety. Being in regular contact with civilians trapped between two parties because of military gains, one could potentially put these civilians in danger as being part of an unintended double effect of an attack directed at the officer. This goes against the principle of never risking civilian rights. Whereas guerillas risk the general safety of civilians, CMI activities might risk civilian safety by the doctrine of double effect. This not only puts the legitimacy of their (non-)combatant role in question, but also their intent and responsibilities.

5.0 Analysis of the interviews

The previous chapter addressed how some of Walzer's core JWT principles align with the employment of RSDs. To really understand how these two topics interact, one has to see the relevant literature in light of the day-to-day reality. This chapter discusses and analyses the findings of some interviews with members of the CMI unit, reservists as well as professionals. A comparison is made with the arguments and discussions within the literature in order to find any validation for Walzer's principles – or perhaps any gaps in his reasoning due to new information and recent developments around this topic. The interviews shed light on the reality of the functions, status, regulations and experiences of CMI reservists and their activities. The chapter starts with an explanation of the variety of functions and positions held by the interviewees. Next, a more in-depth analysis compares this perceived reality with the findings from the literature review.

5.1 Functions and targeting

On paper RSDs only fulfill supportive or analytical (front- and backfill) tasks. Generally speaking, they occupy functions in officer ranks of a non-combatant nature. In the previous chapter it has been argued how Walzer's idea of responsibility by ability (when it comes to self-defense) might be flawed and how the status of combatants should be rather based on motive and justification. Hence, in cases of individuals with mixed backgrounds, such as reservists, the importance of *Jus ad bellum* principles might outweigh the *Jus in bello* 'responsibility' to justify certain acts. Therefore, it is important to look closely at the reality of RSD CMI functions.

5.1.1. Nature of functions

Asked about functions and tasks that reservists perform, a general trend became visible, in line with the expectations based on the literature review. However, the interviews also made clear that the positioning of specialized reservists in the CMI unit does not necessarily mean their direct involvement in CMI practices. RSDs are primarily part of the CMI battalion in the context of a so-called 'livingroom function', as they need some kind of administrative home affiliation. (#2, #3) Once deployed, they belong to different units. In all interviews RSDs stated to conduct functions close to their civil expertise. The general functions of RSDs in either peacetime in the Netherlands or during an active mission consist of analysis work in information operation cells, civil outreach, planning, logistics or educational positions (#1, #3, #4, #5, #6). Several of the interviewees stated they have staff functions themselves or know about reservists working in those functions (#1, #2, #3). Asked about RSD functions on

missions abroad, one professional CMI officer explicitly stated: "... reservists you really see back in the staff positions." (#3) Such reservists are seen as completely professional:

"[...] So, they are used within the entire armed forces. The moment you are deployed, whether that is in peacetime business management or on military tour/mission, you are part of that group you are currently working with. So, you don't have a separate status. It is not like you have a group of reservists on a mission, where you then could pick someone you need in that mission. No, you just have a reservist there who is on mission as a planner." (#3)

During missions abroad, RSDs are considered full-fledged military. When asked about the mission status, several RSD interviewees clearly stated they get a contract to clarify their military status (#1, #4, #5). Asked if RSDs are allowed to serve in combatant positions, a professional CMI officer reacted with a clear 'no' and stated that when a reservist goes to areas in Afghanistan, he'll be accompanied by 'force protection'. If they get shot at, a reservist can help with protection, since in that case they are allowed to call upon their combatant status, but protection does not depend on him (#2). This non-combatant role is the experience of all other RSD interviewees.

Initially, this seems to be in line with the assumptions of the previous chapter. However, other findings in these interviews regarding functionality should also be taken into account. Supportive functions turned out to be broader and more involved in the structure of staff work. For example, one professional CMI and information officer stated:

"[...] normal military positions [...] were difficult to fill and therefore they put a reservist on. For example, the commander of BaseCo (Base command). Those are reasonably safe positions in which you basically do not have to go off base, and it's a logistic management function where you basically could put anyone on who wants to wear a uniform. You do not necessarily have to have military experience for that." (#2)

In this case, a reservist was put in charge of an entire support unit. This same officer explained that despite the fact that reservists are supposed to be put in administrative functions, they do get selected based on their leadership capacities and experiences by the military recruitment committee. Apparently, this aspect is of importance to their functioning as future officers despite their 'administrative purposes'. Even though this form of recruitment/placement of reservists cannot be proven with certainty (other than statements such as these), the experience of this officer does give an indication of the possible use by the military of such reservists in leadership positions. If reservists were supposed to be completely separated from the military hierarchy, they wouldn't be recruited on leadership qualities. Proof of such recruitment of leadership is the example of the BaseCo being a reservist. A professional officer in CMI also stated that he had appointed a reservist to lead a team, and that it was possible to use reservists for leadership purposes (#2). Even though such positions are non-kinetic and mostly set in a peacetime environment behind a desk, they still operate the key

positions of military structure and organization. Based on previously mentioned arguments of Walzer, this could (regardless of their status as combatant or non-combatant) make them viable targets in war (Walzer, 2006), given the impact of their role and function (and therefore the impact of their elimination) on potential outcomes in war.

However, Walzer's arguments seem to be incomplete when looking at the nature of these staff functions. These functions are not just non-violent, but could even be seen as violence-preventing. For instance, during his tour in Afghanistan one of the RSD respondents was involved in operational communication and civil outreach (OPCICO). For this, he, alongside other specialists, had to conduct (threat) analyses about the region, but also go out in the field to conduct interviews with the local population (#1). Although this was meant to collect tactical information from and advantages with the locals, the military purpose was initially focused on finding more alternatives for future operations or supporting security. Depending on the nature of the specific information (which the interviewee did not specify), such a position could diverge into pro-kinetic as well as anti-kinetic support functions, depending on the nature of the information and the level of civil outreach. Another RSD respondent served in similar functions during several tours abroad, conducting psy-ops assignments (psychological operations that are part of the activities of the CMI unit). During his experiences in Bosnia in 2011 (EUFOR) and Mali in 2017 (MINUSMA), he conducted similar info-ops centered around behavioral influence and analyses:

"We call that 'info-ops'. At home, I sometimes explain that as 'the advertisement bureau' of a mission. [...] We have to influence behavior and we do this by carefully analyzing the population and seeing what undesirable behavior is and what we are going to do about it. In Bosnia [...] those three ethnic groups there who have fought that war against each other, had to be brought into contact with each other. We did that through the children. Football tournaments and things like that. Because, if those children find out that that a Bosnian Serbian kid is not a bastard because they told him that at home or in school, but you're in the same football team, then you hope to create something for the future generation, where they won't go at each other's throats again." (#4)

"In Mali the commander had a problem with roadside IEDs [improvised explosive devices]. Not just a problem for his own troops, but also for the local population and accidents that they caused. And we know that there were a number of people who knew where those things were, but did not report it. How do you get them to report? That is also influencing behavior." (#4)

In this case, the work and (staff) function of the RSD is meant to influence the security situation and the local population itself through manipulation and humanitarian action. Such activities could potentially be of great importance and impact (post-) conflict situations. Walzer's views on the legitimacy of targeting such actors can definitely find some ground when the psy-ops activities are in favor of prolonging or intensifying conflict (deliberately or not). But, yet again, that is not the case here. Even though the ethics of manipulation itself can be questioned, the main goal is to create a more peaceful situation and to prevent any harm done by all parties involved. These cases show that

the main goals go hand in hand with peacekeeping and stabilizing practices that were set to prevent any harm done by local tensions. According to the traditional JWT principles, the targeting of these actors might therefore be debatable, since the argumentation behind this targeting assumes the role of military key-positions is by definition focused on war-like, violence-prolonging activities. Walzer's reasoning is incomplete here and poses a dilemma for modern-day actors such as RSD CMI officers, that act based on peacekeeping goals, in turn based upon the proportionality and necessity principles of Just War. This in prohibits the unnecessary infliction of harm (Lazar, 2017, p.43; Walzer, 2006, p.144-147). If one can achieve the same good or avert the same evil by inflicting less harm, then any surplus harm is unnecessary, and thus unjustified (Lazer, 2017, p.43).

Actors such as RSDs and their functionality in modern-day military forces and conflict are completely overlooked by traditionalist JWT views. It does not only lead to a debate on their legitimacy as actors and targets, but also calls the vagueness of the necessity principle as such into question, since it offers more opportunities for non-violent tactics and theoretically even rule out violent acts as a whole in contemporary proactive (peacekeeping) military operations. To categorize these actors the same as other non-targetable military actors, such as medical personnel, in an attempt to conform to the Just War Theory is not possible, due to the fact that in the same role these actors can also provide information and manipulation of a more militaristic importance. The contextual concept of their function decides on their legitimacy as targets. Additionally, for enemy forces it is difficult to decide if such an actor is indeed more militaristic or rather more humanitarian orientated in his function at a particular time, given the potential ambiguity of his work, position and status.

5.1.2 Duality and ambiguity

RSDs of the CMI unit are not allowed to perform any active combat functions and tasks in missions. Specialists are for supportive staff functions only. However, in one of the interviews it was specifically mentioned that in reality their functions might be much broader. In several interviews it was brought up that these actors might or even have to carry arms while on active duty, depending on the security situation at a specific moment. This is not surprising, given their roles in conflict zones. What is surprising, however, is the case of interviewee #1. During the time he spend in Afghanistan as part the OPCICO staff unit, he also acted as personal security personnel at the airport of the base and a few times even as personal security officer for the acting general:

"[...] I thought it would be fun to do something else for a change; personal security at the airport. And I secured the general a number of times. The German general [...], there was a request that the general was going to host those [...] people, and there had to be some kind of security for that general. The general always had his own special forces around him. But on certain occasions, he needed people who could act in different positions, let's put it that way. (#1)

This example illustrates the freedom RSDs have in performing a combatant-like function. It shows that in reality the nature of their role can be way more flexible than their original analytical or supportive role. Another RSD interviewee mentioned he heard from colleagues that it is in fact not uncommon that "... you go for a specific role, but the reality is usually slightly different and other things are expected from you" (#5). These types of acts make it even more complicated to distinguish them in targeting, since they are apparently allowed to act in different – more combatant-like – functions while conducting their initial supportive role in missions abroad. According to the interviewee, this had nothing to do with his status as a reservist but was purely based on skills. During the 1980s, before his time as a RSD, he had been part of the military as a conscript, and taken general military training and annual tests. During the mission he was considered as a full professional military actor, based on mission contracts. It is clear; a RSD considered to be a soldier under contract, voluntarily choosing a role that might require a form of combat during a conflict is clearly a legitimate combatant with all the rights that the Just War Theory provides for such a role. Yet, even in this role there is a certain kind of ambiguity, since he only fulfills a temporary role. It would be a legitimate course of action to target him (either directly or in case of the double-effect) based on his security activities, yet it might have unwanted ethical implications for the party that targets him, given the fact that his other role also gets taken out. This role, albeit military, could be more peace-orientated. Even in this case Walzer's flaw concerning the nature of military actors and functionality cannot completely explain the proper course of action. This begs the question if RSDs should be allowed to have such extra functions at all, or if Walzer's views on the Just War Theory need to be revised, or has to make way for other approaches of the JWT.

The ambiguity does not stop here, however. Several interviewees have told of their experiences during missions as well as in the Netherlands, which were not always part of CMI. 'Civilian soldiers' as #2 explains, are not always used for civil-military interfaces and the CIMIC unit has not always used reservists. There is a flexibility in the military organization, based on the total force concept ('adaptieve krijgsmacht'), meaning that actors can be temporarily 'hired' by or 'moved' to different units of the armed forces for the duration of a certain project or a particular mission. In the words of #6:

"Being a reservist, you're constantly lent out to other seats of other units. So, because of that you actually always have two bosses within the military. The one from your own unit (CMI), the other you work for and follow orders from. But that's mostly a thing when you work here in the Netherlands. When you are on a mission (abroad), you are directly under the authority of the commander on the spot, of course."
(#6)

Thus, when RSDs are taken over by another commander on missions in conflict areas their position in the unit is clear and does not lead to any complications with their CMI position or boss. You are filling the position as described in the mission contract you signed. Looking at their position in the Netherlands, it might be more problematic. The fact that this is possible, might create an entirely new level to the ambiguity of their functions in wartime. Not only is the nature of their functions potentially dualistic, added to that is the fact that they might have two such positions in different units, which results in a dualism of functionality on another level. When an actor chooses to change to another unit, he accepts the risks, rights and restrictions that come with that particular military unit, even if their functions are of a supportive or consulting nature. The possible targeting of actors in such positions is not any different than discussed before. Yet, this might create problems regarding another core principle in the Just War Theory: discrimination (which will be discussed later on).

It is not just the duality of RSD reservists that conflicts with the collective ideas of Walzer. During the interview with a professional CMI officer (#2), the discussion digressed to the deployment of NATRES reservists in conflict areas. Just like RSDs, these reservists can also apply for certain roles in military missions abroad if they meet the specific requirements for those roles. They are often used for basic maintenance tasks in and around a camp. The CMI officer recalled an example of sanitary activities (toilet cleaning), often taken on by NATRES troops. They do not need any specific military skills to clean toilets; the armed forces don't have any professionals with these specific functionalities. It is safe to say that such soldiers hardly classify as 'dangerous men', the way in which Walzer refers to soldiers. Given that NATRES and RSDs are being deployed in these roles shows that Walzer has not really taken the (bureaucratic) complexity of modern warfare into account. A majority of personnel deployed at modern bases in conflict areas usually consist of a large variety of maintenance and support personnel. Whether these are military, civilian or made up of reservists, they hardly pose any threat to opposing forces. Although they are part of the military structure and hierarchy, personnel that cleans and maintains toilets and septic tanks do not actively take part in war-fighting (unlike Walzer's example of munition workers, that do). Walzer's assumption of a collective responsibility of the military forces clashes here with his stance on the rights of civilians and non-war-making actors. In particular NATRES reservists would dangle in this respect between having the right not to be killed as a civilian and being killed as a soldier.

5.2 Status

Since CMI reservist act in relatively high key-positions or even leadership positions, they carry a large responsibility; not just a responsibility towards their colleagues but also to their role in the military and its conflict settings. In the previous chapter it has been argued that by having more freedom because of their flexible status and ability to choose their own functions, they do not share the same exemption from responsibility as professional soldiers. Their personal/individual responsibility as active actors in conflict is larger, due to the adaptive force concept, giving them a personal freedom in choosing their own actions, while functioning in higher positions. In the interviews several observations were made about their role within the ranking and command structure of the military organization which sheds more light on this argument.

5.2.1 Hierarchy and freedom

Several interviewees emphasized the lack of command and hierarchy involved in their functions. Outsiders such as reservists might be higher ranked militarily, but they are not embedded in the command structure that comes with it. It has no hierarchal meaning when it comes to functional leadership. Their rank is purely based on their specialism, much like medical officers (#1, #3, #4, #5, #6). Where medical officers have a higher rank, they do have functional superiority regarding medical issues. RSDs have no such determining say in decisions, but mainly have a consultative position in their supportive functions during peacetime and in missions (the exception being the case of the BaseCo commander, specifically chosen for his leadership position). The previously addressed higher responsibility of these actors in conflict might, according to the reasoning in Walzer's work, not be as legitimate, since these actors can never make any determining decisions in the structured military decision-making processes. This is a core idea on which Walzer has based his reasoning for the 'non-responsibility' of soldiers and the responsibility of officers for war itself. Officers' influence on the decisions of warfare can be large, since their orders have to be obeyed by the lower ranks. This lack of free will is, according to Walzer, the compromise made by military combatants to be legitimate in conducting violence and war activities, and is a characteristic of the moral equality of soldiers on both sides of the conflict (Primoratz 2002; Walzer, 2006, p.35-41). The individual freedom of RSDs clashes with the restricting responsibility of their officer-position (and lack of free will) in the military system. Although their freedom of choice makes them valid military targets, they cannot really be seen as responsible for orders given. Although they are still required to follow orders from above, their freedom of choice gives them another advantage over regular soldiers. As RSD #1 explained: "I have one big advantage, namely that I did not have to worry about my career. As a reservist you can move and express your opinions and ideas more freely than professionals"; in other words, reservists have

less problems with disobeying the hierarchical order. Another expressed a similar line of thought: "I'm not afraid of that hierarchy. If something needs to be done and I have to go 'through' the hierarchy for that, then I'll tell the commander that. We had a discussion about visiting a local radio station and I just told the commander, 'you don't have to do anything for me, but you shouldn't do this.' [...] I don't feel inhibited to tell him that in that way" (#4). This illustrates how the hierarchy seems to be less applicable to them given their outsider position, having less incentives such as their career that forces them to be docile. If they decide to disobey or to speak up to a higher officer, they cannot be punished in the same way as soldiers, even though their contract states their temporary position as a soldier. In a way this might jeopardize their moral equality in conflict.

According to Walzer, moral equality and military code among soldiers is (re-)constructed under the conditions of modern warfare, so that it rests on military servitude:

"Hence the moral reality of war can be summed up in this way: when soldiers fight freely, choosing one another as enemies and designing their own battles, their war is not a crime; when they fight without freedom, their war is not their crime. In both cases, military conduct is governed by rules; but in the first the rules rest on mutuality and consent, in the second on a shared servitude. [...] It is the sense that the enemy soldier, though his war may well be criminal, is nevertheless as blameless as oneself." (Walzer, 2006, p.37)

This explains that equality among soldiers, which should be followed in order to distinguish a soldier from a criminal, exists because both parties gave up their own freedom of choice and action. Walzer returns to the fact that the servitude of a soldier implies the lack of freedom and obedience to the hierarchal system. Looking at the 'flexibility' of the RSDs' hierarchal position in reality and their freedom of whether or not participating in operations, they can have a morally unequal advantage to any enemy forces they might confront. Even if their hierarchal position is followed according to official rules, their outsider position and attitude give them a moral freedom, which cannot be undone by rules alone. Following these standards, (violent) involvement in warlike situations can be condemned as being more criminal than that of the average soldier; their 'blameless' status becomes challenged, even in situations of legitimate violence and self-defense. A traditionalist might argue that being outside the hierarchical structure would not matter, given the fact that by joining the military they conduct in warlike activities. Traditionalists would argue they become a political society's 'pawns' by choice, and thus become legitimate targets. Unfortunately, this traditionalist argumentation does not include how, in what way these actors should be able to act towards their enemies, since equality is blindly assumed. This difference in action/targeting of individuals simply cannot be clarified by the current traditionalist view on JWT.

5.2.2 Conflict of interest

There might be another issue with these actors that may be difficult to explain by JWT standards. In the previous chapter it was addressed how conflict of interest might be possible among these actors. The legitimacy of a combatant going to war partly depends on his/her motivation to go to war and to act in war. That individual motivation is, according to Walzer, not an essential problem. He argues soldiers do not carry such *ad bellum* responsibilities, as they have collectively agreed to set aside their rights as citizens to protect their nation/community. This includes giving up a certain degree of self-determination by giving in to the system of military hierarchy, hence bigger decisions are made for them by higher leaders, hence they are blameless for the cause for which they fight.

But what if this degree of self-determination is debatable and these actors – specialist reservists – have a larger degree of free choice? In cases where more (unofficial) freedom is possible, individual motivation for going to war or participating in a conflict become more important in assessing their legitimacy as they cannot simply rely on the responsibility of higher leaders; especially if they function in officer and key-positions themselves. If one follows Walzer's general reasoning, one might argue that they had their free choice of joining military operations, which is most likely done out of nationalist reasons which again are a product of a person's involvement in his/her political community. By choosing to be part of such operations, actors agree to become part of a system in which they (albeit temporarily) give up their rights as civilians and become military. No harm done. They get treated just like any other professional soldier who chooses to become a soldier.

However, the concepts of 'alternating forces' and 'total force' on which the deployment of these RSDs is based, bring up a counter-argument. It is possible that these same actors might have alternative motives for joining the military and specific operations. It has been mentioned before that actors in such positions can have double motives due to their positions in the civilian sphere, making conflict more personal. The interviews have shown very similar experiences of CMI personnel regarding such motives, as the following series of quotes explain:

"But what is a vague limit, is conflict of interest. Someone has his own company and would sell his company via the military. Those are those vague things, why should they not be possible? If you have your own business and you come in as a business manager, and you sell your product to the military or you happen to know the way around because you were a reservist and you spoke to someone and you now know his phone number [...] So, networking is going to be a bit easier. But if you as a business manager try to sell your product at the military, I think there should be systems for that [...] But sometimes it becomes a bit vague." (#2)

"I once saw a request from a reservist to see if anyone could see whether there was interest in airports in Mali for the purchase of aircraft. Then he had a company that could supply it and he could be the

intermediary. Had nothing to do with being a reservist, but with his specialism. And I find that debatable.” (#2)

“At the same time, I also see reservists in it for themselves, who are of no added value. [...] But it is of course a disadvantage because you have a reservist who works for the military because he can acquire specific knowledge here that he can use in the civilian domain to get better from it.” (#3)

“It also happened to me with a civil society organization, which organization asked me if I wanted to write that communication plan as a soldier. That is not possible as a soldier. ‘Yes, we’ll pay you for that’, okay. Then I am on a cutting edge because then they want me to do something military as a civilian.” (#4)

“But I am very aware that in the past, and it is undoubtedly still the case, that reservists in a civilian environment try to make a profit out of this job.” (#4)

These statements confirm the argument that among adaptive semi-military actors such as RSDs personal civilian interests are difficult to set apart from military interests. Using actors that regularly act based on civilian mindsets and interests in a military setting, will (unintentionally) lead to a blurred perspective on military unity and goals. In his stance on soldiers, Walzer assumes that soldiers “do not always fight; nor is war their personal enterprise. But it is the enterprise of their class, and this fact radically distinguishes the individual soldier from the civilians he leaves behind.” (Walzer, 2006, p145) He assumes that the only motive a soldier can have for joining war – or in a modern context, ‘military operations and missions’ – is that of the collective community aiming for security. However, how can a soldier distinguish himself from civilians if he regularly has to switch between his civilian life and interests (which are usually his prime concern for economic survival and wellbeing) and his military interests? Humans are creatures of greed and survival; the very reason conflicts and wars take place. The possibility of personal gain, much like private military companies, can be leading over the interest in war and peace itself. This invalidates Just War in two ways. Firstly, it jeopardizes the legitimacy of RSDs in any form of combatant or targets of conflict (if they ever accidentally have to call on that status), as they can never be seen with certainty as ‘equal soldiers’ who have the restricting rights that bind them to their positions and have no personal leading motives or choices for being in the position they are in. These are two vital Just War arguments that make someone a soldier instead of a criminal. Secondly, it contradicts the assumption that *Jus ad bellum* rules should only involve and prioritize supra-individual interests in order to call an action of war justified. If any war/conflict-related acts by a nation involves an individual or actor of these ‘civilian’ standards (being in key positions), those acts can be considered criminal or illegitimate because of the possibility of that (perhaps determining) actor having additional personal interests in it. Walzer failed in extending the *Jus ad bellum* on multiple levels, making its relationship to *Jus in bello* motives even more contradictory, according to Parsons’ (2012) arguments* in chapter 4. (*:Walzer contradicts himself by arguing that in *Jus in bello* justice is based on the rights of autonomous, private individuals whose interests trump the rights of political

communities, and in *Jus ad bellum* justice is based on the rights of supra-individual political communities trumping private individual interests and persons).

5.3 Mindsets

In the section on 'conflict of interest' it became clear that semi-civilian/military actors brought in from civil society might have a different mindset and interest in military settings. The nature of their civilian interest can call their legitimacy in question; it can also be argued that this civilian view as a concept might be problematic for their acting legitimacy. In a well-known, previously brought up example of the moral equality of soldiers, Walzer explains a soldier's view of the 'naked man', where the soldier cannot muster the will to shoot an unarmed naked enemy soldier who is taking a shower:

"While sniping from a knoll in the support line, where we had a concealed loop-hole, I saw a German, about seven hundred yards away, through my telescopic sights. He was taking a bath in the German third line. I disliked the idea of shooting a naked man, so I handled the rifle to the sergeant with me. 'Here, take this. You're a better shot than I am' He got him; but I had not stayed to watch." (Walzer, 2006, p.140)

In response to examples such as this, which initially show a high humanitarian moral not to shoot a non-alienated person, Walzer argues that it would eventually be legitimate to target that man. He argues that the naked soldier is still a soldier and therefore is subject to attack at any time, unlike civilians who are rarely subject to attack (May, 2005, p.44; Walzer, 2006, p.142). "He is thinking only of the coming battle and of how many of his enemies he will kill. He is engaged in war making just as I am engaged in writing this book." (Walzer, 2006, p.142). They are engaged in the business of war, such is their task. This makes them dangerous men and moral (personal) feelings are therefore overridden by group-based moral considerations of just war-making. Also in this case, Walzer's group-based reasoning assumes all soldiers have similar equal positions of group-moral. The interviews for this research however show that this moral mindset might not be as homogenous as Walzer assumes. The differences in background and training compared to fully trained and educated professional soldiers is at the heart of this. As explained in the previous chapter, the aim in using such civilian actors is to bring in new insights, expertise and behavior to the battlefield (Lucius & Rietjens, 2016). Even though these RSDs have certain training obligations in order to be fit for missions abroad, they do have more freedom in not taking regular military training. As the interviews show:

"No, reservists do not have to be deployment-ready. Reservists, if they want to be deployed, they have to meet the requirements. But if they do not meet the requirements, that does not change their status. So, for reservists, there are annual cycles in which refreshers courses are provided [...] you have to comply to before you can get deployed. But that obligation is not there for reservists" (#3)

“Look, it might be that you’re not available because of private circumstances, but you can do that exercise about twenty times a year, so I don’t see any excuses for missing it. But they exist. There are those people. I believe that because of the civil servant status they cannot say to these people, ‘listen, you never come, if it does not change now we will scratch you because you keep occupying someone’s place’.” (#4)

General military (refreshment) training, which is mainly given for cases in which these actors might end up in self-defense and/or combatant situations, can thus be ignored without any common military punishments. Even though these basic courses are the same for everyone (learning how to use a weapon, an obstacle course, making a camp etc.), they are in no way comparable to the more enhanced and full training of professional soldiers (#5). This lack of training can create a distinction in the mindset of an individual. The equality among combatant and soldiers is partly based on the shared feeling of ‘being a soldier’ and being put in a mindset ready for war. Or in terms of the JWT, one loses the right of deciding and thinking as an individual, but rather becomes part of the whole. One of the leading (professional) CMI officers stated:

“Sometimes you do not see it. Someone says he is a reservist and you are surprised. But often you see that it is a reservist. [...] Being a soldier is a certain professional deformation. You grow in it and adapt to that culture. There are a lot of aspects on the psychological level that make a soldier. In all phases of your life. A reservist does not follow that trajectory. He adapts to the culture but is still recognizable in a certain way, because he did not have any experience buildup or wear and tear. And that’s recognizable.” (#2)

A reservist with a professional background added:

“Leading is a human thing. In practice, a reservist is less educated in leading than professionals. They are there because they have strong civilian training, not military. So that might cause problems, simply because they have less experience and expertise in military leadership. (#6)

These quotes underline the mistake Walzer makes in assuming that the mindset and occupation of any soldier is focused on the business of war (and will always return to that mindset). Reservists are generally not completely capable of turning to this mindset. The reasoning behind the use of RSDs is to introduce new actors that do not and should not have a mindset of war, but instead provide a civilian perspective with civilian solutions. As a professional CMI officer explained: “a civilian person looks much less at ‘threat’, more at opportunities where money can be earned. That is a completely different way of looking at the matter.” (#3). Even if this is at the heart of the civilian and humanitarian-like practices they can provide, it does also put into question the way in which they should be approached on a battlefield; and even more so, question the ability of their officer status and whether or not they should be military trained at all (if it means having a status without the fitting professional military training and leadership).

Walzer's answer to the 'naked man' case has therefore no justification to rest upon in this case. Subsequently, it could mean that in cases where soldier-actors which are not entirely involved in the process of war-making can be excused from targeting when they do not pose an immediate threat to the opposite side and do not alienate themselves as combatants by picking up arms. This would mean that soldiers of such nature should be treated more like Prisoners of War instead, given that their intentions and representations are clear. In such a case distinct targeting would not even be subject to the principle of Double Effect.

5.4 Representation and intention

Another problematic principle according to the interviews is the issue of discrimination and equality through representation. According to Walzer's reasoning, any actor that actively wants to take on combatant roles in a conflict and thus wants to be treated as a combatant with the full sets of fighting rights and POW rights, has to have a uniform or symbol to make their role and intentions clear (Walzer, 2006, ch14). A previous argument in the literature review concluded that Walzer's argument falls short in explaining the dualistic function of the uniform because of his lack of explanation for the participation of non-political – in this case semi-military – actors in conflict; actors which, because of their nature, can have a variety of motivations and intentions due to 'conflict of interests' and alternating flows of civil/military status. Traditionalist JWT seems to fall short due to its collective mindset, as the interviews show.

Asked if they had to wear uniforms and how they represented themselves, the RSD interviewees clearly answered that they usually wear the field uniform with CMI emblems, in line with the military handbook (#1, #5, #6). There was a minor difference in the answers of #1 and #5 and #6. The first two stated they were allowed to not wear uniforms when performing regular office work on base in the Netherlands, while the latter stated he always had to wear his uniform. When it comes to active missions abroad (actual conflict), training or operations, their situation is completely in conformity with military and just war standards and they all do wear uniforms. In no interviews issues of representation and 'conflict of interests' were linked as causal reactions to each other. However, the functionality of RSDs causes larger concerns regarding the representation issue. RSDs are able to conduct backfill or front-fill tasks and take up positions in any other part of the military organization besides CMI. Thus, when a RSD is on a military mission his position falls under a different branch, commander, function and goal. This means they will have to adjust their appearance accordingly:

"Well, it's not like the NATRES. They have their own uniform with a separate emblem because they are of course their own company. RSDs are not. They are being lent constantly by all kinds of other parts of the military and then become part of it. They always carry a different emblem."
(#6)

Because actors are lent out to other units, they regularly change their uniform and are not visible as CMI officers. In fact, several interviewees pointed at complications in their relationships with colleagues while being 'lent out':

"the fact that this and my attitude and how I deal with other people, in my case, is the right one is clear from the fact that, on mission for instance, many only heard about me being a reservist at my promotion. Because they had never seen or noticed that. [...] No, the majority did not know that. If I did not tell them, they would not know." (#1)

"They have no hierarchical meaning. But just try and see that on somebody. You cannot see that. (#3)

"But that has mainly to do with the fact that a reservist is not recognizable as a reservist. Now let me give an example from Afghanistan, Uruzgan. There was a reserve officer doctor who was colonel. You can see that he is a Dutch soldier and that he is a colonel. You cannot tell by looking at him that he is a reservist and cannot tell that he is a doctor. And the highest Dutch soldier there was also a colonel. [...] Once the Dutch commander, the colonel, was on leave, that doctor was the highest in rank. Well, he had zero decision-making power and in the command relationship he did not participate at all. And the staff that is sitting there, the deputy commander who sits there and is an acting boss, they all know that too. But a lot of people there do not know that. And they see him and they see a colonel there. And that is the highest soldier there. If foreign soldiers come there, they are looking for the highest military rank if they want to do business there; 'Hey, there is a Colonel', then you go there. Because he is not recognizable as a reservist. That makes it very difficult." (#3)

As these experiences show, even among colleagues RSDs are not visible as reservists. They are dressed in the military uniform of the unit they are lent out to, carrying the accompanying emblems and symbols instead of the CMI emblem. Normally this wouldn't be a problem, according to Walzers rather general approach of the matter. However, it could be an issue in the case of RSDs because of the nature of their status and functions. These functions can be of a large variety given the numerous possibilities of civil expertise they perform; civilian or even humanitarian by nature. RSDs balance on the nexus of military and humanitarian support, or security sector reform (SSR) processes which are conducted in a military sphere, and their military uniform is therefore by definition not a clear symbol of intent. A uniform no longer merely represents the military actor being completely focused on war practices. Peacekeeping and SSR activities lend an entirely new dimension to the uniform. It is questionable whether an enemy attack on such actors would be seen as a validated war effort, since its outcome does not necessarily improve the situation, but even can make the conflict situation worse. The interviews pointed out that RSDs and professional CMI officers all wear the same uniform, which means the different actors within one's own unit cannot be distinguished. Yet, where professional CMI

officers are part of CIMIC and Info-Ops activities, RSDs can be (and most likely are) part of a much larger scale of civil practices. With the development of modern peacekeeping, SSR and interventions, the intentions of the modern soldier might be much broader and more diverse. A uniform does not represent the same war effort for every soldier.

Since the principle of intention is at the core of the discrimination principle (Walzer, 2006, ch14), it is therefore unclear how legitimate their position as legitimate combatants or military personnel is and when they might be targeted according to traditionalist JWT. Accepting this more individualistic distinction of representation, might result in RSDs better fitting the rules of Double Effect, instead of targeting essential personnel. It might be debated whether or not they can be targeted as military personnel, but one has to keep their large personal intent to be part of that organization in mind. Being part of the military, being part of other units besides their own is their own choice. They are solely responsible for walking around in different uniforms and creating any kind of unclarity about their origin. While being active among professional soldiers, one might argue it is therefore more acceptable for enemies to assume they may shoot at RSDs and legitimately rely on the third condition of the double effect: the unintentional, albeit legitimate killing of non-combatants when the intention was to kill an assumed legitimate target.

5.5 Alternatives to Walzer's approach

In reviewing the sections above, it brings up the lingering question on how to deal with these modern actors in the ethics of war. As this chapter has shown, there is one main obstacle in Just War that time over again has proven to be a flaw in treating RSDs: collectivity. According to Walzer, war and the sacrifice of soldiers have to be seen in light of persevering and defending the existent social order and the moral culture which all within are to expected follow; considering war as a way of maintaining values worth dying for and identifying it as a cause of justice (Schott, 2008). However, by linking collective preservation as justice Walzer fails to capture the extent of the characteristics of the individual in war as well as their importance in determining their ethic position within war. The various forms of freedom and duality that come with new functions of new soldiers such as RSDs, are too broad to be confined to a singular collective state of mind. Walzer's approach overlooks the problematics of intention which, as shown above, can differ due to conflict of interest or mindsets. We have no transparent knowledge of our intentions, even when we are part of a combatant group (Schott, 2008). Even relatively undisputed principles such as discrimination are unfit to completely determine the role of new actors, as representation as such should be more nuanced in the military and conflict. Schott summarizes this as the conflict within individuals: "Just war theory cannot address the problem of evil in terms of conflict within individuals, and hence cannot address the problematic

nature of individual intention in relation to moral acts” (Schott, 2008, p.136). Can actors with such diverse intentions and functions be legitimate ‘naked men’ yet not be targeted, or can they be a legitimate part of the war-making processes?

5.5.1 Humanness

May (2005) and his stance on justice might present an alternative narrative to war which tackles all the issues above simultaneously. May claims that the class of ‘soldiers’ is not a dangerous class by definition, contrary to what Walzer argues. Most soldiers never fire a shot or have any intention of doing so. In particular in modern conflict most troops have supportive functions and gain nothing from shooting at others. As the previous section shows, the status of a soldier or civilian nowadays (and especially CMI RSDs) cannot tell us whether that person is dangerous. In this sense the collective identities that traditionalists rely on, limit the understanding of modern actors in conflict. May discusses the discrimination principle set by Walzer and rejects this traditionalist approach. In his view, the discrimination principle should not be seen itself as a basis for making decisions in war, but rather as a framework within which decisions can be made about which action to take (May, 2005, p.48). This means that instead of having a perspective on values of justice and rights in the heart of Just War Theory, more emphasis should be laid on the humanity part of it. This emphasis on humanness requires that the rules of war support a display of mercy (without jeopardizing one’s own safety). The mere ‘right to be killed’ should not have a determining role. May argues that treating people humanely means that merely being dangerous in some sense is not enough justification to kill them (May, 2005). Humanitarian instincts, in May’s terms, require more from us than a sense of justice. This means that, given one does not jeopardize one’s own security and the enemy ‘soldier’ can be seen as vulnerable by not being armed or naked (read ‘naked man’), one should instead treat him with acts of compassion and protection (which can be nuanced to ‘at least not harming him’). In this sense the problems of the clarity of RSDs would fit better within *in bello* and still stick to the core of the Just War Theory, ensuring as much respect and humanity in war as possible. Especially when most of the issues regarding their legitimacy and targeting can be narrowed down to the confusion about their status and role, given divergent intentions and diverse representations within the sphere of war and humanitarianism. The non-combatant role of RSDs and their targeting according to the proportionality and necessity principles would then not only be clear on paper but also in the reality and chaos of conflict.

5.5.1 Revisionist responsibility

Other more revisionist Just War theorists and their stance on a more nuanced form of responsibility of soldiers and civilians might also provide an alternative in which RSDs can be less problematically discussed. One of the main critiques on the *Jus ad bellum* and *Jus in bello* of traditionalist JWT is about the undisputed responsibility of war – something civilians do not have, yet all soldiers carry equally. This derives from the idea that civilians do not form any threat, while the class of soldiers consist of ‘dangerous men’, willingly conscripted in the armed forces. According to revisionists like McMahan (1994), Lazar (2017) and Primoratz (2002), not all actors can be considered as equally responsible for (their) acts of war as others in their class. This goes for both combatants and non-combatants. They acknowledge, for instance, the complexity and bureaucracy of the entire war industry as being part of a state’s economy as a whole. In industries like that non-combatants play an important role and, as Lazar (2017, p.47) explains, in many modern industrialized countries almost 25% of the populations works in war-related industries (either through taxes, finance etc). If such a state’s war is unjust, then many non-combatants can be held responsible for wrongful threats and are thus permissible targets (Lazar, 2017). This would almost imply a massive genocide of these people. But by insisting that non-combatants are not responsible *enough* to be liable to be killed in war, we can prevent this genocidal paradox of responsibility. Primoratz (2002) elaborates the narrative further. Civilians that actively show personal support to the war effort can have a certain degree of responsibility, higher than passive civilians: “Those who don’t are passive supporters of the government and the war. Therefore they, too, are responsible for it. Their responsibility isn’t of the same type and degree as that of active supporters. It would be much too harsh to say that they, too, may legitimately be killed or maimed. But it seems to me it isn’t too harsh to say that their property may be targeted.” (Primoratz, 2002, p.238) Certain degrees of responsibility could thus mean certain degrees of ‘punishment’ or harm and does not deal in extremes.

When applying this to the case of reservists and RSDs, this would mean that RSDs should not necessarily be left out of harm or be killed, but can expect a different degree of harm that fits their role better. In Walzer’s approach of moral equality, RSDs might be morally unequal due to conflict of interest as their personal cause for joining the conflict may be unjust. However, other reservists might have become RSDs for reasons of pure patriotism and humanity. They would thus qualify for equal treatment of soldiers’ rights. However, their freedom in personal intent, whether just or unjust, might make them morally responsible of their own *Jus ad bellum*, which means they cannot rely on equal treatment when the war of their country/military is unjust as a whole. Especially when their intent is unjust, any action they take might be considered a crime instead. By insisting on a more nuanced revisionist approach to responsibility, RSDs could be treated similar to those civilians who actively and

proudly support the war-effort. Their reservist status could be an indication for harming them to a certain degree, knowing their functions are only of a supportive nature and they can be discriminated accordingly.

Even though this might not be a flawless solution, eventually this would mean less confusion about their position and role in a conflict and military organisation and would mean less confusion about their legitimacy as targets. The clarity of how to treat their position in war would eventually be clearer to all concerned.

6.0 Conclusion

Walzer's principles of a just war are still a strong basis for rules of engagement, war ethics and codes of international political conduct. However, as the analysis has shown, new elements and dimensions brought by units such as RSDs highlight particular gaps in the argumentation. In this final chapter the challenges as identified in the previous chapters will be elaborated upon, summarized and conclusions are made in order to answer the research question: *"To what extent does the role of civilian-military actors within Dutch CMI units fit in Walzer's ethical Just War Theory, given their role in the military organization and modern missions?"* Finally, particular aspects regarding this research will also be discussed in order to give recommendations for further research.

6.1 Results

A comparison of Walzer's *Just and Unjust Wars: A Moral Argument with Historical Illustrations* with the statements and results found in the interviews with Dutch CMI personnel, resulted in an argument about how to treat the concept of the Dutch RSDs within the narrative of Walzer's principles, how several elements of these principles have become unhinged by the introduction of these modern actors.

6.1.1 Function

In traditionalist Just War Theory the moral status of (non-)combatants is determined by their motives and justification. An initial analysis of Walzer's arguments regarding actor roles would place RSDs (as any actor) separate from *Jus ad bellum* responsibility on justification of their activities, based on the assumption that soldiers agreed to a lack of freedom once they stepped into service. They collectively gave away their rights as citizens, making them blameless. Voluntary reservists, however, choose to join the military freely. Although their freedom of choice makes them valid military targets, they cannot really be seen as responsible for the orders given. Their freedom of choice implies they give themselves more freedom in disobeying orders or speaking up. Since being reservists, they cannot be punished in the same way as soldiers. This sets them apart from other military personnel and can make them unequal to other combatants in cases of fighting, since they do not share the same lack of rights and thus lack of responsibility as their colleagues.

Looking at their tasks, RSDs only serve as civilian experts and support in front- or backfill positions; they do not have any determining role in decision-making processes. In day-to-day reality their hierarchal rank is separated from their functional superiority. Even though they all carry the military status of 'officer', they can never make any determining decisions in the structured military decision-

making processes. In the position they occupy, they can rarely give orders to lower ranks and more often rely on lower ranks to guide them as well. Yet, the interviews have shown evidence that reservists can take up key-positions in military missions or operations, be it in leadership positions or critical consultancy functions. This might make them valid targets in case of war, assuming their elimination promotes quicker victory.

However, it is the nature of these executive actors that leads to contradictions in the common traditionalist reasoning. The civilian and humanitarian nature of their functions is aimed at preventing harm done, using non-violent projects or expertise to manipulate situations so as to become more peaceful without any physical harm. Traditionalist Just War Theory is not able to reflect on this; not only because of the peaceful nature of military actors that contradicts the assumed war-making purpose of military actors, but mainly because of the increased flexibility and freedom that these actors have in their position, function, mindset and even legitimacy as a target. This gives them an unfair 'status advantage' to enemy forces, whereas the equality of combatants has to be maintained in order to call a war or fight 'just'. Given the increasing individual and personal freedom of choice they possess, they can from an ethical perspective not share this equality with the enemy soldier who has given up his rights and free will in service of his community. In cases of actual fighting, the judgement on the legitimacy of their actions is thus heavily contextually dependent.

6.1.2 Discrimination

When looking at the tasks themselves, the interviews have shown how in reality several reservists have been able to (or ordered to) perform tasks different from their initial functions during military missions abroad. This creates a gap in the JWT narrative concerning the targeting of (non-)combatants. The versatility and even duality of their role makes it very vague for enemy forces to decide whether or not they are legitimate targets. Statements from the interviews confirmed this unclear discrimination characterizing these actors. Their flexibility based on the notion of the 'adaptive armed forces' also includes being lend out to other units within the military, taking over the symbols and uniforms of those positions in order to comply to the representation and discrimination principles of Just War.

This complicates targeting as well, since enemy forces cannot distinguish their true intentions (which are of a supportive peaceful nature) from those of the regular professionals in these units. The discrimination principle is meant to separate those who are a threat and contribute to war (soldiers and military personnel) from those who are no threat (civilians and non-military personnel). Yet, the assumption that all military personnel is homogenous in its acts and supports war-making, cannot stand in modern-day situations. Compared to the homogenous structure of functions that

characterizes soldiers (having only particular clear and strict tasks), RSDs can be more diverse and have to be treated based on a more individual narrative instead of the traditionalist collectivist narratives.

6.1.3 Targets

RSDs initially seem to be legitimate targets of war, as they can be considered war-supporting non-combatants. Yet, in the final analysis this is not the case. They do indeed support the military effort, but in modern conflicts this is not necessarily a war effort. Given the nature of their individual positions, RSDs mainly support the military effort by providing 'civilian expertise' and 'civilian' involvement in missions and projects and do not have the knowhow or skills to support active war making. They are meant to mitigate military reasoning and options, and instead increase alternatives for war. Targeting these actors can be considered contradictory to the proportionality principle, since their roles improve the possibilities of peace and reduce the chances of violence. If one can achieve the same good or avert the same evil by inflicting less harm, then any surplus harm is unnecessary – and thus unjustified (Lazar, 2017, p.43). This could result in a reservist having an unfair advantage to enemy combatants who want to strike legitimate military targets and reduce the double effect. The existence of these actors shows the main flaw of the double effect doctrine as well; it does not say to which extent combatants should seek to avoid harming civilians.

The core issue of these flaws is that Walzer emphasizes the personhood of civilians to distinguish them as (in)valid targets, yet he lacks this emphasis in considering the personhood of military actors. The personhood of the different actors – 'civilian' and 'military' – are not equally elaborated upon by Walzer; the homogenous assumptions of 'the military' are the cause of his incomplete argumentation.

6.1.4 Personal motivations

The freedom of choice which gives RSDs more individual responsibility for the motivation and justification of their actions, can also have an effect on their responsibility on another level. Their freedom itself cannot only be seen as an argument for having *Jus ad bellum* responsibility, but can also be the cause of personal involvement and conflict of interests, which might determine their illegitimacy as combatants or targets at all.

Firstly, the interviews have shown that their dual status as reservist and as civilian entrepreneur can sometimes intertwine. The fact that they might use their military experience for personal economic gain, whichever form this may take, jeopardizes their legitimacy if they take part in a battle, since the JWT principles state that equality and legitimacy can only be accomplished by complete submission of personal freedom and rights. For Just War Theory, this development means that the theory should not just prioritize supra-individual interests in *Jus ad bellum*, but also needs to have a closer look at the

micro-level (personal interests of actors) in order to be able to call specific actions or functions legitimate war making. Otherwise the argumentation of what is justice in *Jus ad bellum* and in *Jus in bello* respectively, will always contain a contradiction, since in *Jus ad bellum* the supra-individual rights and interests do not always trump private individual interests.

Secondly, their civilian mindset itself can also be problematic for the legitimacy of their acts. In assessing the well-known 'naked man' argument (on harming unarmed military actors), it became clear that Walzer's group-based rhetoric assumes all soldiers have similar mindsets and group morals regarding the business of war. Yet, the statements in the interviews rather underline the fact that RSDs are not as capable of having this same group moral; their role is to counter this mindset with a civilian mindset. Subsequently, in cases where soldier-actors who are not entirely involved in the process of war-making, they might be excused from targeting when they do not pose an immediate threat to the opposite side and do not alienate themselves as combatants by picking up arms. This would mean that 'unconscious' soldiers of such nature should be treated more like Prisoners of War instead (being able to carry a combatant role, yet in their particular situation as non-harmful actors be treated more as such). In such cases of distinct targeting they would not even be subject to the principle of Double Effect.

6.2 Summary

When we want to answer the question of how the status of civilian-military actors (Specialist Reservists) in modern-day conflict fits within the ethic narrative of the Just War Theory, we have to start by stating that their position is morally contested. Although the flexibility of the modern Dutch 'adaptive armed forces' based on the notion of the 'alternating flow' concept has helped in the development of peacekeeping processes, the employment of RSDs can be contested if they were to follow the ethical code of the traditionalist Just War principles. Their enhanced personal freedom and motivations do not only give them more moral responsibility for their actions, it might make them valid targets in warfare as well. Although they are military actors, their flexibility gives them space to perform various peaceful tasks in different units while being completely 'camouflaged' by these units, not meeting the requirements of proper discrimination. Yet, the same individual freedom and flexibility given by these 'adaptive' concepts has given RSD reservists also an argument to be considered non-threatening and – from a functional point of view – non-targets. Being able to switch this does not square with the equality of the battlefield. From a moral point of view, they certainly lack an equality to the common professional soldier. However, their disputed status is not entirely their fault. Walzer's approach to just war is not fully equipped to incorporate RSDs into his narrative. Given Walzer's homogenous reasoning on military actors and the traditionalist just war principles, he cannot

elaborate upon the status and position of these modern civil-military actors. The arguments he uses in his ethical narrative of war, blindly assume equality of all combatants and military actors; he is not able to address the nature of individual intentions and functions. A more individualistic approach to (and revision of) the just war principles might be needed in order to fully understand where these actors truly fit in the moral modern battlefield.

6.3 Recommendations for further research

Though this small number of respondents was acceptable for this research, further research regarding this topic may profit from a more diverse set of respondent cases and experiences. Making a comparison of more reservist experiences with other types of reservist or professional soldiers that have worked in peacekeeping missions might be helpful in this regard. To get an idea of the full impact of RSDs on the Just War Theory, it would also be interesting to analyse more cases of battle experiences among respondents. Unfortunately for the results of this research, the set of respondents did not have much experience in direct threatening or armed situations, or felt uncomfortable sharing such personal experiences. Yet these type of experiences may be more interesting cases to reflect with *Jus in Bello* principles. One can also argue that the lack of such cases and the amount of more humanitarian and civilian experiences that they include instead, backs up the assumption of their non-combatant status. This thesis could for a basis for further research on the effectiveness of such actors in the more 'peaceful' tactics that they presume. A more in-depth research on the workings and results of RSD expertise may clarify the validity of their ethical motivations and positions as well.

During the interviewing it seemed that statements could have been incomplete due to confidentiality, privacy or socially desirable answers. Perhaps more anonymous interview methods (survey and more qualitative methods) may provide more complete information or statements on the effectiveness of RSDs in light of armed situations and the actual results of their civil-tactics. It would be interesting to find more elaborate comparisons of the effectiveness and real size of peaceful civilian tactics with the moral narrative of just war.

This research's analysis also leaves the obvious question about which revision of Walzer's traditionalist narrative might lead to an improved analysis of these new, modern actors and elaborate more clearly upon how their moral status can be contested. This research can act as a basis for more comparative research of traditionalist theory with newer, more individual, narratives or critiques. Although the critiques on Walzer's work have been addressed in this research, they have not yet proven that their answers are in fact more fitting. This may not only elaborate contemporary flaws in Just War Theory, but might even offer a completely new ethical basis for war ethics and morals. For instance,

approaches that rest more on the notion of humanness (May, 2005) rather than justice, offer favourable conditions for analysis, since humanness relies more on the humanity of individuals and proportionality of mercy. Revisionist Just War Theory as an alternative to the traditionalist form also has not yet made an attempt to analyse these specific new actors in peacekeeping missions and on the battlefield of modern conflicts. They nuance actors' moral responsibility to various levels for individual actors (Primoratz, 2002). This might result in more nuanced targeting and harm done to these actors (not just physical harm). Hopefully, such more elaborate research can answer the question on who is morally just and who is not.

Literature

- Brocades Zaalberg, T.W. (2007). *Towards a new concept for civil-military cooperation during stabilization operations*, Den Haag.
- Bryman, A. (2016). *Social Research Methods*. 5th ed. Oxford. Oxford University Press.
- De Coning, C. (2016). Civil-Military Interaction; Rationale, possibilities and Limitations. In: Lucius G., Rietjens, S. (Eds) *Effective Civil-Military Interaction in Peace Operations*. (pp. 11-280)
<https://doi.org/10.1007/978-3-319-26806-4>
- Cook, M.L. (2004). *The moral warrior: Ethics and service in the US military*. Albany, NY : State University of New York Press.
- Danielsson, E., Carlstedt, B. (2011). The Swedish reserve officer: filling vacancies or using competences. *Armed forces & society* 37(2), 284-300.
- Elshtain, J.B., (Ed.) (1992). *Just war theory*. New York, NY : NYU Press.
- Faucher, C., Zacharewicz, G., Hamri, A., Frydman, C. (2012). PSYOPS and CIMIC operations: from concepts to G-DEVS models. In *Proceedings of the 2012 Symposium on Theory of Modeling and Simulation-DEVS Integrative M&S Symposium*. Society for Computer Simulation International, (p. 42).
- Frerks, G. (2016). Who Are They? – Encountering international and local civilians in civil military interaction. In; Lucius, G., Rietjens, S. (eds) *Effective civil-military interaction in peace operations*. (pp. 29-44)
<https://doi.org/10.1007/978-3-319-26806-4>
- Frowe, H. (2011). *The Ethics of War and Peace: An Introduction*. (2) Abingdon: Routledge.
- Heesmans, S. (2008) Opinie: Operationeel analisten combineren wetenschap en praktijk. *Carré* (7/8), 31, 29-30
- General Assembly Official Records (1974). On the Question of Defining Aggression. Retrieved from <http://www.un-documents.net/a29r3314.htm>
- Hennink, M., Hutter, I., Bailey, A. (2011). *Qualitative Research Methods*. London: Sag Publications Ltd.
- Hennis-Plasschaert, J.A. (2017, Jan 13). Plan van aanpak uitvoering Total Force concept [kamerbrief] Retrieved from <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2017/01/13/kamerbrief-over-plan-van-aanpak-uitvoering-total-force-concept/kamerbrief-over-plan-van-aanpak-uitvoering-total-force-concept.pdf>
- Hoffman, F.G. (2007). *Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars*. Arlington: Potomac Institute for Policy Studies.
- Hoffman, F.G. (2009). Hybrid Warfare and Challenges. *Joint Force Quarterly*, 52, 34–39.

- Holmes, R. L. (1989). *On war and morality*. Princeton, NJ : Princeton University Press
- Houtum van, H., Naerssen van, T. (2002). "Bordering, ordering and othering", *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie (TESG)*, 93, 2, 125-136.
- ICRC. (1977). *Protocols additional to the Geneva conventions of 12 August 1949*. Geneva: International Committee of the Red Cross.
- Jensen, E.T. (2005). Combatant Status: It Is Time for Intermediate Levels of Recognition for Partial Compliance. *Va. J. Int'l L.*, 46, 209-249.
- Jong, M.A.G. de, Hoffenaar, J. (2006). *Op herhaling. De Koninklijke Landmacht en haar reservisten 1945-2006*, Den Haag, Nederland: Nederlands instituut voor militaire historie, uitgeverij Boom.
- Kaldor, M. (1999). *New and old wars*, Cambridge. Polity, (4).
- Van Koeveringe, W. (2016). *Civil-Military Cooperation and Military Police Interaction Status Report*. The Hague: Civil-Military Cooperation Centre of Excellence. Retrieved from <http://www.cimic-coe.org/wp-content/uploads/2014/06/CIMIC-Military-Police-Interaction-Status-Report-CCOE-CD.pdf>
- Koninklijke Landmacht (2018, July, 15). Natresbataljons, retrieved from <https://www.defensie.nl/organisatie/landmacht/eenheden/natres/natresbataljons>
- Lango, J.W. (2010). Nonlethal weapons, noncombatant immunity, and combatant nonimmunity: a study of just war theory. *Philosophia*, 38(3), 475-497.
- Lazar, S. (2017). Just war theory: Revisionists versus traditionalists. *Annual Review of Political Science*, 20, 37-54.
- LeCompte, M.D., and Goetz, J.P. (1982). 'Problems of Reliability and Validity in Ethnographic Research', *Review of Educational Research*, 52, 31– 60.
- Lee, S. (2004). Double effect, double intention, and asymmetric warfare, *Journal of Military Ethics*, 3(3), 233-251
- Luban, D. (1980). Just war and human rights. *Philosophy & Public Affairs*, 160-181.
- Lucius, G., & Rietjens, S. (2016). Effective Civil-Military Interaction in Peace Operations.
- Maes, E. (2000). J. Hoffenaar, JPM Schoenmakers, November Romeo treed nader! De Nationale Reserve 1948-1998.
- Maxwell, M.D.M., Watts, S.M. (2007). 'Unlawful Enemy Combatant': Status, Theory of Culpability, or Neither? *Journal of international criminal justice*, 5(1), 19-25.
- May, L. (2005). Killing naked soldiers: distinguishing between combatants and noncombatants. *Ethics & International Affairs*, 19(3), 39-53.

- McMahan J. (1994) Innocence, self-defense and killing in war. *Journal of Political Philosophy* 2(3), 193–221
- Mill, J.S. (1961). *The philosophy of John Stuart Mill: Ethical, political, and religious*. NY, New York, Modern Library
- Ministerie van Defensie. (2013). *Nederlandse Defensie Doctrine*. Retrieved from https://www.defensie.nl/binaries/defensie/documents/publicaties/2013/02/22/defensie-doctrine-nl/defensie-doctrine_nl.pdf
- Ministerie van Defensie. (2016). handreiking 'Reservist bij de Rijksoverheid: Hoe zit het?'
- Ministerie van Defensie. (2018, May 18) Informatiepakket RSD 1 CMI Co [Information] Retrieved from <http://peoplesoft.mindef.nl/servlets/iclientservlet/HRM83P/?ICType=Panel&Menu=RO>
- Ministerie van Defensie (2018). Overzicht plaatsingsgegevens [function discription] Retrieved from <http://peoplesoft.mindef.nl/servlets/iclientservlet/HRM83P/?ICType=Panel&Menu=RO>
- Moseley, A. (2009). Just war theory. *The Encyclopedia of Peace Psychology*. <https://doi.org/10.1002/9780470672532.wbep144>
- Norman, R. (1995). *Ethics, killing & war* . Cambridge, U : Cambridge University Press
- Rietjens, S.J.H., Bollen, M.T.I.B. (2008) Managing Civil-Military Cooperation: experiences from the Dutch Provincial reconstruction team in Afghanistan. *Armed Forces & Society*, 34(2), 173-207.
- Ritchie, J., Lewis, J., McNaughton Nicholls, C., Ormston, R. (2014). *Qualitative Research Practice A Guide for Social Science Students and Researchers*. 2nd ed. London: Sage Publications Ltd.
- Rollins, J.W. (2001). Civil-military cooperation (CIMIC) in crisis response operations: The implications for NATO, *International Peacekeeping*, 8(1), 122-129.
- Parsons, G. (2012). Incoherence of Walzer's just war theory. *Social Theory and Practice*, 38(4), 663-688.
- Pasandideh, S. (2014, February 24) Total Force [NATO Association of Canada] Retrieved from <http://natoassociation.ca/total-force/>
- Primoratz, I. (2002). Michael Walzer's just war theory: some issues of responsibility. *Ethical Theory and Moral Practice*, 5(2), 221-243.
- Schramade, K. (2016). *De kaalslag bij Defensie: een amper inzetbare krijgsmacht door viseloze politiek en bezuinigingen*. Amsterdam University Press.
- Senn, M., Troy, J. (2017). The transformation of targeted killing and international order, *Contemporary Security Policy*, 38(2), 175-211.
DOI: 10.1080/13523260.2017.1336604
- Seppen J., Lucius G. (2016). Civilians in Military Operations: Blue on Blue?. In: Lucius G., Rietjens, S. (Eds) *Effective Civil-Military Interaction in Peace Operations*. (pp. 45-60)

<https://doi.org/10.1007/978-3-319-26806-4>

- Steensma, H. (2012). *Nieuw elan voor reservisten. Niet doorschuiven maar aanpakken*. Koninklijke Vereniging van Marineofficieren. 7, (7).
- UN DPKO. (2012). *Civil Affairs Handbook*. New York: Policy and Best Practices Service Department of Peacekeeping Operations.
- Walenkamp, K.J.L.. (2017, January 23) Een strijd om de defensiebegroting. Retrieved from <https://www.militairespectator.nl/thema/artikel/een-strijd-om-de-defensiebegroting>
- Walzer, M. (2006), *Just and Unjust Wars. A Moral Argument with Historical Illustrations*, Fourth Edition, New York: Basic Books
- Walliman, N. (2016). *Social Research Methods*. 2nd ed. London: Sage Publications Ltd.
- Weber, M. (2011) Systematisch literatuuronderzoek en onderzoekssyntese. *Handboek ontwerpgericht wetenschappelijk onderzoek: Wetenschap met effect*, Researchgate, 128-149
- Webster, J., Watson, R.T. (2002). Analyzing the past to prepare for the future: Writing a literature review. *MIS quarterly*, 13-23.
- Zehfuss, M. (2011). Targeting: Precision and the production of ethics. *European Journal of International Relations*, 17(3), 543-566.
- 1 CMI-Co. (n.d.). Retrieved January 31, 2018, from <http://www.kvnro.nl/kvnro/1-cmi-co>

Appendix: Interview Guide

De interviews voor deze Master-thesis hebben betrekking op de ervaringen van reservisten en beroepsmilitairen die momenteel werkzaam zijn via het 1CMI commando van de Nederlandse Koninklijke Landmacht. Deze interviews hebben een open aard zonder standaard vragenlijst. De vragen zijn echter wel gebaseerd en gericht op de voorbeeldvragen en onderwerpen uit deze interview guide. Deze vragen waren gericht op het verklaren van de aspecten, taken en rollen van CMI actoren (zowel beroeps, reservist als civiel) binnen de Nederlandse defensie organisatie en eventuele links die deze aspecten hadden met Just War Theory. Gezien de waarschijnlijkheid van het ontbreken van kennis omtrent *Just War Theory* bij respondenten zijn de vragen niet direct gefocust op de desbetreffende onderwerpen bij deze theorie. In plaats daarvan zijn de vragen dusdanig gevormd rondom aspecten en bijbehorende details waarmee deze militairen mogelijk te maken zouden kunnen krijgen in hun functies, en die zouden kunnen worden toegepast op *Just War principles* vraagstukken. Hierbij kan men bijvoorbeeld denken aan een scala van vragen afwijkend van 'het dragen van een uniform', tot en met 'de inhoud van projecten die via het 1CMIco lopen. Zo hoopt dit onderzoek erachter te komen of men bijv. als reservist een legitieme combatant status heeft, wat voor werk reservisten en beroeps-CIMIC verrichten in het buitenland en binnenland, de aard van dit werk en hoe hun posities verschillen.

Hieronder vindt u een lijst met informatie betreffende de interviews die gehouden zijn voor deze thesis. Alle participanten (respondenten) werden behandeld met volledige anonimiteit tenzij anders werd aangegeven. Alle interviews zijn afgenomen in het Nederlands en werden face-to-face afgenomen. Tenzij anders aangegeven, werden alle interviews opgenomen met audioapparatuur. Enige quotes of opmerkingen van deze respondenten waarna verwezen kan worden in de thesis, worden dusdanig verwezen d.m.v. de desbetreffende functie van de respondent die zichtbaar zijn in de onderstaande tabel.

Opmerking	Functie respondent	Datum interview	Referentie in Master Thesis
Anoniem / audio	RSD CMI Economy (uitzending)	5 juni	1
Anoniem / audio	Beroepsmilitair – Inlichtingen & CMI	6 juni	2
Anoniem / audio	Beroepsmilitair – Inlichtingen & CMI	12 juni	3
Anoniem / audio	RSD CMI PSYOPS (uitzending)	22 juni	4
Anoniem / audio	RSD CMI Economy	25 juni	5
Anoniem / schriftelijk	Reservist CMI/werknemer Defensie (uitzending)	13 juli	6

In de sectie hieronder vind u een scala aan voorbeeldvragen die gesteld kunnen worden m.b.t. ervaringen met CIMIC, outsourcing, reservisten, hun status etc. Allereerst zijn er algemenere vragen zoals:

- Hoe lang bent u al reservist/beroeps bij defensie?
- Wat was uw motivatie om bij defensie te gaan werken?
- Wat is uw functie en rang binnen de defensie organisatie?
- Hoe lang werkt u al binnen het 1CMIco?
- Hoe ziet u persoonlijk de functie en het nut van 1CMIco?
- Wat voor soort taken voert u voornamelijk uit binnen defensie, en wat houden deze in? (uw dagelijkse taken zowel op uitzending als in Nederland)

Reservist – Civiel

Voor reservisten is er een sterkere focus op hun eigen positie en zullen ook vragen gesteld worden over hun status en de effecten van de 'alternating flow' van hun civiele en militaire leven. Hier kunnen vragen gesteld worden zoals:

- Wat is uw civiele beroep in het dagelijkse leven?
- Hoeveel dagen spendeert u per jaar aan uw werk als reservist?
- In welke mate is uw professionele/persoonlijke leven betrokken bij uw reservistenstatus?
- Heeft u een opleiding/training gevolgd via defensie? En zo ja, in welke mate heeft uw opleiding/training militaire aspecten gekend?
- Merkt u een verschil in houding tussen reservisten en beroepsmilitairen? En zo ja, kunt u hier een voorbeeld van noemen?
- Onder wat voor soort contract staat u als reservist in Nederland, en onder wat voor soort contract staat u als reservist op uitzending?
- Moet u altijd uw uniform dragen, of kunt u ook in burgerkleding als reservist werken?
- Heeft u wel eens beroep moeten doen op uw rang of positie t.o.v. een beroepsmilitair?

Beroeps

- Bent u wel eens betrokken geweest bij CIMIC projecten? Zo ja, kunt u dit toelichten?
- Hoe zou u de (professionele) relaties tussen beroeps en reservisten beschrijven?

Uitzending

Deze voorbeeldvragen met betrekking tot uitzendingen en projecten in het buitenland zijn er vooral op gericht als rode draad voor het vinden van bepaalde ervaringen en posities van de desbetreffende beroeps/reservist. Vanaf deze vragen zou men dieper kunnen ingaan op bijvoorbeeld bepaalde gevechtservaringen of ervaringen en relaties op de basis. Denk bijvoorbeeld aan de volgende vragen;

- Heeft u wel eens deelgenomen aan een militaire uitzending?
 - Bent u wel eens betrokken geweest bij buitenlandse projecten of missies in defensie verband?
- Zo ja,....
- Was u tijdens uw uitzending / projecten een representant van de NATO, EU of Nederlandse defensie? (Welk mandaat)
 - Wat waren de aard van uw taken, functies & doelen als reservist/beroeps tijdens deze projecten/missies?
 - Tot welke mate denkt u dat reservisten kunnen worden ingezet door defensie tijdens (internationale) missies?
 - Heeft u tijdens deze missies/projecten contact gehad met de lokale bevolking? (Zo ja, kunt u dit uitlichten?)
 - Heeft u tijdens deze missies/projecten contact gehad met combattanten? (Zo ja, kunt u dit uitlichten?)

Outsourcing

- In welke mate, en hoe, worden reservisten ingezet in operaties?
- In welke mate outsourcet defensie taken via het CMI aan civiele actoren?

- Kunt u een aantal voorbeelden noemen van de soort partners waar het CIMIC bataljon en defensie mee samenwerkt tijdens missies/projecten?
- Wat zijn de drijfveren van defensie voor een samenwerking met dergelijke partners/actoren?
- Wat voor soort werkzaamheden voeren dergelijk partners vooral uit?
- In welke mate werkt de Nederlandse Defensie samen met lokale groepen/actoren in missiegebieden?
- In welke mate merkt u dat de agenda van dergelijke partners verschilt van de agenda van defensie?
Zo ja,
- Hoe zit zulke samenwerking eruit?
- Wat voor implicaties komen over het algemeen kijken bij dergelijke samenwerkingen?
- In welke mate werkt defensie samen met andere gewapende actoren in missiegebieden?

Appendix: Interview transcriptions

In this appendix you'll find all interview transcriptions regarding this thesis. The different interviewees are anonymous and therefor numbered instead of named.

Opmerking	Functie respondent	Datum interview	Referentie in Master Thesis
Anoniem / audio	RSD CMI Economy (uitzending)	5 juni	1
Anoniem / audio	Beroepsmilitair Inlichtingen & CMI –	6 juni	2
Anoniem / audio	Beroepsmilitair Inlichtingen & CMI –	12 juni	3
Anoniem / audio	RSD CMI PSYOPS (uitzending)	22 juni	4
Anoniem / audio	RSD CMI Economy	25 juni	5
Anoniem / schriftelijk	Reservist CMI/werknemer Defensie (uitzending)	13 juli	6

Interviewee #1

[...]

I: Hoe lang ben jij al reservist en hoe lang zit je al bij Defensie?

G: Bij defensie sinds '83. In 2000 algeheel pardon. Als je geen vast functie had maar een kaartenbakfunctie, werd je bedankt. Nou, dat is bij mij het geval geweest. En vanaf 2008 bij CMI.

I: Als reservist?

G: Als reservist.

I: En daarvoor? Was je toen beroeps of ook reservist?

G: Nee, reservist. Ik ben altijd reservist geweest. Ik heb wel dienstplicht gehad. Een tijdje beroeps en toen d'r uit.

I: Maar je vond het wel leuk genoeg om te blijven?

G: Jaja, als je het virus eenmaal te pakken hebt dan gaat het niet meer uit je lichaam.

I: Wat was die motivatie om na je dienstplicht toch bij defensie te blijven?

G: De afwisseling tussen het normale leven en het leven buiten in een totaal andere setting. Maar vooral – en daarvoor ben ik hier ook naartoe gekomen bij CIMIC – om mijn civiele kennis en kunde te gebruiken in een militaire setting, en datgene wat ik militair leer te gebruiken in de civiele maatschappij.

I: Jaja, want wat doe jij voor civiel werk?

G: Ik doe nu niets meer, hè. Maar ik was financieel economisch analist.

I: waar heb je dat gedaan?

G: Bij CISCO. Dus het bedenken van allerlei bancaire producten, financieringsproducten, leaseconstructies. Het bekijken en analyseren van kredietwaardigheid van vooral overheden. Lokale overheden, regio's, dat soort dingen.

I: Ben je met die functie en kennis ook naar CIMIC/CMI gegaan?

G: Ja.

I: Wat is je functie en rang binnen Defensie?

G: Nou, Majoor. Sinds kort. En ik ben operationeel ...; ja, ik heb net een nieuwe functie ...; operationeel ...; ik zal het zo even opzoeken, haha. Van analist naar operationeel projectmanager of zo iets.

I: Ik vraag het even iets anders, misschien is dat makkelijker. Wat voor soort taken deed je bij het CIMIC/CMI zoal? Heb je daar voorbeelden van?

G: Analysewerk, het schrijven van bijvoorbeeld het 'handboek Litouwen'. En dan *information operations*. Dus info cel, field worker, en CIMIC field worker. Want ik zit ook bij het 43ste voor CIMIC-field en staff work.

I: Want jij zit bij CMI ook onder de economy cel van PMESII -

G: Ja, klopt. Economy, ja.

I: Valt daar dat veldwerk onder?

G: Ja, dat is weer overkoepelend.

I: Heb je voor dat veldwerk, los van uitzendingen, weleens projecten gedaan in het buitenland?

G: In het buitenland niet.

I: Maar wel projecten namens economy en CIMIC?

G: Ja. "CREDITS". Dat is het project gebaseerd op microfinanciering, waarvan koningin Maxima ook beschermvrouw [van] is. Om kleine ondernemers die moeilijk tot geen financieringsconstructie bij een bank kunnen krijgen, om die via een ander instituut, namelijk "CREDITS" – zo heet dat instituut; overigens is dat instituut weer gefinancierd door de banken en overheid, om door soepeler op te treden met de regelgeving, en

dat kan omdat het deels een overheidsinstantie is en die heeft geen verantwoording af te leggen zoals banken aan wet- en regelgeving, met andere woorden: hoog risicodragende financieringen mag een bank niet meer hebben. Tot een bepaald plafond, anders gaat hun *rating* naar beneden. Toen hebben ze dat vehikel opgericht. Gedurende dat project hebben wij de adviseurs van CREDITS gecoacht en geadviseerd met betrekking tot het afhandelen van aanvragen.

I: Waarom werd dat vanuit Defensie juist georganiseerd?

P: Uhm ... omdat er een project moest zijn. En er hier in het verleden een aantal bankmannen rondliepen die daar vanuit hun dagelijkse werkzaamheden bij betrokken waren.

I: Heeft Defensie hier zelf ook baat bij gehad?

P: De voordelen van Defensie zijn bij dat specifieke project geweest dat alle mensen van CIMIC die daarbij betrokken zijn geweest heel goed geleerd hebben om projectmatig te werken, interviewtechnieken, gesprekstechnieken, het manoeuvreren in een non-politieke commerciële omgeving. Zijn allemaal soft skills die echt zijn verbeterd. En die skills kun je heel goed weer gebruiken in het CIMIC-domein als je buiten de poort aan het optreden bent.

I: Heb je ook nog andere projecten gedaan?

G: Dat zijn allemaal kinetische projecten geweest.

I: Kinetisch als in ...

G: Allemaal met betrekking tot optredens. Met betrekking tot schieten, tactisch manoeuvreren van eenheden en dat soort dingen. Dat heeft weinig effect op civiele sfeer.

I: Dat zijn toch redelijk militaire taken. Jij hebt als reservist ook een opleiding moeten volgen -

G: - Ik moest de AMO weer doen, omdat die van mij weer te lang geleden is. Dus je volgt de Algemene Militaire Opleiding. En dan volg je de initiële officiersopleiding aan de KMA.

I: Zaten zulke militaire taken ook in die opleiding? Hoe zag die eruit?

G: Je bedoelt de AMO en de IRO en dat soort dingen? Ja, dat waren eigenlijk herhalingen van allemaal dingen die ik eigenlijk al gedaan had maar je moet dat up-to-date houden. Hetzelfde als de MBV. Dat moet je ook up-to-date houden met een aantal aanwijzingen binnen Defensie. Dus dat was gewoon niet lastig of moeilijk. Gewoon het oprispen van. Maar ja, dan heb je natuurlijk allerlei andere opleidingen hier gevolgd die interessant zijn.

I: Cursussen?

G: Ja, cursussen op het gebied van informatievoorziening en Intel vooral.

I: Je hebt nu voor Intel gewerkt, heb je daar te maken gekregen met geclassificeerde informatie?

G: Ja.

I: Hoe zit dat met als reservist zijnde? Want je hebt toch een iets andere status dan een beroeps. Hoe ga jij met dergelijke zaken om?

G: Hetzelfde als een beroeps. Je valt gewoon onder het AMAR ([Algemeen Militair Ambtenaren Reglement]).

I: Je hoeft niet verder in te gaan op die geclassificeerde informatie, maar gaat dit soort informatie dan over sociale aard of is dit meer van militaire aard. Of is dit heel breed te trekken?

G: Kan op allerlei gebieden zijn. Allerlei aspecten. Zeker hier bij de info cel. Hier hebben we natuurlijk een aantal onderzoeken gedaan naar personen. Dus naast personen kan het ook bedrijven zijn, het kan alles zijn. Ook tactisch optreden. Dat was voornamelijk in de uitzending het geval.

I: Ik maak even een link met je civiele bestaan. Defensie en zijn reservisten staan bekend om de zogenaamde 'alternating flow' en het hele 'Total force concept'. Dat houdt dus in dat reservisten veel kunnen afwisselen tussen hun civiele en militaire leven. In welke mate [beïnvloedt] dit reservistenbestaan je civiele leven, en Vic versa? Hoe erg komt het met elkaar in aanraking?

G: Toen ik nog werkte in mijn werkzame leven, was mijn civiele baan toonaangevend, maar heb ik wel altijd geprobeerd een goede combinatie te vinden. Ik werkte voor een commerciële instelling waarbij de commerciële

instelling via mij ook gebruik gemaakt heeft van het feit dat ik ingang had bij Defensie. Op commercieel gebied, dus puur verkoop technisch, maar ook operationeel op bijvoorbeeld personeelszakengebied. Defensie met hun grote reorganisatie met gedwongen ontslagen. Bij CISCO was dat ieder jaar het geval, dus daar hadden we veel kennis en ervaring mee en dat hebben we toen gedeeld met defensiestaf.

I: Via jou?

G: Ik zat bij al die besprekingen. [...] Dus dat raakte mekaar behoorlijk. Ik kreeg ook behoorlijk veel bewegingsvrijheid van mijn civiele werkgever om binnen Defensie, en binnen CIMIC werkzaamheden uit te oefenen. Omdat zij ook zeiden "als je daar een cursus doet, al is het maar 1% wat je daar opsteekt en je hier kan gebruiken, dan is dat nieuw voor ons bedrijf en kan dat van essentieel belang zijn voor het bedrijf of bedrijfsvoering". Dus daar stonden ze behoorlijk voor open.

I: Heeft CISCO dan met Defensie ook samengewerkt op bepaalde vlakken-

G: - alleen commercieel.

I: Dus niet met projecten-

G: Nee. Nooit ook sprake van geweest.

I: Goed. Ander onderwerp. Je zit hier ook in uniform. Mag je als reservist bij CIMIC/CMI ook in burgerkleding werken?

G: Ja. Hier op kantoor wel.

I: Hoe strak zijn die reglementen daarvoor?

G: Geen flauw benul. Als ik hiernaartoe ga, doe ik altijd mijn uniform aan.

I: Maar staat er ergens geschreven hoe jij gekleed moet zijn of gerepresenteerd moet zijn?

G: Nee. Ja kijk, als je op oefening bent of wat dan ook, dan wel. Maar hier op kantoor maakt het in principe niet uit.

I: Ik wou vragen hoe dat op uitzending gaat, maar dat wil ik later bespreken. Je bent ook net bevorderd in rang. Je hebt inmiddels een behoorlijk hoge rang en ik vroeg mij af of je daar weleens gebruik van hebt moeten maken, of enige problemen mee hebt ervaren?

G: Dus echt op je strepen staan?

I: Ja.

G: Nee. Wat dat betreft is de landmacht wel veranderd. In de beginjaren van mijn carrière ... men heeft alle respect voor iedereen. Van hoog naar laag en van laag naar hoog. En dat is het belangrijkste, dat je respect hebt voor een ander individu. En omdat je een balk of sterren op je schouder draagt, houdt niet in dat je meer of minder bent dan een ander individu. Zo zie ik het. Je hebt wel binnen deze organisatie te maken met bepaalde etiquette. Dus je wordt wel aangesproken als je de mensen niet kent en er is een onderofficier, soldaat of manschap, die zijn wel beleefd in de omvang. Die spreken je aan met U, meneer of majoor. Op het moment dat je de mensen kent, zoals hier op het bataljon, vervalt dat meteen.

I: Heb je wel regelmatig contact met onderofficieren of soldaten?

G: Ik heb daar dagelijks contact mee hier. Dat gaat allemaal prima! Ik heb in het verleden wel, maar dat is een andere tijd, maar de laatste tien jaar nooit op mijn strepen hoeven staan. Het is een kleine organisatie hier, het CMI. Je moet allemaal samenwerken. Alleen krijg je niks voor elkaar, maar als team kan je bijna alles.

I: Je zit hier ook samen met beroeps, maar waarschijnlijk heb je ook in andere situaties met beroeps in contact gekomen. Hoe gaat die samenwerking? Merk je een verschil in houding?

G: Ja, ik merk dat, maar nee, ik ben daar geen deel van. Ik maak dat zelf niet mee. Ik zie dat bij anderen. En ervaar dat bij anderen. Zelf heb ik dat niet. Het is net hoe je je opstelt. De reservist is toch de reservist. Op uitzending precies hetzelfde. Ik stel me wat dat betreft altijd kwetsbaar op. Ik ben een reservist en als beroeps zijnde, ook al ben je soldaat, heb jij meer kennis en kunde dan ik als reservist, dus ik leer van jou. Klaar. Als je je zo opstelt, heb je nooit problemen.

I: Jij stelt je in eerste instantie op als 'de reservist' of als 'majoor'?

G: Nee hoor gewoon als 'kapitein' of 'majoor', klaar. Dat en mijn houding en hoe ik omga met andere mensen, in mijn geval de juiste is, blijkt wel uit het feit dat er, op de uitzending bijvoorbeeld, heel veel zijn die pas tijdens mijn bevordering hoorden dat ik reservist was. Want dat hadden ze nooit gezien of gemerkt.

[...]

I: Hoe zie jij het CMI? Hoe zou jij ze definiëren?

G: Pff. Dat doe ik dan even tot aan het moment dat ik wegging voor mijn uitzending. Als een organisatie waar veel behoefte aan is binnen de krijgsmacht, maar waarmee de krijgsmacht niet precies weet hoe ze daarmee om moeten gaan. We hebben Dockum, de Ronto, de adaptieve krijgsmacht, het hele gebeuren met civiele werkgevers en oh noem maar op, prachtige initiatieven. Maar de Nederlandse maatschappij is er nog niet klaar voor.

I: Waar merk je dat aan?

G: Dat we al deze projecten moeten opstarten om maar enige bekendheid te krijgen. Enig gezicht te krijgen van 'een reservist is niet alleen maar *Dad's Army*, iemand die in het weekend met een autogeweertje door het bos rent', maar nee, de reservist is over het algemeen een vakman/vrouw. Zowel in de civiele maatschappij als in de defensieorganisatie. En die twee moeten veel meer tot elkaar komen, wat inhoudt dat Defensie met zijn billen bloot moet als je het hebt over vergoedingen voor de werkgever, opleidingen etc. En de werkgever met de billen bloot moet om die reservist de kans te bieden om naast zijn werk ook vier, vijf, zes weken per jaar in het groen rond te lopen. En dat is heel lastig in een land zoals Nederland, waar we eigenlijk neutraliteit vooropstellen en het leger een noodzakelijk kwaad is. Dat is totaal anders dan in sommige andere landen. En we zijn niet belangrijk tot het moment suprême en men zegt 'what the fuck, we hebben helemaal geen leger meer', want dat is wegbezuinigd. Ik hoop dat dat nooit komt, dat moment. Maar zowel Defensie als de civiele maatschappij is nog niet klaar om goed met elkaar samen [te] werken.

I: En zou dat meer moeten?

G: Moeten is een groot woord, maar ik denk dat je veel meer van elkaars expertise gebruik moet maken. Waarom ga ik het wiel uitvinden als het er al is?

I: Is het de taak van Defensie om vanuit de organisatie zelf 'het wiel opnieuw uit te vinden'?

G: -Het is de taak van de maatschappij om open te staan voor verandering. De maatschappij in zijn totaliteit staat daar niet voor open. Wij zijn Nederlanders – 'Doe maar normaal, dan doe je gek genoeg', 'rustig aan', 'als ik voor een dubbeltje geboren ben dan blijf ik een dubbeltje'. Waarom zou je iemand die ergens in excelleert op een voetstuk plaatsen? Nou, dat doen we toch ook met een sporter die wereldkampioen wordt. Nou, doe dat dan eens ook met een normaal persoon. Dat doen wij niet. 'Moeten' is een te groot woord. Ik denk dat de totale maatschappij veel meer van elkaar kan leren. Als je nou praat over hoe binnen de krijgsmacht leiderschap wordt gedoseerd. Dan denk ik ja, een op een zo'n opleiding in de civiele maatschappij neerzetten heeft geen nut, maar ik denk dat je zeker 50% heel goed kan gebruiken in een civiele omgeving. En dat zie je nu ook, dan praat ik niet over leiderschap maar over teamwork, dat er nu al een aantal kleine startups zijn voortgevloeid uit voormalig militairen die allemaal van die bedrijfjes beginnen waar teamwork en teambuilding en ook een stukje leiderschap, maar dan basic niveau, wordt onderligt. En die doen het heel goed, die bedrijven. Als je zegt van 'Joh, wil je eruit springen', dan moet je gewoon heel simpel zijn en zeggen van 'oké, wat heb ik allemaal geleerd op de KMA, al die dingen, al die opleidingen, die ga ik gewoon commercieel neerzetten en wegzetten'. Want daar kunnen wij als krijgsmacht heel veel naar buiten toe treden en als civiele maatschappij kan je dat heel goed verbouwen in je managementorganisatie. Is hetzelfde dat binnen Defensie op lager niveau, manschappenniveau, ontzettend zelfstandig gewerkt wordt. Die hebben aan een vingerknip genoeg om te weten wat ze moeten doen de komende weken. Waarom moet ik als ik op kantoor zit bij KPN elke dag mijn rondje lopen en die mensen achter de voddens aanzitten om hun werk te doen. Wat maakt nou dat verschil dat die manschappen bij Defensie het gewoon doen en in de civiele maatschappij altijd druk achter moet zitten. Daar moet je van leren. Zeg ik ook 'moet'.

I: Defensie kan dus veel te bieden hebben volgens jou.

G: Ja.

[...]

I: Ik was daarnet even een vraag kwijt en die is me nu weer te binnen geschoten. Dus daar wil ik even kort op terugkomen. Over uniformen. Dat uniform heb je aan. Je hebt eenheden zoals de NATRES, een ander soort reservisten. Als wij het over reservisten hebben, hebben we het over RSD's. NATRES hebben een duidelijk embleem en uniform met een duidelijke positie. Ik zie op jou uniform geen onderscheidend embleem of dergelijks.

G: Sterker nog, ik loop er niet eens mee rond.

I: Zouden RSD's ook zo onderscheiden moeten worden?

G: Ik denk dat het heel verhelderend zou werken, dat voor beroeps duidelijk is dat je reservist bent. Dat ze namelijk dan weten dat ze dan te maken hebben met een specialist die specifieke deskundigheid meeneemt de Defensieorganisatie in, zonder dat die een supergetrainde militair hoeft te zijn. Als ik kijk naar de cyberjongens die we hier binnenhalen – ja, waarom weten we niet wanneer iemand een cyberman is die de hele dag achter computers zit en die doet belangrijke dingen; waarvan je niet hoeft te verwachten dat hij als 'overwatch' ergens 12 dagen in zijn eigen stront ligt om iets te bekijken en te beschieten. Een onderscheid zou gemaakt mogen worden. NATRES zie je aan het embleem. Dan weet iedereen binnen de krijgsmacht wat ze kunnen en wat ze niet kunnen. Als ze mij zien, zien ze iemand van Prinses Irene; 'hey, dat is een infanterist'. Als ze mij zien met dat paard van hier [embleem], dan weten ze, 'hey CIMIC'.

I: Zien ze daaraan dat je ook reservist bent?

G: Nou ... de kans is heel groot, dat ... wat is het? Eén beroeps op vijf reservisten zo'n beetje, geloof ik. Nog hoger zelfs, een op tien. Ik zou het niet erg vinden als men mij zou herkennen aan mijn embleem of mijn schouders en rang met een hoekje erbij dat ik ook reservist zou zijn. 'Die heeft zijn rang niet omdat hij het carrière pad binnen Defensie heeft gevolgd, nee, hij heeft dat omdat hij een speciale specifieke deskundigheid meebrengt'. Dat zou wel heel veel schelen in de benadering ook.

I: Even een kleine brug naar je uitzending, heb je daar ook wel eens meegemaakt dat je als kapitein – en dan heb ik het over zowel collega's, als locals etc. – voor- of nadelen meegemaakt dat jij in een beroepsuniform daar rondliep?

G: Geen nadelen. Wel een heel groot voordeel, namelijk dat ik me niet druk hoefde te maken over mijn carrière. Je kan als reservist vrijer bewegen en je mening uiten, ideeën uiten dan een beroeps. En als je daarmee leert om te gaan, en absoluut nooit betweterig overkomt, maar als je daarmee weet om te gaan heb je daarmee wel een voordeel.

I: Heb je dat zo gemerkt? Worden veel beslissingen genomen op de grond van carrièremogelijkheden?

G: Ja, op de uitzending kun je dat heel duidelijk merken. En dan praat ik over een internationale setting, hè.

I: Ja dus dat kunnen ook buitenlandse collega's zijn.

G: Ja, dat merk je. Dat merk je heel snel in hoe iemand acteert in een bepaalde positie.

I: Wat voor beslissingen maakt zo'n persoon dan?

G: Nou, beslissingen ... het is vooral zo van 'nou, kijk mij eens stralen en hoe goed 'ik' het doe'. Maar je hebt een team van acht man. Wie doet het nou goed? Als het team het goed doet, doe jij het automatisch goed. Dan hoef je niet op de voorgrond te treden. Laat je mensen op de voorgrond treden, dan weet het hogere [...] van, 'hey, hij heeft vertrouwen in zijn team; en zijn team zo opgebouwd dat hij ze het vertrouwen geeft om het zo te doen, met andere woorden hij is een goede leider'. Mijn persoonlijke mening.

I: Daar had ik nog totaal niet over nagedacht. Interessant! En over die uitzending, was dat je eerste uitzending?

G: Ja.

I: Naar Afghanistan?

G: Ja.

I: En wat is jouw rol daar precies geweest?

G: Ik zat daar samen met een Bosnische Luitenant-Kolonel en wij waren verantwoordelijk voor de info-ops, Information Operations binnen het team OPCICO: Operational Communication and Civil Outreach. En dan zal ik

het meteen opsplitsen: operational communications is de operation information tak, en civil outreach is de CIMIC tak. Alleen, dat werkte gewoon 24/7 samen. Dat waren alleen twee CIMIC-specialisten en twee operation information specialisten die samenwerkten.

I: En jij was daar de information operation specialist?

G: Ja. Dus daar zat een stuk analyse bij, een stuk teksten schrijven, presentaties maken, naar buiten toe interviews afnemen met lokale bevolking. Noem maar op.

I: Wat hielden bijvoorbeeld die analyses in?

G: Dreigingsanalyse.

I: Ook voor communication?

G: Jaja, want uiteindelijk was het einddoel dat information operations een communiqué schreef over een bepaalde gebeurtenis en dat communiqué meenam naar de Afghaanse counterpart. Dat was dan de IO-man of vrouw bij het leger. En dat besprak je dan en je trainde hem, adviseerde en assist hem hoe hij dat communiqué het beste de wereld in kon sturen. Dat was uiteindelijk het doel.

I: Wel gaaf. En dat heb je de volle uitzending gedaan?

G: Ja ik was er eigenlijk vanaf dag 1 'huppakee vol erin gedoken tot aan de laatste dag.

I: Hoe lang heb je daar trouwens gezeten?

G: vijf en een halve maand. In 2017 & 2018. Je mag de recorder even stopzetten want ik moet---

[Recording paused]

I: Goed waar waren we...de uitzending. Was jij tijdens die uitzending een representant van de NATO, de EU of puur van de Nederlandse defensie.

G: ik was van de NATO. Het is ook een NATO-missie. Je vertegenwoordigde altijd als je in dit uniform loopt Nederland maar de functie is in NATO-functie.

I: Met een NATO-mandaat dus?

G: NATO-mandaat en Nederlands mandaat. Het NATO-mandaat gaat verder dan het Nederlandse mandaat. Met andere woorden de operaties die ik voorbereid hebt, het moment suprême, mochten wij niet in het vliegtuig stappen en tijdens de operatie mee. Dat viel buiten het Nederlandse mandaat.

I: Zou je globaal kunnen samenvatten wat het verschil was tussen die mandaten?

G: Nederlandse mandaat was strikter en vooral gebaseerd op de veiligheid van de Nederlandse militair. Heel positief vind ik.

I: Als je daar in NATO verband zit, merk je dan met buitenlandse collega's, want je zat op een internationale basis geloof ik.

G: Ja met 23 nationaliteiten. Kamp Marmal in Mashar I Sharif.

I: Merkte jij of je reservisten status werd opgemerkt bij buitenlandse collega's?

G: Nee het merendeel wist dat niet. Als ik dat niet vertelde wisten ze dat niet.

I: Heb je dat wel duidelijk gecommuniceerd?

G: Soms als het ter sprake kwam. Maar anders niet nee.

I: Ben je ook andere reservisten uit andere landen daar tegengekomen?

G: Ja! Een Duitse reservist, een kolonel die uh, waar ik ook dagelijks mee werkte. En een Amerikaanse reservist vaak.

I: Hadden die vergelijkbare functies met jou?

G: Nou die Amerikaanse reservisten maakte onderdeel uit van de staf van de deputy commander. Dus je hebt de commander ofwel de generaal (een Duitser), de chief of staff (ook Duitser), en de DECON ofwel de Deputy Commander en dat was een Amerikaan. Dat is de tweede in lijn. Die heeft ook een Amerikaanse staff. En daar zaten veel reservisten in.

I: Dat zijn toch wel hogere functies

G: Ja maar hij was beroeps. De DECON was beroeps maar zijn staf had een hoop reservisten.

I: Dat klinkt alsof deze toch op sleutelposities werden ingezet.

G: Nou ja bij zo'n staff van een DECON, en bij de duisters, zaten ook her en der reservisten maar dat doen wij ook.

I: Je zei net dat je interviews had gedaan met locals. Wat voor soort mensen waren dat?

G: Winkelenaren, tolken, politieagenten, militairen. Alles waarvan wij dachten 'daar kunnen wij informatie vergaren en die informatie kunnen we waarschijnlijk wel staven bij iemand anders'. Want één bron is geen bron, twee bronnen is een halve bron, en bij drie bronnen begin het erop lijken. Dus dat was wel het lastige want niet iedereen is genegen om met je te praten. Want de Taliban kijkt overal.

I: Heb je ook gepraat met mensen die onder Taliban bewind vallen of sympathisanten waren?

G: Je moet het zo zien; vandaag regeert de politiek die NATO gezind is maar morgen kan het zo zijn dat het Taliban gezind is. Die mensen daar, puur voor lijfbehoud, waaien met alle winden mee.

I: Ben je vaak het kamp uitgegaan?

G: Een keer of 11

I: Heb je tijdens die keren weleens gevaarlijke situaties meegemaakt?

G: Ja.

I: Zou daar meer over willen vertellen?

G: Nee.

I: oké is niet erg. Heb je ook weleens met gewapende locals contact gehad?

G: Ja. Militairen, politie en ook gewoon bevolking die met wapens rondliepen.

I: Liep men veel met wapens rond?

G: Ja. Veel criminelen. Zeker criminelen zijn niet te sturen. De Taliban wordt gestuurd. Over de Taliban gesproken, ik praat niet over goed en slecht, maar de Taliban spiegelt zich aan de IRA in Ierland. De Taliban wil uiteindelijk aan de onderhandelingstafel om als politieke partij invloed uit te gaan oefenen. Nou dat is prima. Daar zijn ze ook mee bezig. Om met de regering en Amerika en de NATO dat proces op poten te zetten. Dat heeft wel voet in de aarde. IS is een heel ander verhaal. IS en de Taliban bevechten elkaar...gelukkig. Dus ja, het is een vreemd wereldje daar.

I: Heb je ook met enige vorm van georganiseerde groepen, zoals milities of dorps-beschermers?

G: Ja je spreekt met stamoudsten en die gaan echt niet alleen op pad. Maar vergis je niet ze rijden daar allemaal in dikke gepantserde auto's. Ze hebben daar alles. Ze hebben niks maar ook weer alles.

I: De stamoudste?

G: Een heel klein aantal heeft alles, en een heel groot aantal heeft niets.

I: Als je met die mensen praatte, hoe representeerde jij jezelf dan? Zei jij dat je NATO was, of Nederlander?

G: Ze weten exact welk uniform bij welk land hoort. En wij kwamen voor resolute support, taak noord. Klaar.

I: Dus je bedoelingen waren duidelijk voor deze mensen?

G: Niet kinetisch, TTA: Train Assist Advice. Niks meer en niks minder.

I: Dus als ik het goed begrijp heb je verder ook geen contact met combattanten gehad?

G: Nee. Nee ze hebben mij niet eh.... [Stopt met praten]

I: Waren er ook andere civiele actoren aanwezig op die basis? Zo ja, wat waren dat voor mensen.

G: Ja. Legal advisors uit verschillende landen. Heel veel Ngo's doe vanuit de CIMIC-hoek op de basis kwamen.

I: Werkte die ook samen?

G: Ja. Maar je moet het niet zien als 'ze werken samen met de Nederlanders of de Duitsers' maar als 'ze werkten samen met Taak Noord'. En dan werk je samen met altijd in je achterhoofd: een ngo en een militaire kinetische organisatie dat is altijd lastig. Maar met UNIMA bijvoorbeeld hadden we een hele goede relatie. Omdat je mekaar nodig hebt. Civil outreach in 'extreme support' heet dat. Wat betekent dat al die Ngo's dan wel naar het kamp komen als de shit uitbreekt. Dus ze kunnen niet heel bot zijn en zeggen "we doen geen zaken met militairen". Want als de stront aan de knikker is, komen ze wel die poort binnen. Dus daar is wel behoorlijk wat samenwerking.

I: Maar hoe ziet zo'n samenwerking er nou uit?

G: Bijvoorbeeld de verkiezingen zijn in oktober. Nou dat is een megaproject voor dat land. Die Ngo's zijn daar en die spelen daar een grote rol in. Alleen niemand kan buiten de NATO en vooral de middelen die de NATO beschikbaar heeft. Dus die Ngo's zitten dan ook wekelijks om de tafel met de CIMIC mensen en de andere van Taak Noord om te praten over hoe we dat gaan oppakken, waar problemen zitten, etc. Vergis je niet, taak Noord bemoeit zich niet kinetisch daarmee. Puur adviseren, bespreken en het zoeken naar oplossingen.

I: Ik kan me voorstellen dat er bij het contact met zulke organisaties ook wel agendaverschillen, politieke verhoudingen en verschillende belangen spelen?

G: Ja.

I: -En dat men niet geassocieerd wil worden met defensie.

G: ja. Dat is altijd zo. Wat men eigenlijk elke keer zegt "waarom komen jullie zo pontificaal naar onze compound?" Als er twee mensen van ons naar de compound van UNIMA gingen dan heb je twee Dingo's (dat zijn zeer zwaar bepantserde auto's met automatische .50 erop en noem maar op, plus nog eens twee Wolven, dat zijn zeer zwaar bepantserde Mercedesen/terreinwagens met jammers erop en alles. En dan heb je 2, 4, 6, 8, 10 guardian angels voor 2 mensen. Ja dat lijkt heel overdone, en dat is puur voor veiligheidsoverwegingen. En UNIMA zegt wel "ja maar je bent hier toch veilig". Ja maar niet als we naar jullie toekomen en weer van jullie weggaan. Dus dat zijn wel dingen die elke keer weer terloops opgemerkt werden. Maar als een kindje van een westerse rodekruis medewerker een blindedarmontsteking krijgt staan ze wel 's nachts aan de poort van "hallo ik heb hier een doodziek kind, kan die het ziekenhuis in."

I: Moeten jullie dan helpen of is dat vrijwillig?

G: Wij moeten. Daar is volgens mij een overeenkomst over. Dat is een onderdeel van dat 'in extremus support'. Dat 'in extremus support' is ook bijvoorbeeld ook als er een natuurramp zou plaatsvinden. Dan gaan wij ook buiten de poort om te helpen of halen we mensen binnen de poort om te helpen.

I: Jaja. Je hoort ook weleens dat het een fluïde land is qua Taliban support. En zulke militaire basissen helpen soms dan ook lokale bevolkingen in extreme situaties, zoals je net zei. Is het ook weleens voorgekomen dat er duidelijke Talibansupporters werden geholpen of medisch werden opgenomen?

G: Nee. Wel militairen. Militairen die geopereerd zijn.

I: Afghaanse militairen?

G: Afghaanse militairen. Maar daar wordt wel een heel duidelijk onderscheid gemaakt dat alleen de special forces van de Afghanen op kamp Marmal kwamen. De anderen werden gewoon in het Afghaanse ziekenhuis geholpen. En dat kwam doordat de Afghaanse special forces getraind werden door de Amerikanen. En zeer nauw samenwerken met de Amerikanen; eigenlijk gaan die altijd samen op pad. Dus ja dan wordt daar extra voor gedaan.

I: Zijn daar ook nog civiele partners of actoren die vanuit Nederland meegaan op zo'n uitzending? Naast reservisten.

G: Dan moet ik even goed nadenken.

I: Gezien het feit dat defensie veel outsourcet.

G: Nee, nee, JA! Ja, sorry. "Call to home" Dat is een commercieel bedrijf ingehuurd door defensie om het telefoonverkeer en het internetverkeer op Dutch Mountain, dus het Nederlandse kamp op het kamp te verzorgen. Daar zit permanent één medewerker. Een burger. Wel allemaal ex-militairen. Maar geen reservisten.

I: Weet jij toevallig of die ook een bepaalde training hebben moeten doen om daar te mogen werken?

G: Ja!

I: ...Of dat ze van de basis af mochten?

G: Nee! ze mochten niet van de basis af. Wel vrij bewegen op kamp Marmal. En waren ook bewapend. Met een 'glock'. Daarom zijn het ook allemaal ex-militairen.

I: Maar ze zijn officieel in burgerfunctie?

G: Ja. Maar ik weet niet precies hoe dat zit.

I: Oké. In Afghanistan zit de Nederlandse defensie ook voor politietrainingen. Je hebt ook met Afghaanse politie en militairen gepraat. Hoe was die houding en samenwerking?

G: Samenwerking... weet je, wat ik al zei; "ze waaien met alle winden mee". Als jij iets te geven hebt dan luisteren ze. Het niveau is laag. Ik generaliseer niet maar over het algemeen is het niveau laag dus diegene die een beetje excelleren worden ook direct eruit gehaald en de echt goede gaan naar het buitenland voor officersopleidingen en noem maar op. maar voordereest is het een laag basaal niveau van opleiding kennis en kunde. Die mensen kunnen een ding als geen ander, en dat is overleven. Overleven in welke omstandigheid met welke overheersers dan ook. Daar zijn ze meesters in.

I: Maar je zegt dus dat deze mensen ondanks dat ze militair of politie zijn kunnen fluctueren in loyaliteit?

G: Ja! Kunnen? Zijn! Heel vaak kregen we berichtgeving dat 5 politieagenten waren overgelopen naar de Taliban met het meenemen van wapens, munitie noem maar op. dus dat gebeurde. En spijt op tante, hebben ze zelfs een heel programma daarvoor; "we welkomem jullie altijd terug in de familie van Afghanistan." Dus daar zijn programma's voor dat mensen die het wel gehad hebben bij de Taliban weer kunnen terugkeren.

I: Maar jij haalt dus informatie van zulke mensen vandaan?

G: Ja.

I: En die mensen krijgen daar ook vast wat voor.

G: Een vast salaris. Dat is het belangrijkste.

I; Maar hoe gaat die exchange als jij met gewone burgers gaat praten daar?

G: Je koopt spulletjes daar en raakt aan de praat. Het leuke van alles is dat heel veel winkeliers Russisch spreken, want daar zaten voorheen russen. En wij zijn eigenlijk heel soft. De russen zeiden gewoon van "over een maand spreek jij Russisch of anders...". Er was bijv. een winkelier op het kamp en die sprak vloeiend Joegoslavisch. "Hoe kan jij dat nou spreken?" vraag ik. "Ja wat moet ik hier anders doen, dus ik leer hier gewoon wat talen." zegt hij. Ze spreken allemaal Engels behalve die man van 78 die op sterven na dood in zijn winkeltje zit. Maar de rest spreekt allemaal redelijk Engels. Dat is ook hun business hè. Als jij daar als stommerdje zit verkoop je niks maar als je een beetje kan praten dan verkoop je. En vergis je niet wij hebben geld. Alles gaat daar ook in euro's en dollars. Als een normaal salaris 100€ is voor een Afgaan en jij koopt daar voor €40 aan kleding in 5 minuten...ik hoeft niks te doen want ze komen wel naar mij. Ik kan niet meer buiten de poort. Je mag niet buiten de poort gaan winkelen, dat is verboden.

I: En dat is omdat...?

G: Dreiging. Dus alles wat je koopt is in die bazaar op het kamp.

I: Het kamp heeft dat zelf?

G: Ja daar is een Afghaanse hoek met Afghaanse winkeliers. Schoonmakers ook daar zijn ook Afghanen. Ik geloof dat er 600 Afghaanse burgers werken op het kamp.

I: en dat...

G: Dat gaat via een volwaardig screeningsproces. Aan de andere kant ik vertrouw niemand. Dus de schoonmaker kwam onder begeleiding binnen. Werd mee meegelopen en ging onder begeleiding weer naar buiten.

I: Stel dat als het kamp, hypothetisch gezien, wordt aangevallen, mogen deze burgers daar dan dekking zoeken of moeten ze eruit of een andere locatie?

G: Als er een dreigingssituatie was werden alle Afghanen bij elkaar gezet. Dat heb ik een aantal keren meegemaakt.

I: Bij zo'n dreigingssituatie, want jij had geen kinetische functie, waren daar bepaalde veiligheidsvoorschriften waaraan jij moest voldoen?

G: Ja. Dan loop je volledig met je kogelvrijvest, korte wapen, lange wapen, al je werk laat je vallen en moet je voldoen aan een aantal procedures. Dat werd elke maand geoefend.

I: Dan moest jij ook paraat staan?

G: ja! ik deed ook, omdat ik het leuk vond om weleens wat anders te doen, personele beveiliging op het vliegveld. En ik heb een aantal keren de generaal beveiligd. De Duitse generaal.

I: Oké. Dat kon jij doen naast je originele functie?

G: Ja.

I: Hoe werkt dat dan?

G: nou gewoon, er kwam een verzoek dat de generaal die en die mensen ging ontvangen en daar moest beveiliging voor de generaal zijn. De generaal had altijd zijn eigen special forces om hem heen. Maar op bepaalde punten had hij mensen nodig die een andere positie in nam. Laat ik het zo zeggen.

I: maar als reservist-

G: -dit heeft niks te maken met reservist zijn, maar te maken met je skills.

I: Want jij zit daar onder contract als volwaardig militair?

G: ja.

I: Weet jij wat dat contract dan precies inhoudt i.v.m. jouw status en functie?

G: Alles hetzelfde voor iedere Nederlandse militair. Daar zit geen verschil in. In functie niet, in rang niet. Reservist of niet reservist. Het Nederlandse mandaat is het Nederlandse mandaat.

I: Maar dan kom jij weer terug in Nederland. En dan kom je in een afwerkingstraject.

G: Ja een dikke 5 en halve week. En dan heb je gesprekken met de psycholoog of sociale dienst of hoe ze dat noemen. Je moet naar de arts, de tandarts, je moet de brieven, je moet je administratie in orde maken, je moet je spullen zien terug te krijgen. Praktische zaken

I: maar dan ga je ook weer terug naar je burgerbestaan of niet?

G: Ja. Ik ben vanaf gister weer formeel uitzending af en weer reservist. Dan krijg je een brief waarin staat wanneer alles begint, je opwerkingstraject, je uitzending, wanneer die stopt, en wanneer het ontschepings-verlof (zoals ze dat noemen) stopt. En dan heb ik tot en met eind augustus, zit daar nog iets met uitzendings-'weetikveel' wat bij dat ik nog wat dingen moet doen.

I: Dus tot die tijd mag je niet meer op uitzending?

G: Je hebt uitzending-bescherming en dat is twee maal de duur van je uitzending dus ik mag een jaar niet meer op uitzending. Ter bescherming van het gezin en de persoon zelf. En ook ter bescherming van de normale job die je moet uitoefeningen.

I: Is daar ook geen andere regeling voor reservisten gezien zij ook een civiele werknemer daarnaast hebben?

G: Nee. Een reservist gaat vrijwillig hè. Maar uitzendingsbescherming is uitzendingsbescherming.

I: Oké. Ik denk dat ik hem stopzet.

[Recording stops]

Interviewee #2

[.....]

I: Dan beginnen we. Wat is jouw functie en rang binnen defensie momenteel?

G: Majoor [name], ik ben hoofd sectie informatievoorziening van het CMI-commando. En de functie houdt dus in dat ik informatievoorziening doe.

I: Een managementfunctie?

G: Ja.

I: Hoe lang doe je deze functie al?

G: 5 jaar.

I: Wat heb je hiervoor nog voor functies gedaan? De meest recente?

G: Sectie G5 staf OOCL-planning. Planning van projecten over langere termijn; Meerdere jaren. En inzet van eenheden van het OOCL bij projecten. Ja dat was mijn functie hiervoor.

I: Ben je op deze functies weleens op uitzending geweest?

G: Ja op deze functie op uitzending als stafofficier bij het CIMIC bij UNMISS Zuid Sudan.

I: Wanneer was dat?

G: 2016. Januari tot september. 6 maanden.

I: Wat heb je daar gedaan. Wat was precies jouw functie?

G: Stafofficier CIMIC-sectie. Dat wordt bij de VN bepaald wie erbinnen komt, hoe de kwaliteiten dan zijn. Dus er wordt nog weleens gewisseld van nationaliteiten bij een functie. Het is een internationale staf. Geleid door een Afrikaanse generaal. En een Noorse plaatsvervanger. En de staf heeft een normale NAVO-stafindeling van secties 1 tot en met 9. Bij sectie 9 was het hoofd een Deense overste. Die had een aantal stafofficiëren; Majoor/kapiteins die het werk hadden verdeeld over verschillende aspecten. Eentje was verantwoordelijk voor de protection of civilians. Dus data bijhouden van alle protection of civilians en alle informatie en problemen die daarbij kwamen [...unclear...]. Er was iemand verantwoordelijk voor het trainen van CIMIC-functionarissen bij andere eenheden. Op het lager niveau zorgen dat de mensen opgeleid en getraind werden. En eentje was belast met de verzoeken van militaire bijstand binnen de VN-missie. Wat binnen een VN-missie makkelijker is dan bij een normaal leger. Want de missie bestaat uit een civiel en een militair deel en soms dan heeft het civiele deel capaciteit nodig van het militaire deel. Voornamelijk transportcapaciteit en het beschermen van konvooien. Daar was een CIMIC-officier verantwoordelijk voor. En ik was verantwoordelijk voor de informatievoorziening; Rapporten lezen, bijhouden van data, gegevens die binnenkwamen over het aantal vluchtelingen of de zaken die speelden in het gebied en te maken hadden met de civiele omgeving. Dus ik probeerde elke dag een dagrapport en overzicht te maken over wat er allemaal gebeurt was de dag ervoor.

I: Je zei net 'civil protection', wordt daar ook CIMIC voor ingezet?

G: Nee. De missie is verdeeld in een militair en civiel deel en het militaire deel zorgt voor de bescherming van de bevolking. Dus alle beschermingsaspecten. En het civiele deel zijn de mensen die het land weer opbouwen. Dus die zorgen voor de hulp maar ook de wederopbouw. Dus je hebt de VN-organisatie die dat binnen de organisatie heeft ingeregeld en de fout wordt weleens gemaakt dat militairen denken dat ze de oplossing zijn voor het conflict. Maar eigenlijk het blauwe deel moet het probleem op lossen. Dus dat zijn de mensen die de voedselvoorziening in stand moeten houden of de hulpgoederen leveren of beschermen van vrouwenrechten, kinderen enz. Je kent ze allemaal wel; de UNHCR-clubjes van de VN.

I: Dit was dus een VN-missie met VN-mandaat. Dus al die civiele actoren waren allemaal VN-groepen of waren daar ook nog andere groepen?

G: Heel veel andere IO's en Ngo's. Overall waar een crisis is duiken ze bovenop. Maar het boek over de 'hulpcaravaan' staat in hoeveel geld er omgaat in die hulporganisaties. Dat is een enorme business en business moet draaien dus als er een crisis is dan duiken ze er bovenop. Ze sponsoren het even en gaan het land in met hulpverleners en gaan er aan de slag. De VN heeft wanneer er weer zo'n missie loopt in een land een

coördinerende rol. Dat doet OCHA. Die coördineert alle hulpverleners als het ware een hulporganisatie komt met teddyberen voor zielige kinderen dan worden die ingedeeld in het cluster [..unclear...]. En die gaan humanitair hulpverleners en dan vallen er teddyberen in het potje humanitair en dan mogen die op het kamp mensen bezoeken en teddyberen uitdelen. Zo probeert de VN het allemaal in goede banen te leiden.

I: Ik heb weleens gehoord dat zulke humanitaire organisaties niet graag samenwerken met een militaire organisatie voor politieke redenen...

G: Nee maar de UNMISS is geen militaire organisatie. Die heeft een militaire poot voor de bescherming. Maar in principe komt het pas kijken als het crisis wordt. Echt crisis wordt in de zin van "we hebben bescherming nodig". En voor de rest werken we prima samen.

I: Liep op die basis ook veel locals rond?

G: Het beleid van de VN is om zoveel mogelijk lokale arbeiders in te huren.

I: Ook lokale militairen?

G: Nee dat zijn de tegenstanders hè. Het probleem van het conflict ligt in die gewapende militairen van het land zelf. Er waren wel liaisonofficieren want je moet wel met ze in gesprek blijven. Maar liaisonofficieren waren luitenant misschien kapitein, dat niveau. Eigenlijk kwamen die alleen maar kijken wat de VN nu weer van plan was en of ze daarop konden inspelen. Maar het is niet zo dat er een innige samenwerking was. Sterker nog, de hele UNMISS is een civiele missie waar een special representatieve zit van de secretaris-generaal van de VN. Die zou een op een met de president van een land moeten praten om het op te bouwen en dat was al moeizaam. Op het moment dat dat gesprek plaatsvond ging het altijd over minder dollars naar de president. En daar wordt hij niet gelukkig van.

I: Die gesprekken, wanneer zo'n luitenant of kapitein liaison officer er was, op welk niveau en waarover gingen zulke gesprekken?

G: Meer over aanvragen van toestemmingen om te mogen vliegen of om konvooien te mogen rijden. Toestemming vragen aan de overheid en het leger. En het leger bepaald dan aan de hand van al dan niet zelf verzonden roadblocks of het wel of niet kan. "We cannot guarantee your safety" en dan werd er weer een konvoi geweigerd of een vlucht. Dat zijn meestal de gesprekken. En dan toch onderhandelen of het wel kon.

I: Ben je ook weleens van de basis af geweest?

G: Ja.

I: In welke context?

G: Je moet voor je eigen eten zorgen. Dat mag je overal doen. En in eerste instantie sliepen wij in een hotel. En moesten we elke dag van het hotel naar het kamp rijden en dat was een half uur. En dat was een hele mooie methode om de stemming op straat te peilen. Bijvoorbeeld bij een dreiging kijken of er veel mensen op straat of weinig mensen op straat zijn en dan kon je kijken wat de toestand van die dag was. Dat was dagelijks.

I: Dus daar praatte je ook regelmatig met de lokale bevolking?

G: Jaja gewoon boodschappen doen. Als je een nieuw wasteiltje nodig had ging je naar de markt voor een nieuw teiltje. Dan liet je je afzetten en had je een nieuw wasteiltje. Dan heb je de bevolking een beetje geholpen.

I: Ging je ook vanuit die informatie of inlichtingenpositie met die mensen praten?

G: Nee. Geen inlichtingenpositie. De VN doet niet aan inlichtingen. Zijn we met MINUSMA mee begonnen met een eigen inlichtingenpoot. Er was wel een sectie inlichtingen maar die was in principe open want de VN is een open organisatie. En zeker CIMIC. CIMIC is geen inlichtingenstoel, maar dat is sectie 2. Daar hoorde ik niet bij. Alle informatie die we hadden was open en in principe deelbaar.

I: En vanuit CIMIC...

G: Vanuit CIMIC kon je dus wel naar de kampen toe praten met de hulpverlenende organisaties en praten met de vluchtelingen als je dat zou willen om de peilstok erin te doen en te kijken wat de behoefte was en in hoeverre wat eraan gedaan werd en dat vervolgens rapporteren. Maar in principe is dat niet helemaal de rol -de roze connectie- met militairen. Het enige wat je daaruit zou kunnen halen is of de militaire poot van de VN zichzelf kan verbeteren of iets bijdragen.

I: Dit klinkt behoorlijk humanitair.

G: Het is een humanitaire missie.

I: Maar waarom doet de civiele poot van de VN dit niet en waarom doet CIMIC dit.

G: Omdat het om een raakvlak ging dat militair raakt. Als het om een hulpkonvooi werd opgetuigd door het World Food Program en die willen voorraadschuren opbouwen in een bepaald gebied omdat er voor de helft van het jaar geen regen viel, dan zal het World Food Program ervoor moeten zorgen dat die warenhuizen in dat gebied waar die mensen wonen op tijd gevuld zijn zodat ze een half jaar voorzien zijn van voedsel. Alleen de weg ernaartoe is vaak lang en gevaarlijk en dan willen ze liever een pantserwagen voorop en achterop. En dan komt erop neer dat ze de steun nodig hebben van militairen en dan raakt het elkaar. Ook op die sites waar vluchtelingen zaten, die werden 'protection of civilian sites' genoemd dus die werden ook beschermt. Dus daar lag een militair cardon omheen. Wachttorens die gewapend zijn om te voorkomen dat er aanvallen worden uitgevoerd op zo'n kamp. Dan raakt het weer die militaire poot. In principe is die hele missie een civiele missie maar het is in een oorlogsland en dan ontkom je niet aan een militaire bijdrage af en toe. En die link, die connectie dat was dan voor de J9. De uitvoering lag dan weer puur bij andere secties; operaties. Maar het coördineren...ik noem maar wat...op een POC-site wil men een basketbalveldje hebben want de jeugd heeft niks te doen op zo'n kamp dan zal het een goed idee zijn om de jeugd ervan te weerhouden wat de jeugd zoal doet wat niet goed is. Door een basketbalveldje te bouwen. En dan vragen ze de Genie van het leger of die het veldje kunnen aanleggen. En dan zijn er criteria die leiden tot een ja of nee. En een criterium kan zijn dat er civiele bedrijven zijn in Zuid-Sudan die dat kunnen dus we gaan investeren in de lokale economie door het door een lokale aannemer te laten doen en we pas de militaire tak als er niks anders meer is. Als het gaat om een helikoptervlucht van A naar B, dan vliegt alleen de militaire tak met helikopters want er zijn geen andere helikopters. Dus een verzoek tot inzet van een helikopter is meestal dan ja want er is niets anders. Het kan alleen maar met militaire middelen. Dus het 'last resort' principe wordt met militairen ingevuld. Maar er waren ook genoeg mensen die zeiden "ik moet morgen even daar naartoe ik spring wel aan boord." Dat gebeurde ook veel. Die ene lijndienst met die helikopter werd gebruik van gemaakt en daar kwamen we achteraf achter en dat mag helemaal niet. Dat had geweigerd moeten worden. Maar met een netwerk kom je een heel eind. Geld en een helikopter.

I: Dat ging dus redelijk informeel.

G: Dat zijn transporthelikopters voor personen dus als er een lege stoel is willen ze die graag vullen en dan kan dat via het informele circuit wel. En als je ook VN bent klinkt het vrij logisch dat dat mag alleen daar zijn procedures voor. Om het zuiver te houden.

I: Maar er werd altijd gekeken of er eerst een lokale oplossing was?

G: Ja. Beleid van de VN: Militairen zijn Last Resort. Anders zou je krijgen dat je een militaire macht gaan inzetten...zoals bij Korea. Het Koreaanse contingent had een soort LTS opgebouwd; een soort technische school voor lokale jeugd om hun diploma te halen om te lassen en landbouw te doen. Dat is een ander want. Dat is een militair feestje. Als je de rapporten las met de foto's erbij dan zag je allemaal Koreaanse militairen het land doorploegen. Dat is niet de bedoeling. De bedoeling is dat de locals daarvan profiteren anders heeft het geen zin. Nu krijg je dus dat de militairen dat gaan doen en als ze dat jaar naar jaar doen en de missie is klaar en de Koreanen zijn er niet meer dan weten die locals niet meer hoe ze het land moeten doorploegen. En daar moeten de mensen dus constant op gewezen worden. Al die nationaliteiten die er zijn. Die moeten leren wat het is om VN militair te zijn of hulpverleners niet in de weg te zitten.

I: Maar je zit bij de VN als een aantal afgevaardigden van een aantal landen bij elkaar. Maar zit je daar ook met een Nederlands mandaat naast het VN-mandaat?

G: Dat is misschien wel het grote probleem van de VN. Iedereen wordt gerespecteerd in zijn eigen cultuur en zijn eigen mandaat. Al die caveats. Iedereen heeft zijn eigen caveats; wel of niet met wapens lopen.

I: Is dat per land anders geregeld daar?

G: Ja. De VN wil in principe geen wapens maar de Nederlandse regering zegt 'we willen wel meedoen met die missie maar we brengen wel wapens het gebied in.' Die Amerikanen zijn standaard bewapend. Die hebben standaard een pistool op de man voor zelfverdediging. "No American will ever be undefended". Maar in Nederland werd dan weer een tussenvorm aangehouden: Wij mogen wapens dragen op het moment dat het

gevaarlijk werd. En dat werd in Den Haag bepaald. Dus sommige momenten had je een week lang een pistool bij je en op sommige momenten lagen ze in de kluis. Er werd gewoon gekeken hoe gevaarlijk de bedreiging was.

I: Was je dan ook weleens bewapend van dat stukje tussen jouw hotel en het kamp?

G: Afhankelijk van de druk, dreiging en sfeer. Maar er zijn wel momenten geweest. Dan komt er een bericht vanuit Den Haag dat we nu gewapend moesten zijn en dan heb je een pistool bij je. Wat opzicht wel lastig is als er een groep met Kalasjnikovs tegenover je staat.

I: Maar hoe wordt dat vanuit Den Haag bepaald en waarom niet vanuit het gebied zelf?

G: Indirect wel. Er zijn bronnen die rapporteren aan Den Haag wat er speelt maar wij zijn daar niet de enige in. Wij hebben niet het totaalplaatje. En de inlichtingenkant die weten wel beter wat er speelt op de achtergrond. Het totaalplaatje bepaalt of er een opdracht komt om er wel of niet wapens te dragen. Wij dragen er wel aan bij, maar de ambassade draagt er ook aan bij en allerlei andere instanties. Misschien dat de Amerikanen wel informatie hebben over dat mensen morgen elkaar weer te lijf gaan bij ons in de buurt en dan komt er bericht dat we onze wapens moeten dragen. En dan wisten wij van niks.

I: Heb je weleens een gevaarlijke situatie of een probleem meegemaakt en je had je wapen niet?

G: Nee.

I: Heeft het ooit voor problemen gezorgd dat bepaalde landen met een wapen liepen en anderen weer niet.

G: De Canadezen hadden wapens bij zich bij het volleyballen op een eilandje in de Nijl. Die zijn vervolgens door de geheime dienst van Zuid-Sudan ontvoerd. Die zijn op een plek geweest waarvan ze niet wisten waar ze waren en die hebben ze 24 uur later weer vrijgelaten. Want de Zuid-Sudanese geheime dienst hadden een rapportage van blanke burgers die met wapens liepen en dat mocht niet.

I: Hadden ze dan geen uniform aan?

G: Nee.

I: Maar ze moesten wel een wapen bij zich houden?

G: De Amerikanen en Canadezen moeten altijd een wapen bij zich houden.

I: En hoe zat dat voor jou? Moest jij altijd in uniform zijn?

G: Nee je mocht na 16.00 uur omkleden in burger en gaan sporten en het kamp af, met de auto naar restaurants of boodschappen doen. En dat hoefde niet in uniform. De hele missie was een civiele missie. Alleen de militaire tak uniformen maar niet altijd.

I: Maar als je dan geen uniform draagt dan ben je officieel buiten je functie als militair?

G: Wel militair maar niet buiten VN. Je bent altijd nog VN-ambtenaar.

I: En met uniform?

G: Dat maakt geen verschil. Je bent meer herkenbaar maar iedereen draagt een ander uniform.

I: Maar wat is dan het nut van-

G: -Dat je deel uit maakt van een militaire organisatie en dat je de rangen kan zien en dat je ziet dat je bij die eenheid hoort. Want als jij 's avonds naar een restaurant gaat ga je niet in uniform zitten. Tenuuevoorschrift voor een restaurant is burger. En dan zijn er natuurlijk wel van die discussiemomenten over wat je aantrekt.

I: Dat uniform is dus puur voor dat stukje 'discrimination' om te laten zien wat je functie is?

G: De Zuid-Sudanezen runnen een checkpoint. Die willen bij een VN-auto alleen weten of je, en het gaat vooral om die auto, je pasje bij je hebt en dan is het goed. Als je een uniform aan hebt willen mensen nog weleens een krachtmeting uitlokken. Van "je hebt een verkeersovertreding gedaan, je moet betalen.". Maar dat deden ze bij burgers van de VN ook. Dan had je weer wat inkomen als politieagent. Maar als het een auto is met meerdere militairen erin dan is het niet meer 1 politieagent maar dan zijn het er meerdere met wapens die wel zo'n auto durven aan te houden. Geweld lokt geweld uit. Er was een politieagent die auto's aanhield en keek of ze de keuring van brandblusser papieren bij zich hadden. In Zuid-Sudan is het al apart dat een brandblusser heeft, laat staan de papieren. Alles wat ze konden controleren gingen ze controleren. Vindt maar eens een

verzekeringsbedrijf in het op twee na gevaarlijkste land ter wereld. Maar dan hadden ze een reden om je weer een paar centen af te troggelen. En op een gegeven moment was er een politieagent die wou onze auto aanhouden maar dat was geen VN-auto. Wij reden met gewone auto met chauffeur. Die chauffeur wou doorrijden en laten zien dat hij ons niet mocht laten aanhouden. Maar wij riepen van stop maar. En toen zag de politieagent twee militairen erin zitten. "wil je een lift?" vroegen wij. "ja nee hoeft niet eh". Eigenlijk wou hij ons geld aftroggelen maar zag hij twee militairen zitten en daar had hij geen zin meer in. Had hij dit bewust gedaan met een groep dan had hij een groep gehad van 10 man met AK's en als je dan een auto voorbij ziet komen met militairen kunnen militairen gaan betalen.

I: Maar stel als jij geen uniform aan hebt op zo'n VN-missie, en je komt in een gevaarlijke situatie terecht met stel 10 man met AK's, mag je dan wel nog legitiem zelfverdediging toepassen (mits je een wapen hebt)?

G: Ja. Zelfverdediging en daarna gaan VN-juristen uitzoeken hoe dat af te handelen met de overheid. En andersom ook. In een crisis in Zuid-Sudan zijn 3 chinezen omgekomen toen wij daar zaten in die periode. Een granaat kwam per ongeluk op een pantserwagen tijdens een vuurgevecht tussen twee strijdende partijen. De overheid en de semioverheid. Toen heeft Zuid-Sudan zijn excuses aangeboden aan China. En weer anderhalf miljard aan overheidssteun gekregen.

I: Even over je andere uitzendingen. Heb je ook nog een uitzending gedaan buiten VN verband?

G: NAVO en de EU. NAVO in Afghanistan in Uruzgan voor de opbouwmissie toen in 2008-2009.

I: Daar zit je in NATO verband, hebben daar ook veel civiele actoren samengewerkt met Nederlandse defensie?

G: De 'livet' en de 'polet' waren burgers van buitenlandse zaken. Verder waren er wel reservisten maar daar heb ik nooit mee gewerkt.

I: Over reservisten gesproken, heb je op uitzendingen weleens samen moeten werken met reservisten?

G: Ik ben er weleens eentje tegengekomen maar niet specifiek mee gewerkt volgens mij.

I: Heb je ook nooit enige vorm met contact gehad met een reservist tijdens een missie?

G: Jawel maar dan in normale militaire functies die moeilijk te vullen waren en dus een reservist op zetten. Dat wel. De commandant van de BASECO bijvoorbeeld. Dat zijn van die redelijk veilige functies waar je de basis in principe niet af hoeft en dat is een logistieke managementfunctie waar je in principe iedereen op kunt zetten die een uniform wil dragen. Daar hoeft je niet per se militaire ervaring voor te hebben.

I: Reservisten dragen ook uniformen net als beroeps. Heb je weleens meegemaakt, ook in Nederland misschien, dat er complicaties waren omdat je een reservist niet kon herkennen?

G: - Het imago van een reservist is anders dan dat van een beroeps. Soms dan zie je het niet. Dan zegt iemand dat hij een reservist is en dan ben je verbaasd. Maar vaak zie je wel dat het een reservist is. En soms vergis je je, dan is het toch een beroeps met een eigen willetje die zich anders gedraagt dan dat je na 20 jaar dienstervaring zou denken. Minder aangepast. Het militair zijn is een bepaalde beroepsdeformatie. Daar groei je in en pas je jezelf aan die cultuur. Daar zijn een hele hoop aspecten op psychologisch vlak die een militair maken. In allerlei fases in je leven. Een reservist loopt dat traject niet. Past zich aan aan die cultuur maar is wel op een bepaalde manier herkenbaar omdat hij op een ervaringsopbouw of slijtageslag niet meemaakt. En dat is herkenbaar.

I: Hebben ze daardoor een achterstand denk je?

G: Hangt van de acceptatie af. Als er acceptatie is heb je nooit een achterstand. Ook beroepsmilitairen kunnen een achterstand hebben wanneer je in een functie wordt geplaatst waar je weinig ervaring in hebt. Dus ik weet niet of een commandant BASECO, of hij nou reservist is of jarenlang militair die in Den Haag in de stad heeft gewerkt, die hebben allebei niet die ervaring van commandant BASECO en die zullen allebei op hun eigen manier acteren op zo'n functie.

I: Hier in Nederland zit je bij het CMI. Heb je ook weleens samengewerkt met reservisten aan projecten?

G: Heel veel. CMI is een eenheid die de weg goed weet en bij het minst of geringste een reservist kan uitvragen. En dat doen we ook regelmatig. Dat kan zijn een vervanging van iemand die op uitzending is. Dus een plek invullen van een gat waar geen vacature voor open is. Wij proberen wel te investeren in reservisten om ze in een bepaalde richting op te leiden tot een flexibele schil om het vaste bestand heen of in te huren voor hun specifieke deskundigheid.

I: Mag zo'n specialist reservist alleen administratieve functies of vergelijkbare functies daaraan doen?

G: Dat is een beetje en discussie. Een jongen die ons had geholpen aan een project maar nog geen reservist was en nu reservist wordt, gaat naar de aanname en adviescommissie en komt nog even langs voor de voorbereiding daarvoor. En verteld mij dan dat hij ondervraagt zal worden over leidinggevende capaciteiten en ervaringen. Dat aspect leidinggeven wat mij verbaast want een Reservist Specifieke Deskundigheid moet geen leiding gaan geven. Die moet niet voor een compie gezet worden als compiescommandant. Dan heeft hij die ervaringsopbouw binnen defensie niet van iemand die een jaar naar de KMA gaat leren leidinggeven en als pelotonscommandant eerst aan de slag gaat en daarna pas compiescommandant wordt en daarna zelfs doorgroeit naar bataljonscommandant. Dan heb je heel veel ervaring. Het verbaast mij dat bij de aanname van reservisten daar accent op gelegd wordt want ze zullen nooit ingezet worden als commandant op zo'n manier. Daar zijn ze niet voor ingehuurd. Ze komen voor hun specifieke deskundigheid om een bijdrage te leveren aan een proces onder leiding van professionelen. En toch zit het in die aannamecommissie.

I: *Ja want het soort reservisten waar we over praten hebben allemaal een officiersrang.*

G: Dat is begonnen met een salarisschaal. Dan heb je een bepaald inkomen. Ooit toen we hier begonnen kon men kiezen of hij majoor, overste of kolonel werd. Dat betekende dat dat niet meer is van verantwoordelijkheid, achtergrond en ervaring. En nu is het zo dat iedereen moet beginnen als luitenant en krijg je het omgekeerde effect. Als nu de staatssecretaris van defensie Jack de Vries reservist wil worden. Of neem Hennis, oud-minister van defensie die nu reservist is geworden, dat werkt weer tegen want de minister van defensie kan niet als tweede luitenant beginnen want die wordt dan direct overste. Maar ook geen kolonel meer maar overste. En Jack de Vries komt binnen als luitenant. Maar die is inmiddels wel overste.

I: *Maar wordt binnenkomst nou bepaald op salaris of ervaring?*

G; Eerst wel. Maar nu begint iedereen gewoon als luitenant onderaan en door inzet kun je doorgroeien. Ik heb eentje gezien die is in 5 jaar tijd van luitenant naar majoor doorgegroei.

I: *Ze mogen wel doorgroeien, maar vallen wel een beetje buiten de hiërarchische boot als ik het goed heb begrepen?*

G: Ja er wordt binnen het netwerk bij ons gekeken naar bevorderingsruimte. Dan mogen zoveel majoors, zoveel kapiteins en zoveel luitenants zijn. En als er dan weer plek gemaakt wordt dan kan iemand voorgedragen worden die bepaalde inzet heeft getoond en een aantal uren heeft gedraaid voor defensie of een oefening heeft meegemaakt of ervaring heeft opgebouwd of hele specifieke deskundigheid heeft zoals Jack de Vries. Dat wordt voorgedragen worden voor het netwerk. Dus daar moet een soort van draagvlak of stafbeslissing geweest zijn van het netwerk waardoor zij zegen of iemand door mag.

I: *maar heeft zo'n reservist dan ook de bevoegdheid om ook orders te kunnen geven aan iemand van een onderstaande rang? Gebeurt dat in de praktijk?*

G: Ja dat loopt door elkaar heen. Bij de aannamecommissie wordt daarover gesproken. Daar wordt tevens de suggestie gewekt dat je dus geacht wordt om de verantwoordelijkheid te dragen bij de rang en dus ook het leidinggevende deel. En je kunt reservisten inzetten om leiding te geven aan groepen. Dat kan

I: *Is dat weleens gebeurt?*

G: Nou ik heb er zelf niet echt ervaring mee. Ik heb weleens een reservist ingezet om sturing te geven aan een groep. Omdat het onderwerp wat die groep behandelde al door de reservist al behandeld was. Hij staat boven de stof. En dan kan hij met zijn achtergrond en ervaring sturing geven. De rest komt aan op persoonlijkheid.

I: *Heeft een reservist ook weleens leidinggegeven aan een team waar ook beroeps in zaten?*

G: Ik denk dat de commandant BASCO die heeft een aantal mensen onder zich waaronder ook onderofficieren en die geeft daar dan direct leiding aan.

I: *Hoe gaat die samenwerking tussen jou, de beroeps, en reservisten?*

G: We zijn een lange weg gekomen. We hebben al jaren reservisten. Die zijn er al van voor de tweede wereldoorlog. Het hele leger was erop gebaseerd in het oude mobilisabele leger wat we in de koude oorlog. Iedereen was wel bekend met het begrip reservist. Iedereen wist ook wel dat je niet alles van ze kunt verwachten omdat ze de meeste tijd thuis doorbrachten en niet op de kazerne. Aanvankelijk [...unclear...] of ze militair waren

ja of nee. Dus daar was een bepaalde perceptie van reservisten. En die is veranderd toen ze van de koude oorlog omgedraaid zijn naar het functioneel specialisme. Daar kon je meestal wel zien aan een reservist aan de manier waarop hij zijn baret en uniform droeg dat het niet allemaal klopte. En daar werd een beetje lacherig over gedaan. Dat is doorgegroeid naar nu. Nou, volledige acceptatie zal moeilijk worden denk ik maar net als met het gender beleid; als je bij een vrouw niet de nadruk legt op het vrouw zijn dan zijn het gewoon collega's die wel of niet functioneren en hetzelfde geldt voor reservisten. Als je niet de nadruk legt op de reservist zijn en dat per se wilt uitvogelen en daar met de vinger naar wil wijzen dan maakt het geen hol uit. Maar als er een reservist is die opstaat en een soldaat die voorbijloopt een opdracht geeft om een auto te gaan aftanken dan zou je moeten ingrijpen. Dat zou je in de categorie 'misbruik van rang' kunnen scharen.

I: Gebeurt het weleens, zoals je dit voorbeeld van misbruik noemt, dat reservisten hun functie niet navolgen of begrijpen?

G: In principe niet. Het is natuurlijk gedrag dat ter discussie staat en in de beoordeling wordt meegenomen. Maar ja het gebeurt denk ik wel. Ik kan het niet uitsluiten.

I: Kunnen zij ook hun functie verliezen bij bepaalde gevallen?

G: Moeizaam. Dat is een hele rare constructie. Iemand wordt aangenomen bij koninklijk besluit. En als je daarvan af wil stappen moet je daar hele goede argumenten voor hebben. Dus je moet een dossiervorming doen zoals bij elk bedrijf waar ontslagen moet worden. Die zal je juridisch moeten onderbouwen.

I: gaat dat ook zo bij beroeps, is dat een vergelijkbaar proces?

G: Ja. Fraude is het makkelijkste. Dan kan hij via een strafzaak voorgedragen worden en dan is de veroordeling opzicht voldoende om iemand te ontslaan. En dat geldt voor reservisten natuurlijk ook. Maar een vage grens is 'belangenverstrengeling'. Iemand heeft een eigen bedrijf en zou via defensie zijn bedrijf verkopen. Dat zijn van die vage dingen, waarom zou dat niet mogen? Als jij een eigen bedrijf hebt en je komt binnen als bedrijfsleider, en je verkoopt je product aan defensie of je weet toevallig de weg omdat je reservist was en je hebt iemand gesproken en je weet nu zijn telefoonnummer...Dus netwerken gaat iets makkelijker als reservist. Maar als jij nou als bedrijfsleider je product probeert te verkopen bij defensie, volgens mij zijn daar systemen voor [...unclear...] moeten zijn. Maar soms wordt het wat vaag.

I: Is dat weleens voorgekomen?

G: Ik heb eens een keer een verzoek van een reservist voorbij zien komen of iemand kon zien of er in Mali op vliegvelden belangstelling was voor het aanschaffen van vliegtuigen. En dan had hij nog wel een bedrijf dat het kon leveren en hij kon de tussenman zijn. Had niets te maken met zijn reservist zijn, maar wel met zijn specialisme. En dat vind ik discutabel.

I: Hoe is daarmee omgegaan?

G: Niet. Daar is niets uitgekomen en die heeft zijn antwoord niet gegeven. Maar ja waarom zou hij het niet doen? Waarom zou hij als reservist die vliegtuigenhandel als specialisme niet in zijn netwerk kunnen vragen op uitzending in Mali over dat de regering een nieuw toestel wil aanschaffen.

I: Maar het gaat ook de andere kant op kan ik me voorstellen want reservisten kunnen ook cursussen doen hier en kennis opdoen om in het burgerleven te gebruiken.

G: Dat is de belofte die we gedaan hebben; Als jij reservist wordt heeft jouw baas er ook iets aan dus die moet jou maar laten gaan. En de ene baas geeft die tijd onbetaald verlof want defensie betaalt jou. Sommige zeggen dat je er vakantiedagen voor moet opnemen en er niet in investeren omdat ze de meerwaarde er niet van inzien. En sommige betalen je door als je reservist bent.

I: Die specialist reservisten, hoe lang bestaan die functies al binnen defensie?

G: Poeh. Ik heb daar geen bewijsvoering van. Geen ervaring. In het begin van mijn carrière kende ik reservisten niet. Ik heb ze leren kennen omdat ik af en toe tegen eentje aanliep. NATRES is opgericht in 1947. De nationale reserve. En dat is een operationele eenheid die je kunt inzetten. Voor de oorlog hadden wij dienstplichtigen die ook een officersopleiding konden volgen. Bijvoorbeeld juristen konden dan reserveofficier worden. Die waren wel jurist maar die werden ingedeeld bij de organisatie van een eenheid. Hetzelfde voor dierenartsen en artsen. Dat waren allemaal reserveofficiëren; reserveofficiëren voor gezondheid, reserve-luitenants en reservekapiteins. Die zaten in een bestaande organisatie toen. Wat we nu doen is 'poulen'. Wij gooien mensen in een grote poule.

En soms zijn ze 15 jaar lid maar nog nooit uitgevraagd. Maar we hebben ze alvast in de kaartenbak zitten. En die kaartenbaksystemen is volgens mij van na de koude oorlog met het opnieuw uitvinden van de reservist. Ik vermoed dat het 1993/1994 was.

I: Kan met dat kaartenbaksysteem de reservist meer zelf bepalen waar hij/zij aan mee doet?

G: Een groot probleem is dat ze kunnen weigeren. Als jij een uitvraag doet dan mag iedereen reageren. Maar als jij zegt dat we een microbioloog nodig hebben en we hebben maar één microbioloog dan zal hij altijd moeten komen opdraven als de krijgsmacht een microbioloog nodig heeft. En zo werkt het dus niet. Je kunt een uitvraag doen en die ene man kan reageren maar die kan ook zeggen dat hij vakantie heeft en het niet doet.

I: Dat valt een beetje onder die alternating flow?

G: Dat was altijd het idee van wij hebben reservisten opgeleid en geïnvesteerd. Cursussen gegeven over informatie verzamelen. Maar op het moment dat wij ze nodig hebben voor operationele inzet -het aanleveren van CIMIC-informatie waar zij voor getraind zijn- dan moet ik afwachten wie er komen. Dus we leiden er 40 op en hopen als we op de knop drukken dat we er 4 hebben. Met MH17 was het zo'n geval. Toen waren er 3 bereid om hier te komen en gelijk te gaan werken. Dat heeft gewerkt.

I: Jij zei net dat je weleens hebt samengewerkt met NATRES mensen. Ik weet niet hoe lang geleden dat was?

G: Tussen door steeds bij een evenementje of een open dag of Prinsjesdag ofzo.

I: En bij grotere oefeningen of iets dergelijks?

G: Nee. In het begin werden ze alleen ingezet als oefenvijand. Dan werden ze alleen ingezet in een raar tenue en dan schieten ze op je met losse flodders. Maar nee nooit echt op die manier nee.

I: Want je hebt NATRES, die hebben wel een onderscheidend tenue.

G: Want NATRES is een korps. En een korps draag je op je baret en op je kraag. En bij de NATRES kun je duidelijk zien dat het een reservist is.

I: Zijn er functieovereenkomsten tussen NATRES-reservisten en de RSD's hier?

G: Nou ja, de beschikbaarheid; ze mogen beide weigeren. Ze moeten wel minimaal zoveel keer per jaar opkomen als je serieus NATRES-lid bent maar ze hoeven niet altijd te komen. Het korps Nationale Reserve is een regiment. Daar kun je je aan ophangen. Daar kun je bij willen horen maar dat betekent niet automatisch dat je ook NATRES-infanterie bent. Er zijn ook reservisten bij ons die reservist zijn maar ingedeeld zijn bij het korps NATRES. Dus die zijn misschien beginnen als soldaat/schutter bij de NATRES en een infanterie-oefeningetje gedaan. Die hebben vervolgens een HBO of universitaire opleiding gekregen en officier geworden maar blijven bij het korps NATRES horen. Die dragen het NATRES-embleem maar dan als 'subject matter expert reservist'.

I: En NATRES zijn voornamelijk soldaat en onderofficiersfuncties?

G: Nee het zijn volwaardige infanteriebataljons. De commandant van de NATRES is een kolonel. Die heeft 4 bataljonscommandanten. Dat zijn allemaal reservisten. Die hebben ook weer staf's. Die bestaan uit reserve majoors. Plaatsvervanger daar is misschien een beroeps. Er zitten een paar beroepsmensen. Een stafje van 5 man beroeps die in de kazerne zitten op het bataljons-hoofdkwartier. De rest zijn allemaal reservist.

I: En hun inhoudelijke taken?

G: Infanterie. Bewaking en beveiliging.

I: Die RSD's die hier zitten kunnen dus op een uitvraag reageren en meedoen. En kan een NATRES-reservist dat niet?

G: Ik zie steeds meer NATRES-reservisten in het uitzendgebied lopen.

I: Kan dat wel?

G: Het kan zijn dat je groepscommandant naar Afghanistan gaat als sergeant dixi-groep. Iedere basis heeft een dixi-groep en dat zijn de mensen die iedere dag de dixi's leegzuigen en de stront verwerken en zorgen dat er afvalverwerking is. En dat kan een NATRES-man zijn. Wij hoeven daarvoor niet een functionaliteit uit een Nederlandse kazerne voor aan te trekken. Want die functionaliteit hebben wij in Nederland niet. Die wordt gecreëerd voor de uitzending. En dan kan een sergeant van de administratie van een rijkschool in Eindhoven

daarop reageren maar waarom zou je daar geen NATRES op zetten? Als hij zichzelf kan verdedigen met een geweer en hij kan zelf de dixi's leegslurpen, prima. Zo was het hoofd van de BASCO ook een NATRES-sergeant-majoor. In het dagelijks leven had hij een burgerbaan en hij was compies-sergeant majoor van een NATRES-compagnie. Dan is hij een half jaartje weg.

I: Even terug naar je uitzending. Ik was nog een vraag vergeten. Die uitzending naar Afghanistan. Heb je daar ook met lokale Afghaanse actoren samengewerkt?

G: ja met het Afghaanse leger en Afghaanse ambtenaren alleen daar kan ik niks over vertellen want dat was een inlichtingenfunctie en de Afghanen die ik sprak waren bronnen over waar de taliban zat enz.

I: Oké snap ik.

G: Maar goed ik heb ook wat van de wederopbouw missie gezien. Projectjes van het provinciaal reconstructieteam van CIMIC. Daar heb ik wel het een en ander van meegekregen.

I: Heb je over het algemeen bij samenwerking met zulke civiele actoren een belangenverstrengeling of agendaclash, zelfs binnen organisaties als de NATO of de VN?

G: In welk opzicht want als je allemaal militair bent heb je toch allemaal een militaire agenda dus welke andere agenda zou het kunnen zijn?

I: Per land bijvoorbeeld zouden er eigen kunnen belangen zijn.

G: O jaja. Mijn collega was verantwoordelijk voor de logistiek. In Zuid-Soedan moet je je voorraden goed op pijl houden voor een half jaar. Een collega had gemerkt dat de hulpgoederen achtergesteld werden in de ladingen die samengesteld werden in vliegtuigen t.o.v. de voorraden voor de plaatselijke militaire eenheden. Er was een Indiaanse eenheid was waarbij de indiaanse logistieke officier altijd zorgde dat er voldoende Indiaans materiaal naar het gebied toeging zodat de militairen zes maanden lang alles hadden wat ze nodig hadden. En dat ging ten koste van hulpgoederen van de UNHCR en hulporganisaties. Toen is hij daar vreselijk boos om geworden. Hij liet daar veel te veel materiaal staan, veel meer dan ze eigenlijk nodig hebben. En wij konden de hulpgoederen waar we verantwoordelijk voor zijn logistiek, niet ter plekke krijgen. Of je stopt nu waarmee je bezig bent of ik doe aangifte voor een integriteitsonderzoek. Dat is het ergste wat je kan overkomen in de VN. Maar vooral in de VN is veel corruptie. Heel veel. En binnen de NAVO ook wel. Het is natuurlijk al vreemd dat de commandant een Afrikaanse generaal is, een 3-sterren generaal uit de Ethiopische inlichtingendienst, is hoofd van UNMISS. En Ethiopië is een buurland van Zuid-Sudan en een hoofdspeler in de onderhandelingen om de regering op de knieën te krijgen om toe te geven aan ontwikkelingen voor het land. Vervolgens valt Ethiopië Zuid-Soedan binnen omdat er een incident is geweest aan de grens en er zijn kinderen ontvoert dus een Ethiopisch bataljon gaat gewapende hand het gebied in. Hoeveel belangenverstrengelingen wil je hebben? Een generaal die tegen zijn staf zegt "jongens hoe zit het met die Ethiopiërs in het land?" "nou we weten niet exact waar ze zitten". Nou dan moet hij zelf eens gaan kijken want hij is zelf hoofd van hun inlichtingendienst en weet precies wat er speelt. Hoe gek wil je het hebben. Je moet elkaars culturen respecteren. Er zijn speciale vrouwendagen georganiseerd binnen de VN-missie. Speciale cultuurdagen die heel erg nadruk leggen op het respecteren van andermans cultuur. Daar heb ik een keertje een experimentje uitgevoerd; ik heb een dag mijn klompen aangetrokken onder mijn uniform en iedereen verteld dat het vandaag de Nederlandse dag was van draag je klompen naar je werk. Ik heb de hele dag op mijn klompen gelopen en niemand heeft me in mijn gezicht uitgelachen. Iedereen heeft geklapt, foto's gemaakt en gezegd "wat een mooie cultuur hebben jullie toch". Dat is precies de reactie die de VN voorschrijft. En dreigen anders met een aanklacht omdat je de cultuur niet respecteert. Dat is het ergste wat je kant overkomen en dat gebeurt veel te weinig. In de krant lees je ook dat Franse militaire kinderen seksueel benaderd zouden hebben. Belangenverstrengeling gebeurt overal op alle vlakken.

I: je zij ook in NATO verband op zekere hoogte.

G: Ja als je kijkt naar Bosnië. Je zit op een gegeven moment in een dilemma: je moet lokale arbeid inhuren dus investeren op lokale contractors. Maar diezelfde corruptie is hier in Nederland ook. Op het moment dat je de overheid als klant hebt dan vraag je twee keer zo veel. (.....) Dat principe zie je in alle landen waar we helpen. En dat wordt gezien als een vorm van ontwikkelingshulp. Alleen de mensen die de macht hebben komen daarmee weg met die financiële middelen. Dat zijn niet de arme boeren die daar veel beter van worden.

I: Je hoeft niet in te gaan op de inhoud van die inlichtingenfuncties, maar merkte je ook zo'n houding als je met lokale mensen praatte?

G: Jaja. Mensen bieden je dan om mensen van andere stammen aan te geven als Taliban in de hoop dat ze dan door een special forces team worden omgelegd. Dan zijn ze een concurrent kwijt. Iedereen die tegen ons was waren Taliban-gangers en de afwachting was wat werkelijkheid was.

I: De truc is dus om de waarheid uit te vogelen in wie wat zegt.

G: ja. Er was altijd wel een belang. Altijd. Overal. Maar dat was de opdracht: Wat is het belang van die man om met jou te praten. En als je dat goed had dan kon je de informatie goed in waarde inschatten.

I: Deed u dat ook bij Afghaanse bondgenoten?

G: Nou die kwamen uit hele andere gebieden. Mensen uit Noord Afghanistan werden ingezet in Uruzgan. Dat is een hele andere cultuur en andere mensen. Hun belang was op tijd een joint roken en geld verdienen. Zij kregen salaris, en vechten vonden ze ook wel leuk dat was een leuke hobby erbij.

I: Heb je zelf nog een leuke anekdote of wil je nog iets kwijt?

G: Ik ben nog heel erg op zoek naar waar jij specifiek naar zoekt. Civiel-militair vlak. Er vallen alleen zoveel verschillende spectrums onder. Je heb [...unclear...]-experts die wij in huren bij het CMI en in het netwerk worden ingedeeld, je hebt de NATRES die als infanterie wordt ingezet alleen het is een korps dus die kunnen ook weer als SME worden ingezet. Er zijn verschillende soorten reservisten overal. Dat is één aspect. En civiel militair vlak is een ander aspect. En daar staat eigenlijk een scheidslijn tussen. Want die civiel militairen worden niet altijd ingezet voor civiel militaire raakvlakken en het CIMIC heeft niet altijd reservisten ingezet.

I: Want reservisten zijn wel onderverdeeld onder het CMI.

G: Ook. Maar ook bij de NATRES. En daar hebben ze die infanterie-taak en die spannen over de brigades.

I: En de RSD's?

G: Er lopen reservisten in Amersfoort die zijn overste gemaakt voor de duur van een project van een jaar. Dan weten we er hier niets van. Maar dan is er een uitvraag geweest vanuit Amersfoort en daar reageren ze hierop en krijgen ze een contract. En dan ijlt het hier na met de administratie. En dan hebben ze niks meer met CIMIC te maken.

I: kan dat echt een volledig jaarcontract zijn?

G: Dat kan nu wel weer ja. Er was een periode waar het niet langer mocht dan zoveel dagen. I.v.m. met de uitkering die daarop volgt omdat ze geen baan hebben. Maar dat is voorbij. Sommige krijgen een contract voor 3 jaar zelfs.

I: Weet jij toevallig of reservisten ook alle zelfde rechten heeft als een beroeps? Of zit daar een scheidslijn in?

G: Er zit een scheidslijn in. Voor reservisten is het bijvoorbeeld dat woon-werk verkeer onderdeel is van hun werk. Dan krijgen ze al betaalt. Dus als je in Maastricht woont en in Leeuwarden moet werken dan hoef je maar 4 uur te werken en krijg je 8 uur betaalt. Voor beroeps is reistijd eigen tijd. Reservisten hebben geen recht op vakantiedagen als hij geen contract heeft. Als hij op urenbasis wordt ingehuurd dan heb je als reservist een urencontract gehad maar geen vakantiedagen. Dus een dag niet komen is een dag geen inkomen.

I: ik heb ook gehoord van een reservist dat hij in aanmerking komt voor een militaire pensioenregeling.

G: Zou kunnen, weet ik niet. Ik denk dat de uren die je gedraaid hebt ook loonbelasting betaalt en ook pensioenafdracht doet. Reservistenpensioen zou hij ook kunnen bedoelen. Er was een leeftijd van 58-55. Dan worden ze niet meer ingezet. We leiden ze op voor operationele inzet in het buitenland of nationale operaties maar op enige leeftijd wil je ze niet meer want dan kunnen we ze niet meer inzetten. Sommige mensen zijn slim en hebben een hele specifieke deskundigheid en die wil je nog inzetten maar dat mag niet meer want we hebben in het leger steile regels. Ik heb er eentje meegemaakt die was 62-63 en die lukte het om er steeds een jaartje bij te peuteren. Maar die wilde ook aan zijn eisen voldoen dus die ging de conditieproef doen. Alleen er zijn geen eisen voor 64-jarige militairen. Dus toen hadden ze de tabel doorgetrokken en kwamen ze uit dat als je 64 bent moet je 1100 m lopen coopertest. Dat kun je wandelen. Dat zijn allemaal van die regelgevingszaken waar je tegenaan loopt waar niet volledig over is nagedacht. In eerste instantie zijn de regels opgezet en lijkt het in orde maar dan wordt er daarna van afgeweken en dan we het niet meer.

I: En de opleiding. Denk je dat reservisten een uitgebreidere opleiding moeten hebben?

G: We willen de opleidingstijd verkorten. Ook voor soldaten. Als een soldaat-chauffeur wordt op een Fennek als verkenner is hij 9 maanden onderweg. Dan krijgt hij 9 maanden salaris maar werkt niet. Dus willen ze nu doen; je moet eerst bemanningslid Fennek zijn om chauffeur te worden. Of je moet een vrachtwagenbewijs hebben. En als je mensen aanneemt met een vrachtwagenrijbewijs dan kun je het rijgedeelte overslaan. Dat is weer 3 weken. Dus we kijken hoe we de opleidingstijd kunnen inkorten door slimmer "in te kopen". Voor reservisten is het zo dat als een reservist zijn basisvaardigheden heeft en elk jaar op zijn militaire basisvaardighedentest verschijnt dan leert hij de rest wel gaandeweg. Met training on the job kun je een heel eind komen. Ik merkte dat met mensen toen we naar Straatsburg gingen en mensen voor het eerst een brigade zagen, dat voor sommige mensen na 12 jaar een wereld open gaat. Dat is het verschil tussen theorie en praktijk. Zo kun je mensen de basis bijbrengen en gaandeweg bijleren. Ik denk wel dat dat kan. zeker op de manier waarop we ze inzetten. Dan moeten we wegblijven bij de leidinggevende en de specifieke militaire zaken en dan moet de reservist als hij naar Afghanistan gaat krijgt hij force protection mee. 'er zijn infanteristen die mij beschermen en ik ga kijken of dat bruggetje hoog genoeg is, stevige genoeg is en er water onderdoor stroomt want dat is mijn expertise'. Op het moment dat lui ze beschieten kan hij meehelpen maar bescherming is niet afhankelijk van hem.

I: Mogen ze beroep doen op die combattanten-status als het moment komt?

G: Ja. Dat is een eis van reservisten. Dus je moet je afvragen of wij er helemaal juist aan doen om reservisten in te zetten op de plekken waar wij het nu doen. Moet je iemand opleiden tot iets wat je in het buitenland nooit zal gebruiken? maar puur om die kaartenbak gevuld houden.

I: Zou defensie hypothetisch gezien zelf niet zulke functies moeten opvullen met beroeps?

G: het leger is zo ingericht dat wij voor een bepaalde taak een brigade als zelfstandige eenheid kan laten functioneren. Maar als we ingezet gaan worden en we zitten in een opbouwmissie en die brigade krijgt die opdracht dan heb je opeens hele andere kennis nodig dan het voorwaarts brengen van 96 CV90's in een linie op het veld. Dan moet je weten hoe bijvoorbeeld een gevangeniswezen in elkaar zit omdat een gevangenis in dat gebied de muur omgewaaid is en niet functioneert. En dan heb je dus een gevangenisdirecteur nodig die het gebied ingevlogen wordt en die de voorbereiding gedaan heeft van het militair zijn en ook kan vertellen hoe je een gevangenis opzet. En dan kun je in Afghanistan een groot probleem oplossen als militair om een groot probleem op te lossen door die specialist in te huren. En als je die directeur weer terugvliegt naar Nederland en je gaat die en plek geven in de brigade dan ben ik heel benieuwd wat zijn functieomschrijving wordt en gaat doen bij defensie. Ik ben van mening dat we die flexibele schil groter moeten gaan maken. De manier waarop je het invult, daar kun je nog wel iets van vinden. Daar valt nog wel een hoop te verbeteren.

I: Goed ik zet hem stop.

Interviewee #3

I: Misschien is het makkelijkste om met CMI te beginnen. Wat is het CMI, en wat doet het CMI volgens jou?

M: Als je wilt bekijken wat het CMI doet moet je wel onderscheid maken tussen mensen die een CMI-functie hebben hier en mensen die een functie hebben die daaraan ondersteunend is. Ik ben zelf geen CMI-officier zoals jij weet. Ik ben een Intelofficier. Ik werk hier om CMI-officieren te ondersteunen. Dus als je echt heel diep in de CMI-materie wilt dan moet je dat aan een CMI'er vragen. Maar CMI is opgericht om een link te leggen in operaties tussen het militaire domein en het civiele domein. Van oudsher worden oorlogen uitgevochten op grote slagvelden. Werden alle burgers weggehaald en dan gingen militairen tegenover elkaar staan, stoer kijken, totdat iemand zijn "nu is het zo ver" en dan lekker op elkaar inhakken en dan degene die het langst blijft staan heeft gewonnen. Dat was vrij overzichtelijk. Daar had niemand verder last van. Maar goed oorlogen hebben zich een beetje ontwikkeld en tegenwoordig wordt het vaak in het civiele domein...burgers worden betrokken in de oorlog...sterker nog die worden vaker gebruikt. Als schild, of als bescherming. En daar zijn dan weer heel veel instanties die daarop insteken. Humanitaire instanties, rodekruis, die daarmee een rol hebben gekregen in het gemiddelde gewapend conflict. En om die link te leggen tussen het militaire optreden en het optreden van instanties die er zijn ter bescherming van de civiele omgeving, is CMI opgericht. [...]...is het overleg tussen wanneer kunnen we militair optreden en wanneer moeten we civiele belangen voorrang geven om dat een beetje te coördineren.

I: Jij zegt dus dat het een combinatie is met het civiele domein. Je zit hier ook met veel reservisten samen? (Gecoördineerd vanuit het CMI?)

M: Ja, het CMI-commando bestaat enerzijds uit een CIMIC-peloton. Dat zijn allemaal beroeps. Dat zijn de mensen die de liaison doen tussen de militaire eenheden in een inzetgebied en Ngo's en andere civiele actoren in een gebied. En bij het CMI-commando zitten PSYOPS. Dat zijn ook allemaal beroeps. Die proberen de civiele omgeving dusdanig te beïnvloeden dat je daarmee je militaire doelen makkelijker kunt bereiken. Die proberen de civiele sector, bijvoorbeeld als ze weten dat er een aanval komt, op voorhand ergens weg te krijgen of weg te sturen. Of die proberen juist die civiele omgeving dusdanig te beïnvloeden dat ze de vijand gaan verraden. Maar dat zijn allerlei beroepsmilitairen. Dus het CIMIC-deel en PSYOPS-deel wordt allemaal uitgevoerd door beroepsmilitairen. En daarnaast zijn hier alle reservisten ingedeeld. Maar als je heel eerlijk bent, die reservisten zijn dusdanig breed qua kennis en ervaring en qua specialisme, die zijn eigenlijk als je heel eerlijk bent geen specifieke CIMIC of PSYOPS-deskundigen. Die zijn puur en alleen hier ingedeeld omdat die mensen ook ergens een plekje moeten hebben. De commandant noemt het vaak ook de huiskamerfunctie. Die mensen die moeten, als ze ingezet willen worden, die moeten administratief ergens ondergebracht worden. Die moeten qua rechtspositie ergens ondergebracht worden. Ze moeten gewoon op een plek zitten waar ze ook aan de organisatie vragen kunnen stellen, en de organisatie aan hen. Dus daarom is er gewoon een stafcapaciteit nodig om die mensen aan te sturen. Ja en er is voor gekozen om dat hier te doen. Maar de reservistennetwerken zijn op zich niet specifiek bedoeld voor CIMIC of PSYOPS werk. Het is heel goed mogelijk als je...nou je hebt bijvoorbeeld het netwerk infrastructuur. Daar zitten wegenbouwkundige in en allemaal mensen die verstand hebben van infra. Die worden juist, als het gaat om operationele inzet, gevraagd door genie-eenheden. Als genie-eenheden ergens een brug moeten bouwen, dan willen ze er graag een reservist bij die er verstand van heeft en die ze ondersteunt. Nou het bouwen van een brug voor eigen doeleinden heeft niks met CIMIC te maken. Dus dat moet je wel even heel duidelijk splitsen. Die reservisten zitten bij het CMI-commando maar zijn daardoor niet CIMIC of PSYOPS-officier. Het is puur en alleen dat ze ergens administratief een plekje moeten hebben. Daarom zitten ze hier.

I: Is het ook weleens voorgekomen dat reservisten bij bepaalde CIMIC-projecten of operaties zijn aangesloten of hebben meegewerkt?

M: Ja. Er zijn dus in principe...een beetje ook inbegrepen door het personeelstekort...binnen de hele krijgsmacht zie je dat er reservisten gevraagd worden voor specifieke functies. En zo ook hier (bij CIMIC). Als ik zeg dat een reservist geen CIMIC-officier is betekend dat niet dat CIMIC niet ook een uitvraag kan doen. Als Genie een uitvraag kan doen voor een reservist, de verbindingdienst kan dat doen, DCCS dat commando vraagt ook heel veel specialisten-hackers reservisten. En zo kan ook het CMI-commando en zo'n PSYOPS-eenheid ook reservisten vragen. En die krijgen dat dan ook geleverd. En dan is het heel erg handig dat je dicht op elkaar zit. Dus die link is wel heel snel gemaakt maar het zijn wel echt twee aparte entiteiten.

I: Want zij kunnen dus verschillende functies doen. Heb je zelf ook ervaring met samenwerkingen met reservisten bij projecten of missies?

M: Ja. Ik heb natuurlijk...ik werk hier al, vooruitlopend op een andere vraag, ik werk hier nu ruim anderhalf jaar. Daarvoor heb ik nooit met reservisten gewerkt. Althans niet bij een eenheid waar reservisten zaten. Maar ik heb in mijn missies wel te maken gekregen met reservisten. Maar dat was voor mij wel een beetje een 'ver van mijn bed show'. Ik zag reservisten wel een beetje als...weet je, binnen de krijgsmacht hebben we geen goed beeld van wat een reservist is en kan. Ik dank dat binnen de krijgsmacht heel erg het idee leeft van "reservist is een wannabe-militair. Die heel graag wil en ook wel kan maar die net zijn keuring niet heeft gehaald vroeger".

I: Is dat beeld ook bij de top van de krijgsmacht?

M: Poeh...dat weet ik niet. Bij de eenheden waar ik dan zat, waar je zelf geen reservisten had maar waar je weleens zaken moest doen met een reservist was het een beetje een beeld van "hmmm ja is dit wel een echte of is dit een halve. Zijn dit wel echt mensen om zaken mee te doen." Maar sinds ik hier werk ben ik daar echt helemaal anders naar gaan kijken! Niet helemaal anders maar...[hand gesturing]

I: Naar hun waarde?

M: Nou ja, in zoverre heb ik hier reservisten leren kennen die in mijn beleving absoluut een gigantische meerwaarde zijn voor defensie. Tegelijkertijd zie ik ook reservisten die voor zichzelf lopen, die geen meerwaarde zijn. Maar weet je die heb je bij beroepspersoneel ook. Daar lopen ook mensen tussen dat ik dank van "naah, echt loyaal aan de baas ben je niet". Maar goed het is natuurlijk wel een nadeel omdat je een reservist hebt die bij defensie werkt omdat hij hier specifieke kennis kan opdoen die hij weer in het civiele domein kan gebruiken om er beter van te worden. En dat mag hè. Ik bedoel, goed recht. Maar als dat je doel is om bij defensie te werken vraag ik me af of je voor de juiste werkgever hebt gekozen. Maar als je dat soort mensen ziet dan krijg je minder prettig gevoel bij de loyaliteit van de reservist. Maar dat zijn er maar een paar. Het overgrote deel van de reservisten is wel bij defensie gaan werken omdat ze graag naast hun civiele kwaliteiten ook iets willen bijdragen op sociaal vlak. Ja het ligt er maar net aan met welke reservist jij samenwerkt. Je beeld is al heel snel gemaakt. Je hoeft maar een keer met een reservist samen te werken die alleen maar voor zichzelf bezig is en voor zijn eigen bedrijfje bezig is. En daarmee is je beeld van alle andere reservisten verpest. En dat is wel heel erg jammer.

I: Je verteld nu dus hoe het beeld een beetje is...

M: ..Hoe het was bij mij! Maar ik denk dat dat heel breed is ja.

I: Maar reservisten hebben officieel ook een eigen rang. We hebben het hier over specialist-reservisten. Die hebben alleen maar officiersrangen. Heb je ook weleens meegemaakt dat er zich een rangendispuut voordeed tussen bijvoorbeeld een beroeps en een reservist? Dit kan in beide richtingen zijn geweest, dus bijvoorbeeld een reservist met een hogere rang als een beroeps of vis versa waardoor een probleem ontstond.

M: Ja dat is er wel. Maar dat heeft vooral te maken met het feit dat een reservist niet herkenbaar is als reservist. Nu haal ik eventjes een voorbeeldje aan uit Afghanistan, Uruzgan. Daar liep een reserveofficier arts die was kolonel. Je ziet aan hem dat het een Nederlandse militair is en dat hij kolonel is. Je ziet niet aan hem dat hij een reservist is en ook niet dat hij een arts is. En de hoogste Nederlandse militair daar was ook een kolonel. En iedereen op uitzending gaat een keer op verlof. Althans als je uitzending langer dan 5 maanden duurt ga je op verlof. Dan ga je twee weken terug naar Nederland tussendoor. En op het moment dat de Nederlandse commandant, die kolonel, op verlof was, was die arts dus de hoogste in rang. Nou had hij nul beslissingsbevoegdheid en in het bevelsverhouding deed hij ook helemaal niet mee. En die staf die daar zit, die plaatsvervangend commandant die daar zit en waarnemend baasje is, die weten dat ook allemaal wel. Maar heel veel mensen daar die weten dat niet. En die zien hem en die zien daar een kolonel. En dat is de hoogste militair daar. Als buitenlandse militairen daar komen, die zijn op zoek naar de hoogste militaire rang als ze daar zaken willen doen. "hé daar zit een kolonel", dan ga je daar naartoe. Omdat hij niet herkenbaar is als reservist. Dat maakt het wel heel lastig. Van de andere kant, deze man was dusdanig helemaal niet geïnteresseerd in enige vorm van autoriteit dus die wimpelde dat heel snel af. Maar dat kan inderdaad wel problemen opleveren. Je hebt natuurlijk bij defensie het rangensysteem dat dusdanig is dat hoe hoger de rang hoe meer je te vertellen hebt. Maar je hebt naast het rangensysteem ook een commandolijn. En de commandant is de baas. En die commandant stuurt andere commandanten aan. En die andere commandanten zijn lager in rang. Maar dat betekent wel dat die commandant iets tegen die ander commandanten zegt en die zeggen weer wat tegen hun mensen en op die manier moet je wat uitvoeren. Dus buitenstaanders met hogere rang zijn dan wel militair

meerdere maar zitten niet in die commandolijn. Die hebben geen hiërarchische betekenis. Maar zie dat maar eens aan iemand. Dat kun je niet zien.

I: Want ze hebben allemaal hetzelfde uniform?

M: Ja!

I: Over het uiterlijk gesproken, representatie, herkenbaarheid etc. Lopen reservisten er exact hetzelfde bij als militairen?

M: Exact hetzelfde ja.

I: Ook op uitzending?

M: ja.

I: Mogen zij dan ook een wapen dragen?

M: Ja. Je hebt het verschil tussen gemilitariseerde burgers en reservisten. Maar reservisten die zijn allemaal ook opgeleid op het wapen. Dus als je op uitzending gaat moet je voldoen aan een bepaald eisenpakket. En dat geldt ook voor reservisten. Dus die zijn ook allemaal getraind en hebben ook allemaal een wapen. Je ziet het echt niet. Nee. Ja je kunt het vaak zien aan de iets langere haren.

I: Als je bijvoorbeeld op uitzending bent dan, dan slaapt iedereen bijvoorbeeld samen bij elkaar. Als we kijken naar het algemene leven op uitzending, hebben reservisten dan een apart gebouw of ruimte?

M: Nee.

I: Zijn ze volledig geïntegreerd?

M: Ja. Maar het is ook zo wanneer je op uitzending gaat en dat is ook zo in de rest van de krijgsmacht. Hier heb je dat clubje reservisten. Wat ik net al zei; die hebben hier hun huiskamerfunctie. Omdat ze ergens ingedeeld moeten worden. Maar die worden dus ingezet binnen de gehele krijgsmacht. Op het moment dat je ingezet wordt, of dat nou in vredige bedrijfsvoering is of op uitzending, ben je onderdeel van die groep waar je op dat moment bij zit. Dus je hebt geen aparte status. Het is niet zo dat je op uitzending een groepje reservisten hebt waar je dan op uitzending iemand uit kan halen die je nodig hebt. Nee je hebt daar gewoon een reservist die is mee op uitzending als planner. Die zit in die plan-cel, al voor dat die uitzending begint zit hij erin, de hele uitzending zit hij erin. Die is gewoon onderdeel van die cel. En daar zitten misschien 10 beroeps in en toevallig 1 reservist maar die heeft niet een andere status dan de rest.

I: Mogen zij ook buiten de basis komen? Zelfs in gevaarlijke gebieden?

M: Het mag wel. Als je echt kijkt naar infanteristen die sociale patrouille lopen elke dag, daar zal je geen reservisten zien.

I: Nee, mogen reservisten geen gevechtsfuncties houden?

M: Nee. Nee reservisten zie je echt terug in de staffuncties. Maar ook voor een staffunctie geldt dat je weleens van het kamp af komt. Als jij als staffunctionaris, als planner, contacten moet onderhouden met de lokale politie omdat je een politietrainingsmissie moet gaan opzetten...ik noem maar iets gek...dan ga je van het kamp af. En dan weliswaar met 'force protection'. Dus dat hoeft je niet zelf te regelen. Het is niet zo dat de reservistplanner achter de mitrailleur staat. Dat niet. Maar je gaat er wel uit. Je gaat wel het gebied in. Ook reservisten.

I: Om even een switch te maken naar die uitzendingen is het misschien trouwens handiger om even bij het begin te beginnen. Bij jezelf. Jij bent zelf beroeps geworden. Wanneer ben jij beroeps geworden?

M: Ik heb van huis uit nul affiniteit met de krijgsmacht. Ik heb ook helemaal geen familie die in de krijgsmacht heeft gezeten. Dus het is bij mij niet zo dat ik vanaf kind al dacht "oh ik wil soldaat worden". Ik heb geschiedenis gestudeerd en ik was eigenlijk halverwege mijn studie. Mijn vriendengroep, ik heb allemaal vrienden die 2 jaar ouder zijn, die waren zo'n beetje hun studie aan het afronden. Die begonnen geld te verdienen. En ik moest nog 2 jaar. En ik zou ook alleen overblijven in het studentenhuus. Ik dacht bij mezelf "ik heb hier helemaal geen zin in. Ik wil best mijn studie afmaken maar ik wil ook geld verdienen. Ik wil ook niet meer hier op kamers blijven". Het was toen puur toevallig dat ik dacht "weet je ik ga soldaat worden". Toen waren de faciliteiten bij defensie nog heel anders. Ik dacht "ik word soldaat en dan kan ik op kosten van defensie mijn laatste 2 jaar studie afmaken." En ik verdien wat geld en ik heb mijn studie afgemaakt en legering alles is geregeld. Ik heb wat werkervaring

misschien doen we nog wat leuke dingen. Dus dat was voor mij de overweging om in dienst te gaan. Dus dat had niets te maken met het land willen dienen.

I: Je had geen politieke persoonlijke motivatie?

M: Nee. Toen nog niet. [laughs]

I: Maar je bent er wel bij gebleven!

M: Ja ik werd soldaat. Ik liep in het bedrijf rond en ik vond het geweldig. Ik vond het super. Natuurlijk bleek al vrij snel dat ik zwaar overgekwalificeerd was om soldaat te zijn. Dus ik kreeg eigenlijk al in mijn soldatenopleiding te horen "wat doe jij hier eigenlijk, jij hoort hier helemaal niet, jij hoort richting de militaire academie." Daar heb ik heel even op gezeten en dacht "alles leuk en wel maar ik wil die studie ook afronden". En op het moment dat je naar de militaire academie gaat dan ga je de studie 'militaire bedrijfskunde' volgen. Dus dan komt die andere studie in het gedrang. Maar uiteindelijk naar enige twijfel...dit proces heeft toch wel een jaar geduurd...maar ben ik toch na een jaar KMA gaan doen om officier te worden bij de landmacht. Later nog wel mijn studie afgemaakt hoor. Niet dat dat van belang is maar ik heb mijn leraren opleiding geschiedenis wel afgerond. Maar goed, zo ben ik bij defensie terecht gekomen. En eigenlijk vanaf dag 1 supermooi werk en ben ik ook wel gaan inzien dat het meerwaarde heeft ten opzichte van... 'voor mij' meerwaarde heeft ten opzichte van meer economisch gedreven vakgebieden. Omdat je, even los van het feit dat je alleen maar bezig bent met geld verdienen, dat je ook nog iets van diepgang in je werk hebt.

I: Aha. En hoe lang zit je nu al bij defensie?

M: Ik zit er al 19 jaar bij. Ja 19 jaar geleden.

I: Dan heb je waarschijnlijk al een redelijk verschillend aantal functies gehad?

M: Ja. Ik ben dus eerst soldaat geweest. Motor-attendants. Toen ben ik dus na een jaar KMA gaan doen. In mijn geval duurde dat 2 jaar. Je kunt bij defensie kiezen. Of je doet het lange model van 4 jaar. Of je krijgt vrijstellingen omdat je al bepaalde studies hebt gedaan. Dus dat heb ik 2 jaar gedaan en toen ben ik begonnen als 'logistiekeling'. Logistiek officier. En in mijn eerste functie was het zo, je moet dat zo zien, als een militaire eenheid ingezet wordt, of dat nu oefening is of een missie dat maakt niet uit, die moet natuurlijk ondersteund worden met verschillende logistieke middelen. Die zijn bij defensie onderverdeeld in klassen. Klasse 1 is voeding, klasse 2 zijn zaken zoals kleding, helmen en dat soort dingen. Klasse 3 is brandstof, 4 zijn de grote tenten en dat soort dingen, en 5 is munitie. Even heel globaal geschetst. Dat zijn dus 5 verschillende logistieke klassen waar dus allemaal aparte bevoorradingslijnen voor zijn. En ik werd tewerkgesteld bij de eenheid die ervoor moest zorgen dat alle militairen buiten Nederland voorzien moesten zijn van eten. Eten drinken en kantinedingen. En ik had daarvoor 50 man voor tot mijn beschikking. Altijd als er ergens Nederlandse militairen ergens naartoe gingen ging er een klein clubje van mij mee. Of die werden bevoorradt vanuit Nederland of die kregen een zak geld mee om lokaal spullen in te kopen en te zorgen dat mensen te eten hadden. Heel kort geschetst. Dat was mijn eerste functie.

I: Hoe lang heb je dat gedaan?

M: Dat heb ik 2 en een half jaar gedaan. Ja dat was ook net in een tijd toen er even wel heel veel geld was. Dus toen werden er meer officieren ingenomen dan nodig omdat er bovenin plekken vrij waren. Er werd versneld ingenomen. Je ging toen na 2 en een half jaar van functie wisselen. Dus waar je normaal 3 á 3,5 jaar pakt ging het toen zo. Onder aan die piramide moest ruimte gecreëerd worden.

I: En daarna?

M: Daarna ben ik logistiek officier geworden van een inlichtingeneenheid. Een elektronische oorlogsvoeringseenheid. Die eenheid doet niets anders dan het scannen van de ether, waar zitten signalen in de ether en kijken of je erbij kan komen om mee te luisteren. Maar die eenheid is een zelfstandige eenheid zoals dat heet, dus die moet kunnen optreden zonder dat het onder een grotere eenheid hangt dus die moet logistiek zelf ook helemaal self-supportive zijn. Het is een eenheid van 200 man. Wat er dan bij zit is dan een clubje, waarvan ik dan de chef was, daar zaten 4 koks in met een mobiele keuken. Die gingen dus zelf koken voor al die lui. Daar zat een ziekenauto in met een verpleger. Daar zat zo'n tankauto, zo'n brandstofdistributiemiddel zat daarin. En zo zaten voor al die klassen die ik daarnet al noemde, zaten daar mensen in die dat voor die eenheid zelfstandig konden regelen. Daar zat een verwerver bij. Als die eenheid ergens ging oefenen moesten die dus zelf zorgen voor hun brandstof en eten en dat soort dingen. De verwerver was dan meer voor de financiële dingen. Nou ja daar was

ik chefje van die club. Dat was een leuke tijd. Dat was een heel hecht als je met zo'n clubje 'logestiekelingen' een facilitair optreden maakt. Dat was superleuk en dat was mijn kennismaking met de Intelwereld.

I: Ja want nu zit jij dus in die Intelwereld. Ben je toentertijd overgestapt?

M: Ja nou dat was een zelfstandige eenheid. En dat was net het moment dat in Nederland het ISTAR-bataljon werd opgericht. Bijna alle inlichtingeneenheden werden geclusterd in 1 eenheid om inlichtingen beter met elkaar te combineren en te integreren. En bij de oprichting van die nieuwe eenheid werd er ook gekeken van "ja we hebben niet alleen eenheden nodig die inlichtingen verwerven maar ook die inlichtingen analyseren.". En dat moesten wel militairen zijn en die moesten ook operationeel inzetbaar zijn en naar het buitenland gestuurd kunnen worden. Maar ja welke militairen haal je binnen die iets kunnen analyseren en iets van dat wereldje snappen. Daar is toen echt een hele grote wervingscampagne geweest bij diverse universiteiten. Maar om dat te kunnen opstarten hadden ze gewoon mensen nodig. En ze kenden mij. Want ik zat bij die eenheid. Weliswaar niet als analist maar als 'logestiekeling'. Maar ze wisten ook dat ik geschiedenis had gestudeerd en inmiddels had afgerond. Dus ik ben toen benaderd of ik toen bij de oprichting van die inlichtingeneenheid een van de twee, dat waren er toen nog maar twee, analisten zou zijn. Daar ben ik toen voor benaderd en op die manier ben ik het inlichtingenwereldje ingerold. [...stops talking...] Nou daar ben ik dus 3 jaar geweest. Militair analist van het all-source-intelligence-cel daar. In die functie ben ik ook twee keer naar Afghanistan geweest. Een keer als hoofdanalist, en een keer als 'G2 Current'. Maar dat moet uitgelegd worden natuurlijk want 'G2 current' zegt niemand wat natuurlijk.

I: Kan dat héél kort?

M: Ja. In een staf, de operationele staf die in een operatiekamer zit (OPSROOM) waar de lopende missies aangestuurd worden...Dus daar waar het contact is met de mensen die in het veld zijn...daar zitten een paar specialisten die eenheid aan te sturen. En een van de mensen die daar zit is de 'g2 current' G2 staat voor inlichtingen en current staat voor dat wat op dit moment gebeurt. Dus ik was er voor de directe aansturing van mensen die patrouille liepen of die in gevecht waren of wat dan ook was ik degene die de vijand vertegenwoordigde. Ik kon met mijn middelen zien van "hey jij bent nu op iemand aan het schieten en die iemand is nu aan het bellen dat zijn munitie bijna op is of om te vragen van hey help mij en ga vanuit dat andere huis schieten". Dan kon ik dat doorgeven dat aan de overkant ook nog iemand zat. Het leiden van het gevecht maar dan vanuit de kant van de vijand. Heb je daar een beeld bij?

I: Ja, ik snap wat je bedoeld.

M: Dus die twee functies heb ik gedraaid toen ik daar werkte. 3 jaar later ben ik commandant geworden van die club het 'all-source intelligence cel'. Dus we hebben nu het 106 inlichtingeneskadron, daar werd ik dus de baas van. Dat heb ik ook 3 jaar gedaan. Daar ben ik in 2012 aangekomen. Maar goed, JISTARC is een inlichtingeneenheid en die valt onder OOCL. Dat is de brigade die hier in Apeldoorn zit. En die relatie tussen die inlichtingeneenheid en die brigadestaf is vergelijkbaar met die situatie over die reservisten die hier zitten. Die huiskamerfunctie. Die brigade heeft helemaal geen verstand van Intel dus qua operationele aansturing hebben ze niks met JISTARC van doen. Maar JISTARC moet ook ergens zijn geld halen en aansturing weghalen en logistieke middelen bestellen. Daarom is JISTARC onder OOCL geplaatst. Zodat je ook een plek hebt waar je je dingen geregeld kunt krijgen. Nou die functie van commandant ben ik naar staf OOCL gegaan om als liaison op te treden voor JISTARC. Het koppelstuk tussen de brigadestaf en de inlichtingeneenheid.

I: Hoeveel uitzendingen heb je daarmee gedaan?

M: Bij JISTARC 2.

I: Bij inlichtingen?

M: Nou na die functie kom ik bij de MIVD uit. Daar heb ik ook nog eens 3 uitzendingen gedraaid.

I: Maar jij hebt dus ook nog bij de MIVD gezeten?

M: Ja, ik ben dus bij OOCL gaan werken als liaisonofficier in 2012. Toen was de tijd dat er drastisch bezuinigd moest worden bij defensie. En dat alle brigadestaven moesten worden ingekrompen. Daar moest vooral het budget van komen. Dus toen werden alle liaison functies geschrapt. Dus dat werk heb ik maar een half jaar gedaan. Toen werd mijn functie gewoon weggeschreven en toen ben ik naar de MIVD gegaan.

I: Die zitten in Den Haag?

M: In Den Haag en Eibergen. Ik zat voor de helft van mijn functie in Den Haag en de helft in Eibergen. Daar ga ik functie inhoudelijk niet te veel over roepen. Maar voor die club ben ik nog 2 keer naar Afghanistan geweest. Masar-al-Sharif in het noorden. Daar zaten wij toen als Nederlanders alleen nog maar. En 2016 voor de laatste keer in noord-Irak.

I: Dus wat zijn jouw uitzendingen in totaal?

M: 4 keer Afghanistan en 1 keer Irak. En die laatste twee missies Afghanistan waren heel kort hoor die waren maar 2 maandjes.

I: En had je daarvoor bij logistiek nog een uitzending gedaan?

M: Nee. Nee.

I: Over die uitzendingen, je hebt net beschreven wat jouw taken waren bij die inlichtingenfuncties. Zat je daarvoor voornamelijk op basis of ging je vaak van basis af voor die functie?

M: Nee, die eerste 2 uitzendingen bij JISTARC zat ik alleen op de basis. Ik ben in die eerste 2 missies maar één keer van het kamp af geweest.

I: Heb je daar weleens te maken gehad met locals? Zowel op basis als buiten de basis?

M: Op zo'n basis werken natuurlijk locals. Maar die zijn altijd onder begeleiding van een guardian angle. Daar zijn altijd gewapende Nederlandse militairen bij. Dus die locals, voordat ze het kamp op komen zijn ze volledig gefouilleerd en gescreend. En die mogen zich dus alleen onder begeleiding van gewapende militairen verplaatsen. In principe heb je daar nauwelijks of eigenlijk geen contact mee.

I: Heb jij vanuit jouw functie wel contact gehad met lokale actoren?

M: Ja. Dat wel. In dat JISTARC-verhaal in Uruzgan haalden wij al onze informatie van alle militaire eenheden die daar waren op dat kamp. Maar daar was ook een Afghaanse militaire eenheid. Wij waren daar uiteindelijk om die Afghaanse militairen te trainen. We deden ook werk samen met die Afghaanse militairen. Die zaten daar bij ons op de kazerne. En die Afghaanse militairen hebben ook gewoon een inlichtingenfunctionaris. Dus daar deed je weleens zaken mee. En bij die Afghanen ben ik wel regelmatig op bezoek geweest. Om daar vragen te stellen. Die Afghaanse militairen waren dus eigenlijk een van onze inlichtingen-verzameleenheden net als dat de Nederlandse militairen daar waren.

I: Ja want je zat daar natuurlijk met allerlei andere militairen.

M: Ja, en Canadezen, Australiërs vrij veel.

I: Ja dat is wel interessant. Ik richt me dan in mijn scriptie wel heel erg op beroeps en reservisten en hun werk ten opzichte van locals etc. Dan denkt men al snel aan 'insurgency', normale civiele populatie, NATO bondgenoten, maar je hebt natuurlijk ook die lokale defensiekrachten.

M: Lokale coalitiepartners ja, politie ook.

I: Politie ook ja. Kende jij reservisten die daar ook mee samenwerkten?

M: Die 'kende' ik niet. Daarom refereerde ik daarnet ook aan. Bij ons in het TK zat ook de sectie 5. Sectie 5 is de sectie die zich bezig houdt met plannen maken. Daar zaten reservisten. Daar heb ik ze leren kennen. Daarvoor had ik eigenlijk nog nooit een reservist in het wild gezien.

I: Ook niet bij je tijd bij de MIVD?

M: Jawel maar dat is daarna pas weer. Maar ik ben toen in de uitzending in 2007 voor het eerst met reservisten in aanraking gekomen.

I: Goed....Ik switch weer van onderwerp. Dit is misschien meer persoonlijk. Jij bent dus beroeps. Van reservisten wil ik meestal weten hoe zij hun militaire en civiele banen combineren. Dat is bij jou niet het geval. Dit is "jouw" baan. Maar hoe combineer jij jouw persoonlijke leven met het militair zijn? Hoe wordt daarop gereageerd? Als ik dat mag vragen.

M: Ja dat mag jij vragen.

I: Als je dit liever niet wil bespreken moet je dat gewoon zeggen hoor.

M: Nee! nee vind ik niet erg. Het is niet stiekem het is niet geheim. Weet je ik houd van dit beroep. En ik houd ook van mijn gezin. Dus de kunst zit hem erin "hoe combineer je dat". Ik denk ook dat je niet heel veel dramatischer over moet doen dan dat het is. Ik heb nu eenmaal een baan waarbij ik zo af en toe voor langere tijd weg ben. Maar tegelijkertijd heb ik ook een baan bij een werkgever die zijn werknemers wel in staat stelt gewoon thuis te zijn. Dus het is een wisselwerking. Als ik thuis moet zijn, dan ga ik naar huis.

I: Ja, want dat vraag ik me ook wel af; die mate van vrijheid.

M: Nou goed ik bepaal dit niet zelf. Maar als er een rede is waarom ik naar huis zou moeten ongeacht van waar ik ben. Dan zijn daar richtlijnen voor...Maar ik heb bijvoorbeeld een sterfgeval in de familie meegemaakt toen ik in Afghanistan zat. Ik stond binnen 24 uur in Nederland. Dus als je thuis moet zijn dan ben je thuis. Dat betekent natuurlijk niet als de kat dood gaat [laughs].

I: Nee nee dat snap ik haha.

M: Nou ja je hebt mensen die daarvan in de war raken, en ik wil daar geen waardeoordeel aan geven. Heel triest, als jij daar verdrietig van bent moet je daar vooral verdrietig van zijn. Nee maar...niet alleen op missie maar ook in vreedstijd bedrijfsvoering als ik hier een kazerneweek heb...mijn dochter is 5 weken na haar geboorte in het ziekenhuis gekomen en die heeft 2 maanden in het ziekenhuis gelegen. Ik ben 2 maanden niet naar mijn werk geweest. Daar is niemand die daar moeilijk over doet. Ik bel mijn baas op en zeg "mijn kleine ligt in het ziekenhuis ik kom even niet". Prima. Dat is de andere kant van de medaille. Dus ja het is lastig om thuis te vertellen "ik ga 5 maanden naar Noord-Irak.", tegelijkertijd zien ze dan thuis aan de twinkeling in mijn ogen dat ik het supervet vind. Dus dat vergoedt ook wel vrij veel. Ik wil het niet bagatelliseren. Natuurlijk is dat lastig. Vooral voor mijn vrouw.

I: Maar heb jij dan ook maar enige vrijheid in uitzendingen kiezen of voorkeur geven.

M: Nee. In principe is het zo, als militair zijnde, moet jij uitzend-geschikt en uitzend-bereid zijn. Alle eisen die daaraan gesteld zijn zoals tandarts, en de sporttest op tijd doen, dat is je eigen verantwoordelijkheid om zo uitzend-gereed te zijn. Als je niet uitzend-gereed bent ben je arbeidsongeschikt. En dan kom je dus meteen in de Arbowetgeving met na 2 jaar ontslag. Dus dat is wel vrij strak geregeld. Dus in principe moet jij klaar zijn om op uitzending te gaan. Waarbij het wel zo is dat jij als jij op uitzending bent geweest, de periode van twee keer de duur dat jij op uitzending bent geweest niet meer uitgezonden mag worden. Dus als ik 6 maanden weg ben geweest mag ik een jaar lang niet uitgezonden worden. Dat is de beschrijving die ingebouwd is. Maar daarna ben ik gewoon weer beschikbaar om aangewezen te worden. Dus als ik te horen krijg "jij gaat op uitzending" dan is het jawel. Dan is het geen kwestie van "ik heb nu even geen zin". Er zijn natuurlijk uitzonderingen. Het kan best zijn dat er dingen spelen in je sociale omgeving waardoor je even niet op uitzending kan. Maar daar heb je MDD-trajecten voor. Dan ga je naar de Maatschappelijke Dienst Defensie, en dan krijg je hulp van een psycholoog, geestelijk verzorger, of een andere hulpverleners-instantie. Dus als jij onder een uitzending uit wil komen omdat het sociaal gezien op dat moment niet kan, ben je tegelijkertijd verplicht om de hulpverlening in te schakelen.

I: Is die hulpverlening voor iedereen beschikbaar?

M: Voor alle militairen. In principe, als ik als commandant iemand aanwijs voor uitzending en die komt dan met het verhaal "Dan ga ik naar de MDD", dan heeft hij sowieso al een heel slecht functioneringsgesprek met mij te pakken want ik vind dat je dat moet doen op het moment dat jij van jezelf weet "Ik ben nu niet langer uitzendgeschikt want er speelt iets" dan moet jij die hulpverlening inschakelen. Die verplichting is er niet. Je mag wachten tot dat je aangewezen wordt. Maar ik persoonlijk vind dat niet erg loyaal. Tegelijkertijd is het wel zo, ook dan, als jij dus hulpverlening inschakelt, begint jouw 2 jaar weer te lopen. Dus na 2 jaar ben je of weer uitzend-beschikbaar of je gaat de dienst uit.

I: Weet je toevallig of zo'n dergelijke regeling ook voor reservisten geldt? Want zij moeten alleen uitzend-gereed te zijn toch?

M: Nee, reservisten hoeven niet uitzend-gereed te zijn. Reservisten, als ze op uitzending willen, moeten ze voldoen aan de eisen. Maar als ze niet voldoen aan de eisen doet dat niks af aan hun status. Dus voor reservisten geldt dat er jaarlijkse cycli zijn waarin die herhalingscursussen worden aangeboden waaraan je moet voldoen voordat je ingezet kan worden. Maar die verplichting is er niet voor reservisten.

I: Oké.

M: Dus als je een keer een jaar overslaat, dan kan dat. Dan ben je niet uitzendbaar maar je bent dan niet je status als reservist kwijt. Alleen je kunt dan niet meer gebruikt worden.

I: Jaja, dan moeten ze alles weer opnieuw doen.

M: Ja, dan moeten ze zorgen dat ze in dat jaar wel alles halen. Kijk bij reservisten is het zo dat jij functioneert op uitvaart. Dus als er voor een functie een reservist gevraagd wordt, wordt er naar alle reservisten een berichtje gestuurd van "luister, mensen vragen om jullie, er is een uitvaart voor een specifieke specialist voor een uitzending. Wie van jullie is beschikbaar?". Want de beschikbaarheid van reservisten is afhankelijk van hun civiele chef. Dat kun je niet zelf bepalen. En als je dan niet beschikbaar bent en je voldoet niet aan de eisen heb je dus vette pech. En de meeste reservisten willen graag op uitzending. Tja of dat de meeste zijn weet ik niet. Maar een aantal willen op uitzending. Dus als jij graag op uitzending wil voldoe je wel aan de eisen. Maar er is geen dienstverplichting. Kijk als jij al 3 jaar lang geen herhalingscursus hebt gevolgd dan vlieg je er ook wel een keer uit. Hoe dat precies zit juridisch weet ik niet. Ik weet niet hoe dat voor reservisten zit. Het is niet zo dat je eindeloos je status van reservist kan aanhouden zonder dat je iets doet.

I: Ja want dat vroeg ik me dus ook al af. Is daar dan een regeling voor?

M: Ik denk het haast wel. Maar ik ben geen reservist.

I: Nee, maar de meeste reservisten weten het ook niet volgens mij haha. Tenminste, de mensen die ik ken.

M: Defensie kennende is er wel een richtlijn voor haha.

[Korte pauze]

Dus ja waar je het over had, want daar begon je over...ik ervaar het niet als hinderlijk. Ik denk dat het goed te combineren is het bestaan als militair en het bestaan als een gezinslid. Maar dat komt ook natuurlijk omdat mijn gezin daar een beetje aan gewend is. En hun weg kent. Van reservist kan ik wel voorstellen dat wanneer jij altijd voor een civiele baas werkt, en jij gaat in een keer voor defensie naar een gevaarlijk gebied dat het dan heel tricky wordt thuis. Wat voor mij een gevaarlijk gebied is...Noord-Irak bijvoorbeeld, dat is helemaal geen gevaarlijk gebied. Ja je kunt daar zelfs op vakantie. Kleine tip, als je op vakantie gaat daar moet je tussen maart en mei gaan want daarna is het door en doods haha.

I: Beetje zoals Cyprus en Malta [laughs].

M: Ja haha. Maar weet je ik kan dat thuis uitleggen dat het daar niet gevaarlijk is. Statistisch gezien zijn afgelopen 2 jaar in Parijs meer mensen omgekomen door terroristische daden dan in Noord-Irak. Oké....moet je Mosul even niet meetellen haha. Maar goed dat was ik niet.

Maar ik kan mij voorstellen dat voor een reservist die niet gewend is om in zulke gebieden te komen dat Noord-Irak in een keer een paniek of stressreactie op je gezin legt. Dat kan ik mij best voorstellen.

I: De missies waar jij op bent geweest, waren dat allemaal NAVO-missies, of met EU of VN of andere internationale banner of was het puur als Nederlandse defensie?

M: De 4 in Afghanistan, dat valt onder de NAVO. Dat was eerst ISAF en dat heette later Resolute Support. En de missie in Irak heeft geen overkoepeling. De strijd tegen IS vanuit Irak, en de luchtmacht bombardementen vanuit...waar zitten die eigenlijk...Koeweit? Daar is geen overkoepelende organisatie voor dat is een 'coalition of the willing' noemen ze dat. De Amerikanen en Engelsen hebben gezegd "Het wordt tijd dat we IS eruit kicken en wie wil ons helpen?" Dus daar zit wel een VN-resolutie aan ten grondslag.

I: Onder welk mandaat was dat dan?

M: Er is een VN-resolutie aangenomen op basis van dat mogen de Amerikanen en Engelsen ingrijpen in Noord-Irak en Syrië, maar de missie zelf valt niet onder een overkoepelende organisatie.

I: Zit daar verschil in? Merk je wanneer je bijvoorbeeld achter een NAVO-mandaat een missie voert, merk je dat er structureel/organisatorisch maar misschien ook puur op mandaat, een verschil?

M: Ja, organisatorisch wel. Kijk als je met de NAVO op uitzending gaat, dan zit er altijd een staf boven van de NAVO. En die staven zijn allemaal gelijk georganiseerd. In het geval van Irak zit er dus een staf boven die de ene keer geleverd wordt door de Amerikanen, de andere keer door de Engelse. De staf die in Koerdistan zat, daar zat Duitse commandant met een Nederlandse chef-staf. En na een half jaar werd dat gewisseld en werd dat een Italiaanse commandant met een Canadese chef-staf. Ja dan merk je enorme cultuurverschillen. Je ziet ook in een keer een hele grote belangenverschuiving. Die zijn allemaal van nationale aard. Dus met een 'coalition of the willing' is dat wel lastig. Dan zie je heel veel nationale belangen die de boventoon voeren.

I: Kun je daar een voorbeeld van geven?

M: Nou ja, we zaten in Noord-Irak om de Peshmerga te trainen zodat zij in staat zouden zijn om aanvallen van IS in de toekomst van zich af te slaan. Zodat ze zichzelf konden beschermen. Maar dat was in 2014 niet helemaal goed gegaan. En alle middelen, alle force protection middelen maar ook financiële middelen werden daarvoor aangewend. Toen kwam er een nieuwe Italiaanse commandant. Maar in Noord-Irak ligt ook nog een heel groot meer met een dam en die dam zorgt ook voor de elektriciteitsvoorziening van heel Noord-Irak. En dat ligt vlak boven Mosul. De Mosul-dam. Die dam was zwaar beschadigd en die stond op instorten. En daar waren allerlei berekeningen op gemaakt; als die dam zou instorten dan zou er een tsunami op gang komen in Irak die tot aan Bagdad verwoestende schade zou opleveren. Dus die dam die moest gemaakt worden. En om die dam te maken was een Italiaans ingenieursbureau ingehuurd en die had een Italiaanse task-force samengesteld vanuit het militaire voor de bescherming maar vooral vanuit civiele contracten. En toen zag je in een keer toen die Italiaanse commandant kwam dat alle middelen verschoven van Erbil, waar die training aan die Peshmerga werd gegeven, naar het Noorden van Mosul waar die Italianen aan die dam aan het werken waren. Dat was overduidelijk een teken dat je afhankelijk bent van welk land op dat moment de leiding heeft en je werkt niet meer onder een overkoepelende organisatie. Persoonlijk voor mijn werk maakte dat niets uit. Als MIVD'er ergens werkt werk je puur en alleen voor je eigen minister dus je valt ook niet onder de hiërarchie van die commandant. De enigste die mij wat kon vertellen was de minister via de ambassadeur of directeur MIVD. Voor de rest viel ik nergens onder.

I: Had je er persoonlijk echt geen problemen mee met die stafwisselingen?

M: Nee, ik ging heel veel om met de Nederlanders daar en had ze ook nodig voor mijn informatiepositie maar ze hadden niets over mij te vertellen. Maar ik hoefde mij ook aan mijn eigen regeltjes te houden. Ik kon gewoon mijn gang gaan, ik had mijn eigen bepantserde auto met beveiliging. Ik kon doen en laten wat ik wou daar. Nou ja ik kon niet doen en laten wat ik wou, maar ik was aan niemand 'daar' verantwoording schuldig.

I: Jij hebt het over een gepantserde auto. Een van de laatste zaken waar ik het over willen hebben; Heb jij weleens in een van je missies gewapend contact gehad met strijdende partijen?

M: Ja en Nee. 'Indirect fire'. Dus een raketaanval. Die heb ik wel aangemaakt.

I: Geen direct contact, of contact waarbij jij specifiek het doelwit bent?

M: Nee er is niemand die gericht op mij geschoten heeft en ik heb ook nooit op iemand gericht geschoten. Als je dat bedoeld.

I: Ja dat is waar ik een beetje op doelde. Maar die indirecte raketaanval was ook niet op jouw specifieke positie?

M: Nee die zijn gewoon op een kamp gericht, die lui hebben geen afvuurmechanismes. Die leggen een raket neer van ong. zó en zó [maakt handgebaren] ong. die kant op. Het is wel gericht op het kamp. Je had er bijna dagelijks raket-inslagen. Je had er bijna nooit schade van want ze gingen over het kamp of sloegen te vroeg in of links of rechts. Maar hij hoeft maar één keer raak te zijn... Dus die waren wel gericht op het kamp maar niet op mij persoonlijk of mijn eenheid.

I: Oké. Ja.... Volgens mij heb ik bijna alles wat ik nodig heb. Heb je zelf nog iets wat je graag nog even wil vertellen of ergens aan wil toevoegen?

M: Nou ja, ik denk dat het nog te weinig uit de verf is gekomen dat ik sinds ik hier zit dat ik de meerwaarde van de reservist voor de Nederlandse krijgsmacht enorm ben gaan waarderen en inzien. Daar waar ik voorheen dacht "ach zo'n reservist erbij, zo'n Wannabee... prima als jij dat wil, jij kunt vast wel iets.", heb ik hier ingezien dat als je specifieke kennis van mensen die werkervaring hebben in het civiele domein inbrengt bij defensie dat je tot verrassende inzichten kunt komen. Echt een absolute meerwaarde.

I: Omdat zij hun civiele netwerk hier naar defensie toebrengen?

M: Ja. Maar als je met kennis van het civiele aspect kijkt naar inlichtingen-producten, dan kijk je veel breder. Een militair die gefocust is op Intel kijkt naar waar de dreiging vandaan komt en hoe hij die kan elimineren. En een civil iemand kijkt veel minder naar dreiging en meer naar kansen, waar geld verdient kan worden. Dat is een hele andere manier van kijken naar de materie.

I: Heb je weleens ook op je uitzendingen samen moeten werken met andere civiele instanties zoals bijvoorbeeld het Rode Kruis?

M: Ja. Tja samenwerken...Nou 'heel veel contact onderhouden'. Vooral vanuit mijn inlichtingenpositie.

I: Zij zaten daar waarschijnlijk ook met een eigen doel, is daar toch mee samengewerkt?

M: In Irak had ik wekelijks contact met UNOCHA, UNOCHA stuurt dan alle VN en Ngo's aan. En die hebben natuurlijk ook wat belangen. Maar VN en ngo's-organisaties willen niet gelinkt worden aan militairen. Ze zullen ons nooit vragen om hulp. Maar wel om informatie. En die Ngo's zitten overal, dus die hebben ook informatie die ik wil hebben. Dus dat is puur een informatie-uitwisseling. We zouden verder nooit samen gezien worden. Ja misschien even bij hun op het kamp of bij ons. Maar niet samen ergens naartoe gaan. Tja en lokaal in Irak met de burgermeester, de politie, maar ook de Nederlandse consul die er zit. Daar heb je ook vrij veel contact mee.

I: Ja en die informatie die je uitwisselt kan van alles zijn of is dat puur over veiligheidssituaties.

M: Nou ja gewoon betrekking op de vragen die ik vanuit Den Haag meekrijg. Dat kan heel breed zijn.

I: Oké nou. Ik denk dat we het hierbij kunnen laten. Ik zal de audio maar stopzetten.

M: super.

Interviewee #4

[..Indistinct chatter...]

I: Hoe lang ben jij al reservist?

M: Vanaf 2009, eind 2009 dus bijna 9 jaar.

I: En waarom ben je reservist geworden, wat is die motivatie geweest?

M: Nou ja, ik wilde altijd iets terugdoen voor de mensheid. Ik heb altijd een goede baan gehad. En toen dacht ik dat het wel leuk was ook voor de mensheid ook wel wat terug te doen. Dus dan ga je denken aan ontwikkelingshulp in Tanzania maar daar kreeg ik mijn vrouw niet mee. En bovendien dacht ik aan wat ik nu eigenlijk met mijn marketing achtergrond voor de mensheid kon doen. Toen las ik op een zaterdagochtend een artikel over deze eenheid. Dat hete toen nog 1CIMIC bataljon. Waarbij mensen hun burgerexpertise inzetten bij defensie. En wel in missiegebieden en ja ik ben eigenlijk van mening dat in een missiegebied wij mensen helpen. Dus ja dan leg je de link van je eigen burgerexpertise naar defensie naar het 'iets goeds doen voor de mensen'. Ik heb altijd al in dienst willen zitten. Vanaf mijn 5de beroepsmilitair willen worden. Iets van 3 keer gekeurd en 3 keer uitgeloot. Op een gegeven moment stop je ermee en wordt je gewoon te oud. Dus naar al die jaren kwam alles in een keer bij elkaar. Dus dat was eigenlijk de motivatie om te zeggen "nou hier hoef ik geen 10 seconden over na te denken dit ga ik gewoon doen". Ik wist ook helemaal niet dat deze mogelijkheid bestond. Reservisten had ik een beeld bij van de NATRES maar verder niks. En NATRES hoefde ik niet. Daar had ik bij gezeten en dat hoefde ik niet zo nodig. Maar hier kun je echt je burger expertise inzetten om wat goeds voor de mensen te doen. En ook nog in een militair pak dus dat kwam helemaal goed uit.

I: Want wat doe jij in het civiele dagelijkse leven?

M: Toen ik bij deze eenheid kwam werkte ik nog in loondienst als marketingdirecteur bij de grootste farmaceut van Nederland, een geneesmiddelenbedrijf. Later in het traject heb ik mijn baan opgezegd en ik werk nu als zelfstandige. Ik werk aan marketingprojecten bij opdrachtgevers een dag of 4 in de week. En één dag in de week ben ik ten dienste bij defensie.

I: Dus je zit nog steeds in dezelfde sector?

M: Jaja daar ligt mijn expertise ook. En opleiding en ervaring en mislukkingen en zeges en alles wat er mee te maken heeft.

I: Wat voor taken doe je dan als reservist bij defensie?

M: Hier? Ik heb meegeholpen aan het opbouwen van de 'basic psy-ops course', en daar geef ik ook nog les. Dus af en toe geef ik nog les. En op dit moment ben ik bezig met de mensen die in Mali zitten namens het 1CMIco op afstand te helpen met expertise en dingen. Ik heb daar natuurlijk zelf ook gezeten dus weet een heel klein beetje hoe het eraan toe gaat. En de mensen die hier nu naartoe gaan vanuit 1CMIco probeer je een stukje opleiding en voorbereiding te geven naast de verplichte oefeningen die ze moeten doen. En met de ploeg die er zit proberen we nu ook steeds meer in contact te komen om ze op afstand te helpen.

I: En als je hier bijvoorbeeld op kantoor zit in Nederland, hoeveel tijd spendeer je over het algemeen hier bij defensie?

M: ik heb met mezelf de afspraak gemaakt. Ik heb op een gegeven moment mijn baan opgezegd omdat ik graag voor deze eenheid dingen wou doen, maar ik wilde niet fulltime militair worden. Dus ik heb met mezelf de afspraak gemaakt één dag of anderhalve dag voor defensie en de rest voor civiele opdrachtgevers te werken. En dat zijn vooral commerciële bedrijven, die geef ik nog weleens les over gemeentes en gedragsbeïnvloeding. Mijn corpus is gedragsbeïnvloeding, dus binnen defensie en buiten defensie is dat wat ik doe. Weet je er lopen weleens wat dingentjes tussendoor. In de avonduren of een stukje oefening, of voorbereiding of vergadering of overdag dat er weleens iemand belt, maar reken maar op anderhalve dag per week.

I: En zit je dan ook wekelijks hier?

M: Ja nu wel met die reach-back zit ik echt hier daadwerkelijk op kantoor want hier heb je ook de computers en de mensen etc. die je moeten helpen en omgekeerd. Dat zit allemaal hier. Maar ik werk ook weleens vanuit thuis. Als ik bepaalde rapporten of presentaties moet maken dat hoef ik niet hier te doen.

I: Ik doel eigenlijk een beetje op die 'alternating flow' waar reservisten om bekend staan. Hoe men kan switchen tussen civiel en militaire leven. Heb je daar weleens complicaties meegemaakt met die wisselwerking?

M: Nou nee ik ben redelijk schizofreen dus ik dingen heel goed combineren. Kijk het enige is natuurlijk dat als je op missie gaat, ik ben 3 maanden naar Mali geweest en 3 maanden naar Bosnië, dat moet je gewoon regelen. Niet alleen met je thuisfront maar ook met je werkgever. In eerste instantie toen ik in Bosnië zat heb ik 3 maanden onbetaald verlof opgenomen bij mijn werkgever en toen ik naar Mali ging was ik zelfstandig dus dan moet je met opdrachtgevers gaan plannen dat je er 3 maanden niet bent. Voor de rest, defensie kondigt alles wel redelijk op tijd aan. Je oefeningen en dat soort dingen zijn allemaal redelijk op tijd bekend. Dus ja daar kun je met je civiele opdrachtgevers wel rekening mee houden. Het botst af en toe wel, maar dat is heel af en toe. Over het algemeen kan ik het redelijk goed plannen.

I: Wanneer bots het dan?

M: Nou ja kijk als een opdrachtgever -ik werk nog weleens aan lanceringen van nieuwe geneesmiddelen- is het net als bij een militaire aanval, dan plan je dat op 18 oktober en als dan hier toevallig op 18 oktober ook een bijeenkomst is dan kan dat dus niet. Dan moet ik zelf de prioriteiten afwegen.

I: Geef je ook weleens prioriteit aan reservistenwerk i.p.v. civiel werk?

M: Ja komt weleens voor. Vooral ook omdat afspraken binnen civiel werk ook niet in beton gegoten zijn. Als er hier iets belangrijks is...Ik heb bijvoorbeeld volgende week MBV 3 dagen. Vorige week werd ik door mijn civiele werkgever gevraagd of ik wat langer wilde komen en wat meer uren wilde maken. Ja maar dan moet ik t dan volgende week 3 dagen wel afzeggen. Dat doe ik liever niet want afspraak is wel afspraak. Maar soms komt er weleens iets tussen en je kunt niet je hele leven plannen. Maar het botst zelden.

I: Jij bent dus 9 jaar gelden begonnen als reservist, heb je toen ook een opleiding gedaan?

M: Ja een aantal dingen wist ik nog wel uit mijn dienstplicht tijd, want ik ben dienstplichtig geweest. Maar kijk, een gasmasker werkt nog precies hetzelfde. Ik ben in 1982 uit dienst gegaan en er zijn een boel dingen veranderd. Dus ik heb 2 weken fulltime intern gezeten. Ook in het weekend. Tegenwoordig knippen ze dat gewoon op in twee keer 10 dagen geloof ik.

I: Was dat alleen militaire training?

M: ja dat is alleen maar militair. Kijk op mijn vakgebied hoef ik niet bijgeschoold te worden. Alleen het bedrijven van marketing binnen een militaire organisatie is natuurlijk iets anders omdat je andere regels en procedures hebt. Maar als je opkomt krijg je dus je geneeskundige keuring, je fitheid, ze screenen je of je geen foute familie of connecties hebt. Dan wordt je gekleed en ben je in principe klaar. Daarna ga je, toen nog 2 weken, en nu is het twee keer een week militaire dingen doen. Alleen militaire dingen. Dus hoe gedraag je je als officier, exerceren, gasmaskers, schieten, allemaal militaire dingen.

I: Dat schieten bijvoorbeeld, moet je dat regelmatig oefenen?

M: Ja dat is driedaags en dat noemen wij MBV; militaire basisvaardigheden. Volgende week heb ik die 3 dagen. Dat is één keer per jaar. Dan zijn er ook nog mogelijkheden voor reservisten, van die grensverleggende activiteiten, dan ga je naar Oostenrijk toe. Dat laat ik meestal aan me voorbijgaan. Maar MBV een keer per jaar is verplicht maar ik vind het ook verplicht voor mezelf.

I: Doen reservisten het ook weleens niet? Kan dat?

M: Ja maar dan moet je geen reservist worden. Dat begrijp ik niet. Kijk het kan zijn dat je eens door privéomstandigheden niet kan, maar je kan ong. op 20 momenten in het jaar die oefening halen dus ik vind er geen excuus voor. En die zijn er wel. Er zijn van die mensen. Ik geloof dat het vanwege de ambtenarenstatus dat ze niet tegen die mensen kunnen zeggen van "luister je komt nooit, als het nu niet veranderd gaan we het doorkrassen want je houdt de plek van iemand bezet".

I: Ik vraag me af hoe die samenwerking ook gaat met reservisten en beroeps. Jullie zitten samen hier in het 1CMIco. Hoe gaat dat verhoudingsgewijs?

M: Nou er is een verschil net als dat er een verschil is tussen mannen en vrouwen. En het verschil is dat wij deeltijd- militairen zijn. Het lijkt af en toe als een soort freelance of uitzendbureau. Met de beroeps heb ik nog nooit een probleem gehad. Dat ligt ook misschien aan mezelf. Ik kom hier om samen met de mensen te werken

en ik zie het onderscheid ook niet. Ik weet dat iemand beroeps is en dat hij fulltime beschikbaar is en als de baas zegt dat hij morgen 3 weken op oefening weg moet dan moet hij dat doen. Bij ons is dat lastig, bij ons kan dat niet. Je zit met een werkgever of een opdrachtgever in mijn geval. Dus dat is voor mij het enige onderscheid; dat wij niet fulltime beschikbaar zijn. Wij zijn apart slag. We brengen natuurlijk wel burgerexpertise mee waar defensie een tekort aan heeft of niet aanwezig is.

I: Ik zie aan je strepen en sterren dat je majoor bent, maar dat is toch wel een hogere officiersrang. Heb je daar weleens complicaties mee gehad toen je samen moest werken met beroeps in projecten bijvoorbeeld. Bijvoorbeeld dat je op je strepen moest staan?

M: Nee. Tja ik heb weleens een meningsverschil gehad met een beroeps-collega maar dat vecht ik in eerste instantie niet over de rang uit. In dit geval was het grappig want ik was een rang hoger maar deze meneer was mijn functioneel meerdere. Dat kan hè. Dat zijn bijvoorbeeld soldaten aan de poort die jou mogen stoppen. Je moet altijd je legitimatie laten zien. Dan ben je functioneel meerdere als soldaat. Maar je hebt natuurlijk ook de echte rang. Ik ben me bewust van de rang. Maar nee ik heb dat nooit hoeven gebruiken. Kijk in een oefening en sommige settingen wel. Met een MBV bijvoorbeeld. Maar dan ben je commandant gemaakt. Echt op de rang gespeeld heb ik nog nooit hoeven doen. Voor mij hoeft dat ook niet. Als je op basis van de argumenten mekaar niet kan overtuigen en het komt eindelijk voor dat je het oneens bent dan gaat de hoogste rang besluiten wat het wordt. Maar nog nooit hoeven gebruiken.

I: Maar dat klinkt ook een beetje met die functionaliteit dat het niet echt hoort om-

M: - Nee maar dat is iets anders. Dat iemand de kaart van de rang speelt dat kan. In sommige situaties moet je dat ook doen. Kijk vergis je niet hè, Ik kom uit het bedrijfsleven alleen je ziet het niet. Bij ons is het zichtbaar. Maar in het bedrijfsleven is het precies hetzelfde. Ook daar moet je je mindere overtuigen van je belangen. Ik heb zelf leidinggegeven altijd, maar daar kon ik echt niet zeggen van "we gaan het zo doen omdat ik het zeg".

I: Maar er zitten misschien wel consequenties aan hier in het militair systeem? juridisch bijvoorbeeld.

M: Ja daar houd ik mij eigenlijk nooit zo mee bezig. We hebben een bepaalde opdracht te doen met een bepaald aantal mensen. En zo zit ik daar eigenlijk in en of dat nou beroepscollega's zijn of niet. Ik leer ook heel veel van de beroeps-collega's en ik hoop dat het omgekeerd ook het geval is. Waarschijnlijk wel anders word ik niet met regelmaat gevraagd. Maar ik heb evenveel respect voor een adjudant of een opperwachtmeester als dat ik dat heb voor een generaal. Ik maak geen onderscheid. Dat is misschien wel een aparte houding maar iedereen binnen dit bedrijf die respect verdient die krijgt respect.

I: Goed, ik wil het even hebben over je herkenbaarheid als reservist. Je letterlijke (fysieke) herkenbaarheid als reservist. Ik maak ook een klein bruggetje naar je uitzendervaring dan. Je draagt een uniform. Je zit hier ook in uniform. Heb je weleens complicatie gehad dat mensen niet wisten dat jij reservist was?

M: In Bosnië werd ik als enige Nederlander in een heel groot kamp met allerlei soorten militairen van allerlei landen en allerlei rangen. Nou wij zijn hiërarchisch maar ook redelijk informeel. Kijk het Turkse leger is heel hiërarchisch. Een halve rang hoger is al een enorme afstand. Ik moest de 2de dag bij mijn commandant komen van de eenheid daar en dat is een generaal-majoor en die vroeg na een kwartier of ik wel een beroepsmilitair was. "Nee". "Nou wat doe je dan voor je werk?". Ik zeg "ik ben marketingdirecteur voor de grootste farmaceut van Nederland". "Wat doe je hier dan?" zei hij, "in het leven daar verdienen je drie keer zoveel" ja dat klopt maar er is meer dan geld verdienen.

I: Dit was een buitenlandse commandant?

M: Ja, een Oostenrijkse generaal-majoor. Het hoofd van het contingent van de Europese Unie wat er ligt. In Mali kwam ik later binnen. En de eerste dingen die ik daar gedaan heb is een briefing gegeven aan de staf en alle manschappen van wat mijn functie is. Want een doelgroep-analist snappen mensen niet. Info-ops snappen mensen niet. Dus dat vakgebied wat wij hebben van gedragsbeïnvloeding, dat snappen mensen niet. Dus daar heb ik ook uitgelegd dat ik reservist ben. Dat vinden mensen ook helemaal niet erg. Dat betekende dat de eerste keer dat ik op patrouille ging - jouw militaire skills als reservist zijn bij lange na niet op hetzelfde niveau als het 11de luchtmobiel- heb ik ook gezegd dus tegen een van die jongens "volgens mij ben jij de grootste rotzak hier". Toen zei die "Wat bedoelt u majoor?". "Nou ik heb thuis beloofd dat ik de grootste rotzak zou uitzoeken om op mij te letten. En volgens mij ben jij dat. Goed dan ga jij op mij letten. " "Als er stront aan de knikker is dan telt mijn rang niet, als jij zegt dekken dan ga ik op mijn bek. Want ik heb niet jouw militaire skills en training." En dat vonden die gasten prima. Ik loop er niet mee te koop dat ik reservist ben omdat ik in eerste instantie militair ben.

Maar ik ben net als een dierenarts of een dominee niet vanwege het vechten of vanwege mijn conditie en lichamelijke vaardigheden militair geworden. Ik kan iets wat dit bedrijf onvoldoende ter beschikking heeft. Vandaar dat ze ons inhuren.

I: Heb je daar verder nooit enige vorm van discriminatie meegemaakt?

M: Nee.

I: En hoe zit het ten opzichte van locals?

M: nee niet. We hebben twee voordelen ten opzichte van beroepscollega's. Ten eerste hebben we civiele ervaring. Want je kunt dingen leren en een lesje geven over marketing. Ik heb 30 jaar ervaring. Dat is het verschil. En na een lesje leer je niks. Je leert het daarna pas als je het gaat doen. En ten tweede, dat geldt voor mij, ik ben niet bang voor die hiërarchie. Als er iets moet gebeuren en ik moet 'door' de hiërarchie heen zal ik dat tegen de commandant zeggen. We hebben daar een discussie gehad over het bezoeken van een lokaal radiostation en toen heb ik tegen de opvolgend commandant gezegd "je moet van mij niks, maar dit moet je niet doen". Je moet dit goed voorbereid en niet lukraak dingen gaan roepen wat dat interesseert die locals niet. Nou ja dan is het zijn besluit maar ik voel me op geen enkele manier geremd om het op zo'n manier te zeggen. En dan weet hij dat die maffe knakker 30 civiele ervaring heeft en dat kan hij negeren of erna luisteren. En dan breng ik het wel zodanig dat het zijn beslissing is dat hij het niet doet maar dat is een beetje spelen. Ik heb me nooit gediscrimineerd gevoelt nee.

I: je hebt twee missie gedraaid zei je.

M: Ja Bosnië 2011 en vorig jaar Mali.

I: Wat waren jouw taken/functies op die uitzendingen?

M: Het is heel makkelijk; wij noemen dat 'info-ops'. Ik leg dat thuis weleens uit als het reclame en programma bureau van een missie. Daar doe ik een heleboel mensen mee te kort. Wij moeten gedrag beïnvloeden en dat doen we door een zorgvuldige analyse van de bevolking en kijken wat het ongewenste gedrag is en wat we daaraan gaan doen. In Bosnië was het heel veel draagvlak; mensen met elkaar in contact brengen. Die 3 etnische groepen daar die oorlog hebben uitgevochten met elkaar in contact brengen. Dat hebben we via de kinderen gedaan. Voetbaltoernooien en dat soort dingen. Want als die kinderen er daar achter komen dat die Bosnische Serviër geen klootzak is omdat ze dat thuis of op school zeggen maar je zit in hetzelfde voetbalteam, dan hoop je iets te creëren voor de toekomstige generatie dat ze elkaar niet weer in de haren vliegen. In Mali had de commandant een probleem met bembommen. Niet alleen voor zijn eigen troepen maar ook voor de lokale bevolking en ongelukken. En we wisten wel dat er een aantal mensen waren die weten waar die dingen liggen maar het niet melden. Hoe krijg je ze aan het melden? Dat is ook gedragsbeïnvloeding.

I: En daar had je een brainstorm of analysesectie voor?

M: Nou in mijn vakgebied ga je eerst kijken wat het issue is en hoe ga ik mensen zo gek krijgen dat ze dingen gaan doen die ik wil zonder dat ze er tegen in verzet komen. Dat is mijn vakgebied. Dus dat moet je daar ook doen. Je gaat hier met mensen praten of een marktonderzoek doen, dat moet je daar ook doen.

I: In Bosnië heb je dus met kinderen een project gedaan. Dat heeft een behoorlijke civiele insteek en gefocusseerd op de civiele sfeer. Waarom werd dit vanuit een militaire missie gedaan? Of werd dit ook vanuit andere civiele organisaties vanuit de buurt gedaan?

M: We hadden zelf een aantal projecten vanuit EUFOR -zo heet de missie- die liepen al toen ik kwam maar werden opnieuw uitgevoerd maar daar lopen ook voor kinderen voornamelijk ook nog andere projecten. Er was een kidsfestival. Dat is eigenlijk een heel groot kinderfeest van een dag of 4 in het olympisch stadion van Sarajevo. Vergis je niet dat is volledig kapotgeschoten. En daar komen 25.000 kinderen in 4 dagen en daar kunnen ze schminken, stroopwafel eten en dat soort dingen. Dat was niet door ons georganiseerd maar dat sponsorde wij ook met water en toiletpapier en we hadden zelf ook een tent om kinderen bewust te maken van mijnen en explosieven (want die liggen ook nog overal). Dus we hadden zowel dingen die wij zelf hadden uitgevonden en uitvoerde aanhakend op wat andere doen. Voor zover budget en dat soort dingen toe laat.

I: Hebben jullie daar veel samengewerkt met lokale of civiele organisaties.

M: In dit soort dingen wel. Kijk bij dat voetbaltoernooi deden iets van tweehonderd-zoveel scholen aan mee, dus daar zit je door Bosnië heen op locatie met een aantal voorrondes. Dan moet je samen met de eigenaar van de sporthal en dat soort dingen zorgen dat het toernooi goed verloopt. Dat is wel waar we veel te maken hadden.

I: Je hebt zelf ook persoonlijk 'on the spot' meegewerkt?

M: Ja hoor.

I: En met die locals dus ook samengewerkt.

M: ja.

I: Hoe ging die samenwerking met jou als militair zijnde?

M: Ik heb daar nooit problemen mee gehad. Je komt wat brengen. Hier was het makkelijk omdat je natuurlijk wat wil organiseren. Die scholen willen heel graag meewerken. We hebben op een gegeven moment een soort tekenwedstrijd gehad en die scholen wilden daaraan meewerken. Die vinden het heel geweldig als je komt. Want je hebt wel enige statuur als je op zo'n school komt. Ik had vaak mijn collega bij me, dat was een Bosniër i.v.m. met de taal, en als je zo'n school van tevoren belt (als kapitein) wordt je door de directeur ontvangen met de nodige egards. Ik heb nooit echt problemen gehad daar.

I: Ook niet met ander buitenlandse militairen? Want het was een EU-missie.

M: Nee. Soms moest je dingen gedaan krijgen van officieren die hoger waren dan jij en met name het Turkse leger is de hiërarchie heel groot. Maar goed het is mijn vak om mensen te manipuleren dus dan moet je het op een andere manier aanvliegen. En als je mensen een klein beetje afhankelijk maakt of zorgt dat je een soort schuld bij die andere opbouwt, dan is dat goed. Sommige mensen zijn zo ijdel, als je ze op een voetstuk plaatst krijg je alles gedaan. Normaal gesproken loop je naar je baas en hij naar zijn baas en etc., maar ik maakte meestal de omtrekkende beweging, want ik kon heel goed met de commandant overweg, en vroeg ik twee minuten spreektijd en kreeg ik vaak al een "is goed, doe maar." Dan kon ik tegen die Turkse kolonel zeggen van "we willen het graag doen met uw hulp en het kan niet zonder uw hulp, maakt u zich geen zorgen de generaal-majoor staat er al achter." Dan ging het heel snel. Je moet ook niet altijd de normale weg bewandelen.

I: En hoe ging dat in Mali in die UN-missie?

M: Ik kwam later binnen en toen heb ik eerst met een heleboel mensen gesproken over wat daar nu eigenlijk het probleem was. Gewapende groeperingen en bermbommen waren de belangrijkste twee problemen.

I: Was dit dezelfde soort functie als in Bosnië?

M: Ja. Alleen daar zit je met '11 luchtmobiel' aangeklikt terwijl in een land waar niks aan de hand is zoals in Bosnië. Nou ja, "niks" aan de hand....

I: U doelt op de post-conflict situatie.

M: Ja ik kon daar ongewapend de poort uit. En kon zelfs in burger s' avonds de poort uit om een borrel te gaan halen in Sarajevo.

I: En in Mali?

M: Daar moet je full body-armor de poort uit. Dus als ik dan daar mensen moest interviewen, de lokale bevolking, dan heb je twee of drie man bewaking bij je. Je bent onderdeel van een patrouille. Je hebt een doel met die patrouille.

I: En ben je zelf ook bewapend?

M: Jaja. Zowel een 'colt' bij als een 'glock', ofwel een pistool.

I: Je bent daar dus met een escort. Ben je vaak de poort uitgegaan dan?

M: Jaja. Altijd te weinig want ik vond het altijd geweldig. Een stuk of 10 keer waarvan een hele lange patrouille van 4 uur heen en 4 uur terug. Naar een klein dorp.

I: Maar wat was het doel precies?

M: Ja kijk, die patrouilles gingen elke dag één of twee keer de poort uit. Dat zijn schema's die wisselen iedere keer en dan kijk je bij je collega van de planning naar welk gedeelte van de stad toe je moet of "ik moet drie 'Tamashek', twee Arabieren, een 'Songai' en twee 'Fuani' spreken en is er nog plek op de patrouille?". Dan gaan we 2 uur de poort uit en een tijd van tevoren ga je naar de briefingroom om te kijken of er nog bijzonderheden zijn. Ik legde altijd uit waarom ik meeding en wat het belang daarvan was. Dus die jongens wisten ook wie ze gingen bewaken en waarom. Dus ja. Dat was wel een andere situatie.

I: Lag het in Mali niet aan de veiligheidssituatie of je gewapend/beveiligd moest zijn, en kon deze niet veranderen?

M: Nou ja, in Mali ga je gewapend de poort uit. En op het kamp liggen wapens ook maar je gaat altijd gewapend de poort uit. Dat is altijd al zo geweest.

I: Moest je ook tijdens je uitzending aan je militaire vaardigheden blijven werken?

M: Het eerste wat je doet is het krijgen van een wapen. En dan ga je schietoefeningen doen en het wapen inschieten want dat wapen is ingesteld op iemand anders. En de rest van je militaire vaardigheden, tja kijk je stijgt uit aan de rand van een dorp. En dan is het lopen. En dan maakt het niet uit want jij hebt even veel gewicht op je lijf als iemand van twintig die twee keer zo groot en vier keer zo gespierd is als mij maar je moet gewoon mee. De radio's bij militaire voertuigen daar heb ik me niet zo mee bezig gehouden maar de rest van de vaardigheden, en dan vind ik vaardigheid ook goed voor jezelf zorgen en hygiëne, die moet je daar gewoon blijven beoefenen.

I: Die ontmoetingen met locals waren als ik het goed begrijp in de trant van Psy-Ops.

M: Ja we mogen het geen Psy-Ops noemen. Een van mijn collega's vertelde me dat we niet mogen zeggen dat we aan gedragsbeïnvloeding doen. "Joh malloot we hebben een kamp van 4 vierkante kilometer, wie zit je nou beet te nemen." We hadden het idee dat we iets aan de berm bommen moesten doen en dan kun je wel al die boefjes proberen te vangen die die dingen plaats. Nou dat is een mission impossible. Of we gaan proberen om de grondstoffen daarvoor weg te halen. Dat is ook een mission impossible. Je kunt een berm-bom maken via het internet en dan zie je dat het spullen zijn die je bij de drogist kunt kopen. Dus dat gaat hem niet worden. Dus als we zorgen dat mensen die weten waar iets ligt dat wel gaan melden dan kunnen we als EODD of andere mijnopruimingsdiensten die dingen eruit halen. Want we hielden keurig al die aanslagen en berm bommen bij enz. ik had uitgerekend dat één berm-bom één dode en twee gewonden was. Met andere woorden, als mensen bellen en het is een correcte en we kunnen hem eruit halen dan scheelt dat een dode en twee gewonden.

I: Was dat je voornaamste taak of heb je ook nog op andere dingen gericht?

M: Nou ik heb me hierop gericht. Dat heeft ook een andere reden; ik geloof heilig dat je geen 20 andere dingen half moet doen, maar 1 ding goed moet doen. Ik heb ook nog wel wat les gegeven en dat soort dingen maar dit was wel de voornaamste taak van info-ops daar.

I: Hoe ging dat contact met die locals? Was daar bijvoorbeeld enige vijandigheid?

M: Nou ja vijandigheid was daar niet aanwezig zeg maar want er staan een aantal gasten jou te bewaken. Je bent een bewapende militair. Ik heb dus geen vijandige bejegening gehad. Vergis je niet, wij hadden een onderwerp bij de kop wat de bevolking letterlijk en figuurlijk raakt; berm bommen. Iemand die die dingen zelf plaatst die ik toevallig geïnterviewd heb, die zal dat niet zeggen. Maar die zal je ook niet vijandig bejegenen. Je praat met iemand. Ik heb een vragenlijst bij me die ik afwerk. Dat is wat wil doen. We onderzoeken bepaalde onderzoeksparameters en je hebt een tolk bij je. Dus ik werk plat gezegd het lijstje af. En in Mali is het zo dat je met één persoon staat te praten en er in no-time 30 tot 40 man om je heen staan. Ja goed, dan heb je een groepsinterview plotseling. Dat is niet anders.

I: Maar heb je verder geen gevaarlijke situaties meegemaakt?

M: Niet dat ik me er van bewust ben. Als je in een stad rijdt kan het zijn dat er iets aan de hand is wat niet tegen jou gericht is ofzo. Nee, ik heb daar voor mijn gevoel niet echt gevaarlijke situaties meegemaakt.

I: Ook niet in de vorm van een gevecht of oorlogsdaden?

M: Nee nee. Het kan zijn dat wanneer je 4 uur door de woestijn rijdt, dat je vlak langs een berm-bom rijdt maar dat weet ik niet. Nee.

I: Heb je daar ook met andere humanitaire organisaties samengewerkt?

M: ja de UNMAS, Dat is de VN-club die de mijnen doet. Wij zijn op een gegeven moment, toen we de campagne -het programma- hadden gemaakt zijn we naar die UNMAS geweest. Die zaten op het grote kamp vlak bij ons. Vervolgens is een paar weken later toen we het programma aan het uitrollen waren, is vanuit mijn collega van Bamako gevraagd of ik daar een paar dagen les kon geven. Want hij zat daar met een analist die net nieuw was en die begon onervaren. Die tijd dat ik daar gezeten heb, heb ik ook nog contact gehad met UNICEF en nog zo'n UN-club. Toen heb ik nog uitgelegd wat we konden doen. Dus dat is het contact geweest en dat was wel grappig want toen ik binnenkwam kreeg ik zo'n vieze blik van 'oh daar heb je weer zo'n militair'. Het eerste wat ik dan zeg is dat ik dat pak parttime draag en het grootste gedeelte ben ik burger zoals hen. Een beetje manipuleren natuurlijk. Dan zie je de houding meteen veranderen. Toen heb ik uitgelegd wat ik deed en waarom ik het deed en waarom we dit hadden gedaan en dat het niet alleen een militair doel dient maar ook het beschermen van mannen, vrouwen en kinderen. Nou bij UNICEF vliegt dan wel iemand overeind. Dat is een walk-in-the-park.

I: Heb je ook weleens in burger moeten optreden in Mali, of daar gebruik van gemaakt?

M: Nee. Nooit. Dat is niet toegestaan. Ik ben weleens in burger de stad in geweest. Maar niet binnen functionaliteit. Ik liep eigenlijk het liefste, ook in Bosnië, ook in militair pak. Ik hoefde ook niet zo nodig de stad in. Dat heeft ook een beetje met leeftijd te maken. Je mocht wel officieel wel stappen als er geen veiligheidsissues waren maar voor mij hoefde dat niet.

I: En verder had je ook geen problemen met de andere buitenlandse collega's op de kampen?

M: Nee hoor. Als je goed uitlegt wat je wil en waarom je het wel en waarbij die mensen kunnen helpen dan krijg je al 90% gedaan. En sommige moesten nog wel het laatste zetje hebben uit de hiërarchie zodat de generaal het ermee eens was, maar dan loopt het wel. Wat ik ook vaak deed, als een collega moest zorgen voor water op een bepaalde plek is en banken en stoelen, wanneer het evenement was afgelopen bedankte ik die collega even snel. Kost niks hè. En de volgende keer rennen ze nog harder voor je. Je doet het zelf.

I: Even een iets praktischere vraag. Hoe ziet jouw contract eruit als reservist? Is dat hetzelfde op uitzending?

M: moet ik even denken want ik weet het niet eens. Je krijgt een soort aanstelling voor die 3 maanden Mali. En dan krijg je natuurlijk je normale salaris. Wat je hier ook krijgt. En dat wordt net als bij een beroeps-collega vermeerderd met alle toeslagen en VN-toeslag en dat soort dingen. Je bent gewoon beroeps. Maar ik voel me ook beroeps als ik 'hier' zit. Tenminste in rechten en plichten. Ik sta gewoon onder militair tuchtrecht vandaag. Ik ben gehouden aan confidentialiteit en dat soort dingen. Ik zie het verschil niet. Alleen als ze vragen of ik morgen 5 weken naar Litouwen kan, heel graag maar dan kan ik niet [laughs]. Dat is het enige; die beschikbaarheid is wankeler.

I: Nog even terugkomend op je marketingervaring; werk jij ook samen met de marketingafdeling van defensie bijvoorbeeld?

M: Nee. Ik werk alleen voor het CMI-commando. Tenzij ze me uitzenden, want dan werk ik voor die eenheid zeg maar.

I: Heb je weleens voor andere eenheden projecten gedaan?

M: In een oefening weleens ja. Een grote oefening waar ik weleens in heb meegedraaid. Je civiele ervaring kun je dan helemaal niet loslaten. Je zit wel in militaire oefening te plannen en mee te werken met beroepscollega's maar mijn gedachtespoor loopt niet alleen militair maar ook van "Hoe ziet die situatie uit en hoe zou jij dat met jouw ervaring aanpakken".

I: Welke eenheid was dat toen?

M: Dat was de 43ste mechanische brigade. Een tijdje geleden al tijdens een brigadeoefening.

I: Maar niet op functieposten?

M: Nee buiten dit commando niet, maar goed dat zou eventueel nog kunnen.

I: Heb je ook weleens in een positie voor CIMIC gezeten bij een uitvraag?

M: Even kijken of ik begrijp wat je bedoelt....

I: Je zit hier bij het 1CMIco omdat de reservisten hieronder zijn geschaard. Maar het CMI-commando zijn ook de CIMIC'ers die op uitzending-

M: -twee keer op uitzending ben ik bij een andere ploeg aangeklikt geweest, maar een IIR. Maar of ik bijvoorbeeld bij staf CLAS drie maanden communicatie ga doen, nee dat heb ik nog nooit gedaan.

I: Ik wil ook nog even je persoonlijke mening weten. Zie jij enige verbeterpunten als reservisten zijnde over de positie van reservisten binnen defensie of het commando?

M: Nee ja ik beschouw mezelf in eerste instantie als militair en daarna pas als reservist. Er zijn weleens wat van die kleine dingetjes waar ik mijzelf niet druk om maak. Ik heb MDV gehad he. (Middelbaar defensievorming) Dan volg je een keer in de zoveel tijd een opleiding met begrotingen maken om je majooronderscheidingstekens te krijgen. Daar zitten dan beroepscollega's in de klas die 8 uur per week studieverlof hebben en ik moet het uit mijn eigen tijd trekken. En dat doe ik met alle plezier en liefde en ik maak er ook geen probleem van maar dit is een beetje scheef want ik moet ook studeren en het in de avonduren doen maar ik krijg niet betaalt. Dat is in al die jaren het enige. Nou, en de bevorderingen. Wie wordt er bevordert en waarom. Als je tweede luitenant wordt als reservist en je krijgt een sterretje op je schouder dan krijgen die een soort van blokbevordering. Die worden automatisch eerste-luitenant. En dan zie ik gasten rondlopen die nog niet toe zijn aan die extra ster. Maar dat is dan zo geregeld. En binnen het CMI-commando geldt precies hetzelfde. Die bevorderingen vind ik een beetje....ik heb me hier nooit gestoord. Als er toch iets is wat mij irriteert kan je dat toch gewoon zeggen. En mensen zijn heel bereidwillig. Ik weet dat op dit moment alles wat rommeliger is omdat we met een ander soort organisatie bezig zijn maar dat heb ik civiel al drie of vier keer meegemaakt. Dezelfde patronen. Mensen worden onzeker en boos en gaan speculeren.

I: Heb je in je omgeving hier weleens enige belangenverstrengelingen meegemaakt?

M: O ja. Ik weet dat er mensen zijn waar dit bij gebeurde. En niet alleen reservisten. Ik heb ook beroepscollega's meegemaakt die hier een door defensie betaalde opleiding krijgen die ze vervolgens civiel gaan uitventen. Als ik bij mijn werkgever vroeger een opleiding geef als timmerman en ik ga vervolgens buiten dat bedrijf timmeren dan zegt die werkgever ook dat dat niet de bedoeling is want zij hebben mijn opleiding betaalt en het is niet de bedoeling dat ik dan geld daaraan ga verdienen buiten dit bedrijf. Ik heb dat heel af en toe bij bepaalde beroepscollega's gezien. 99,9 doet dat niet. Maar ik zie het ook weleens bij reservisten. Zo'n computerbedrijf had hier ook mensen. En mensen die hier zitten komen in aanraking met behoeften van die organisatie en gaan die vervolgens daar neerleggen. Het is mij ook weleens overkomen met een burgerorganisatie waarvan die organisatie vraagt of ik als militair dat communicatieplan wou schrijven. Dat kan wel maar niet als militair. "ja daar betalen we je dan voor" oké. Dan zit ik op een snijvlak want dan willen ze dat ik iets militairs doe als civiel. Dat leg ik dan bij mijn commandant neer. Want daar moet je voor oppassen.

I: Omdat het ethisch op het randje is?

M: ja. En een randje is altijd grijs. Ik word ook weleens in de verleiding gebracht. Je leert hier dingen die ik in mijn civiele opdrachtgevers ook toepas. Commandovoering is daar een mooi voorbeeld van. Militairen zijn daar gewoon heel goed in. Uitpluizen wat je precies bedoelt. Maar het omgekeerde vindt ook plaats. Wat ik bij opdrachtgevers weet en leer pas ik ook toe. Dat is voor mij een soort balans. En die balans wil ik graag zo houden. Maar ik ben me er heel erg van bewust dat in het verleden, en ongetwijfeld gebeurt het nog, dat reservisten in een civiele omgeving proberen om uit deze baan een slaatje te slaan.

I: We zijn bijna bij het einde aan. Was er nog iets wat je graag kwijt wil?

M: Nee.

I: Dan zet ik hem stop.

Interviewee #5

I: Dan beginnen we bij het begin. Jij bent reservist geworden.

P: Ja

I: Hoe lang ben je al reservist?

P: Sinds 2009. Dus dat is bijna 10 jaar.

I: Oké. En waarom ben jij toen reservist geworden? Wat was je motivatie voor deze keuze?

P: In het verleden ben ik dienstplichtig geweest. Daar heb ik geen slechte herinneringen aan behalve mijn parate tijd. Maar dat hebben de meeste mensen omdat dat wat saaier was dan de opleidingstijd. Ik ben heel lang alleen aan het werk geweest, en ben toen in contact gekomen met iemand die ook reservist was en het leek mij wel leuk om dat ernaast te gaan doen. Ik heb wel iets met militairen, en het leek me ook gewoon een keer iets anders dan mijn normale baan.

I: Jaja, Had je daar ook tijd voor, want je hebt/had dus ook een normale baan?

P: In principe heb ik daar geen tijd voor, maar ik maak er tijd voor vrij. Het is niet zo dat ik tijd over heb.

I: Wat doe je dan in het dagelijkse leven? Je normale civiele werk bedoel ik.

P: Normaal ben ik zelfstandige en ik werk hoofdzakelijk in de supply-chain. Transport, logistiek, supply chain, alles wat er omheen hangt.

I: Deed je dat ook al toen je reservist werd, of werkte je toen in een ander veld?

P: Dat deed ik toen ook al ja. Transport, daar zit ik al in sinds 1993. Nee nog eerder zelfs; Sinds, ja zeg begin jaren 90.

I: Hoe combineer je dan dat normale civiele werk en het reservist -zijn?

P: Het merendeel van de trainingen die ik doe bij het CMI, en de bijeenkomsten etc. Die zijn al zijn allemaal van tevoren gepland. Dus die weet je best wel een tijd van tevoren, en dan probeer ik mijn agenda daar omheen te plannen. Net afgelopen jaar ging dat erg moeizaam, toen had ik een hele erge drukke opdracht en die slokte alle tijd op. Toen is er weinig gebeurd. Maar nu heb ik wel wat meer tijd en pak ik meer dingen op.

I: Dus als ik het goed begrijp zit jij niet iedere week standaard op de kazerne?

P: Nee, dat zeker niet nee.

I: Heb je een bepaalde vrijheid in het kiezen van je reservistenwerk?

P: Er zit een bepaalde vrijheid in, je ziet ook dat er reservisten zijn die bijna een dag in de week en die zijn ook veel op de kazerne te vinden. Maar die houden zich dan ook vaak bezig met de organisatie van events, van trainingen, dat soort dingen. Die zijn er gewoon bij. En dan zijn er nog mensen die zich opmaken voor een uitzending. Die zitten er ook veel. En ja wil je dat gaan doen, dan moet je wel echt tijd vrij maken.

I: Er zijn dus reservisten die bepaalde events doen, maar hebben jullie ook bepaalde taken van een meer militaire aard?

P: Wat bedoel je?

I: Laat ik het zo zeggen, als jij reservist wordt, moet je dan een militaire opleiding doen?

P: Ja, tegenwoordig heet dat AMO en IRO. Dus dan wordt je, dat is een verkorte opleiding tot officier. En er is ook een verkorte opleiding in militaire basisvaardigheden. Kijk, ik ben nog een van de mensen met een dienstplichtige achtergrond. Er zijn diversie mensen bij ons met een dienstplichtige achtergrond, er zijn mensen die zijn ooit beroeps geweest voor een korte of langere tijd. En dan heb je de mensen die wij de 'spijkerbroeken' noemen, die hebben in het verleden nooit wat gehad met het militaire apparaat. En die zijn binnengekomen en voor hun zijn dit soort opleiding net iets anders. Die maken dan voor het eerst een bivak mee, en eten uit een bakje en dat soort dingen allemaal.

I: ah oké. Maar moesten jullie dat allemaal doen? Heb jij dat ook gedaan bij die opleiding?

P: Ja. Voor iedereen is die basisopleiding gelijk. Dus je leert ook omgaan met het wapen, je leert een stukje exercitie, je leert een stukje stormbaan. Maar je leert ook de basis dingen, hoe maak je een slaapplek buiten in het bos, hoe richt je een kamp in, hoe houd je rekening met de veiligheid rondom. Ja allemaal dat soort dingen. Ja je tikt alle aspecten van het militaire aan. Maar we zijn zeker niet vergelijkbaar met de beroepsmilitairen.

I: Nee, maar kun je dan wel worden opgeroepen net als beroepsmilitairen op bepaalde momenten? En staat dat in je contract?

P: Ja, die is best breed uitlegbaar, wij dienen in principe vrijwillig maar daar staat bij 'niet vrijblijvend'. Maar ik ken op dit moment geen enkel persoon die momenteel verplicht is geweest. Op dit moment werkt het zo; voor een uitzending kun jij je aanmelden. Er zijn tot op heden meer aanmeldingen dan dat er posities zijn. Dus ik ken nog geen geval dat er niemand aangewezen wordt, maar volgens mij kan dat in principe wel.

I: In theorie zou dat dus wel kunnen? Ook als er in Nederland iets aan de hand zou zijn?

P: Ja dan zeker. Wij staan in principe onder contract van 1 januari tot 31 december. Alleen de uren worden vergoed voor wanneer je op komt dagen. Maar in feite hebben wij gewoon een compleet contract maar dan in de vorm van oproepbasis. We zijn wel beëdigd en we zijn wel aangesteld. Ik denk wel dat er een mogelijkheid tot verplichting is.

I: Want hoe zit dat met je normale (civiele) werk? Moet jij dit volledig laten liggen als jij wordt opgeroepen of zijn er uitzonderingen?

P: Ja dat is dus nog nooit voorgevallen. Maar volgens mij kan dat wel dat je alles moet laten vallen. Bij een noodsituatie in Nederland dan denk ik dat wij best wel een hoge mate van verplichting kunnen krijgen.

I: Ja, je zei dat je als reservist zijnde een training of opleiding gedaan hebt Moet je die training bijhouden of was dat eenmalig?

P: Klopt, jaarlijks hebben wij een verplichte MBV (Militaire basisvaardigheden), dat is een verplichte training. Je hebt een defensie conditieproef, je hebt de fit-test, al die testen moet je jaarlijks afvinken om wat ze noemen 'keurend' te blijven. Als je al die dingetjes niet hebt kun je in principe niet uitgezonden worden of ingezet worden. Dus je moet wel fysiek in orde zijn en je militaire basisvaardigheden moeten in orde zijn.

I: Houden die basisvaardigheden ook andere zaken in, zoals bijvoorbeeld schietoefeningen?

P: Ja, we hebben in ieder geval één verplicht schiet moment per jaar. Meestal twee. En ja dat ben je eigenlijk ook verplicht. Dan moet je wel verklaren waarom je er niet bent, laat ik het zo zeggen. Je krijgt ook echt wel vragen als je je MBV niet doet maar dan moet je wel met een antwoord komen waarom je het niet gedaan hebt.

I: Ah oké. Even een andere vraag, heb jij altijd bij CIMIC of 1CMI gezeten?

P: Sinds ik reservist ben wel ja.

I: Oké. Want ik had vernomen dat reservisten kunnen ook op andere plekken binnen defensie gestationeerd zijn zoals bijvoorbeeld bij logistiek?

P: Ja wij noemen dat 'back-fill functies'. Dat zijn functies...ondanks dat er heel veel mensen bij defensie werken is er toch een tekort aan bepaalde krachten. Dat gat wordt meestal getrokken door de uitzendingen die Nederland draait. En die functies die dan niet bezet zijn, die worden vaak ingevuld door reservisten. En dan krijgen wij, ik durf gerust te zeggen wekelijks, 3 tot 5 uitnodigingen waarop je kunt reageren. En er zijn heel veel reservisten...ikzelf heb het tot op heden nog nooit gedaan...dat zijn bijna altijd functies voor een half jaar of ietsjes langer en dan vervang je gewoon iemand die op uitzending is of in zijn opwerktraject zit naar een uitzending toe.

I: Zijn dat dan functies van een meer administratieve aard of verschillen deze meer?

P: Ja, logistieke functies komen heel vaak voor. Omdat in uitzendingen zijn logistieke operaties ook vrij veel nodig. Het is meestal planning, logistiek, personeelszaken, dat soort dingen die komen heel veel langs. Of zuiver specifieke functies zoals de technici onder ons die zich echt bezighouden met bruggen bouwen en dergelijke daar komen bij de Genie's nog weleens functies voor langs.

I: Maar jij zit dan bijvoorbeeld in de logistieke wereld (civiel). En als jij dan op een militaire logistieke functie zou zitten als reservist, zou je dan ook gebruik kunnen of mogen maken van jouw civiele netwerk? Wordt daar veel op ingezet?

P: Nog niet, maar ze zijn wel veel bezig met wat ze noemen "de adaptieve krijgsmacht"...

I: ...het 'Total force concept'?

P: Ja dat. En dan gaat dat wel gebeuren. Ze willen ook meer naar een combinatie gaan waar een chauffeur nu bij DSV o DHL werkt, dat die eigenlijk ook een basismilitairentraining krijgt en in geval van nood ook bij zijn werkgever voor 6 weken - 3 maanden weggehaald kan worden om transportwerkzaamheden voor defensie te doen. Daar wordt op dit moment op ingezet om zo'n apparaat op gang te krijgen.

I: En deze ontwikkeling geldt voor alle takken van defensie?

P: Je moet toch weer contracten hebben. Dat loopt langs een inkooporganisatie. Dus ik kan wel een hele korte lijn hebben om een logistieke dienstverlener in te zetten, maar voordat die daadwerkelijk ingezet mag worden gaan daar maanden overheen.

I: Komt dat door bureaucratische redenen zoals het hebben van vergunningen of juist door hiërarchische redenen?

P: Dat is ook het inkoopbeleid van defensie. We zijn gebonden aan die Europese inkoopregels. Want meestal contracten waar het over gaat, dan heb ik het niet over één transport maar meerdere transporten, dan gaat dat meestal over grotere bedragen. 150k op jaarbasis. En dan zit je aan die Europese inkoopregels vast. Als Nederlandse overheid moet je daaraan houden. Dus daar moeten meerdere partijen kans op inschrijving krijgen, tot aanbidding etc.

I: Jaja oké. Jij hebt dus al die trainingen gedaan. Als jij voor een project bij het CMI zit, hoe zien jouw dagelijks werkzaamheden daar over het algemeen uit? En wat voor zaken en projecten houd jij je mee bezig?

P: Ik heb sinds 2012 heb ik de kans gekregen om me in te zetten voor het LOCC (Landelijk Opleiding en Coördinatie Centrum). En dat is gericht op disaster gebeurtenissen. De LOCC heeft een koppeling met de EU in Brussel, en de EU heeft een programma opgezet om noodhulp te verlenen. Wereldwijd maar ook binnen Europa. En noodhulp heeft te maken met enerzijds overstromingen, anderzijds andere natuurrampen zoals een aardbeving of een tsunami of dat soort dingen. Een vulkaanuitbarsting. Grote rampen waarbij veel slachtoffers zijn en veel mensen geraakt worden, en dan bedoel ik vooral dakloos, geen eten, slechte sanitaire voorzieningen, daar heeft de EU een noodprogramma voor en daar wordt op in gezet. Dat is een vrij goed getrainde organisatie met deelnemers uit alle lidstaten. Dan zendt de EU een team met maximaal 7 mensen naar zo'n rampgebied en dan is dat vooral voor de coördinatie van de goederen die gestuurd worden door de EU. Dus dat die in overleg met een lokale overheid op de juiste plekken komen. De lokale overheid bepaald nog steeds. Niet de EU. De EU bepaald wel nog wat gegeven wordt, maar de lokale overheid bepaald waar het naartoe gaat. Waarbij we wel in het oog houden dat het reëel gebeurt. Net zoals bij de twee overstromingen die in Pakistan gebeurden in 2012-2013. Daar had de Pakistaanse regering bepaalde provincies waar ze geen hulp naartoe wilden verlenen omdat ze daar regelmatig strijd mee hadden. Ja en dan zegt de EU wel "ja sorry maar wij geven hulp aan iedereen in jullie gebied, dus ook aan die mensen" en dan worden al die punten bepaald waar dat allemaal neergezet wordt. Goederen etc. Ja daar wordt wel zo veel mogelijk hun best gedaan zodat ongeacht religie, sekse of leeftijd is, dat iedereen toegang krijgt tot de hulpgoederen die de EU aanbiedt.

I: Zo. Best wel interessant zeg!

P: Ja dat is een mooi apparaat. En daar doe ik toch gemiddeld twee weken per jaar iets voor. En defensie heeft zich daar sinds vorig jaar van teruggetrokken. Voorheen kregen wij dat vergoed. Maar nu staan zij daar niet meer achter. Niet achter de uitzending voor de EU en ook niet voor trainingen.

I: En weet u waarom ze daar niet meer achter staan?

P: Er wordt gezegd dat het niet de taak van defensie is. Ik denk daar anders over; ik denk dat defensie ook net zo goed betrokken moet zijn bij hulpverlening als alleen bij kinetisch optreden. Want wij zijn reservisten bij 1CMI. Dat is eigenlijk het oude CIMIC of wereldwijd nog het CIMIC maar bij ons heet het ietsjes anders. En wij gaan mee met de kinetische eenheid en onze taak is gewoon om contact te leggen met de lokale bevolking en te proberen de lokale economie weer te stimuleren. Met namen de groep waar ik onder val, wij hebben als motto "waar gewerkt wordt, wordt niet gevochten". Als mensen weer de kans krijgen om hun eigen brood te verdienen en hun eigen levensonderhoud, dan is het belang om te strijden voor bepaalde dingen ook een stukje minder. Wij

werken samen met de commandant die voor het kinetisch optreden, of peacekeeping, of wat zijn taak ook is, zorgt.

I: Ja, want jij zit in de cel 'economy' bij het CMI. Heb je in die economy-cel ook weleens speciale trainingen, cursussen of projecten gedaan?

P: Ja we hebben diversie projecten, we noemen dat 'SPECS', dan helpen wij bedrijven met ons advies. Bijna iedereen bij ons de groep zit wel op een of andere manier in de adviessector, logistiek, belastingtechnisch, juridisch, organisatie-technisch, marketing. Er zitten echt allerlei soorten mensen bij ons. En wij hebben al zeker 5 jaar een SPECS-programma draaien en daarbij werk je steeds in kleine groepjes met een onderneming die ook voet moet hebben in het buitenland. Meestal Afrikaanse landen de laatste jaren. Het moet een maatschappelijk betrokken bedrijf zijn. Dus, plat gezegd, wij werken niet samen met de Shell of zo'n organisatie waarbij de hoofdmoot geld verdienen is. En wij werken samen vaak met bedrijven die of iets proberen te doen in het milieu, of proberen met projecten grote groepen mensen aan het werk te krijgen in andere landen, of maatschappelijke ondersteuning in projecten. Een voorbeeldje, in Zuid-Afrika ondersteunen wij 'Project Orange' en dat is een project dat wordt geleid door de Nederlandse ambassade. Daar zitten ook andere bedrijven in die ook allemaal belangeloos ondersteunen. En wat we daar doen is in een drietal grote steden in Zuid-Afrika ondersteunen we startende kleine ondernemers en die geven we tegen een geringe vergoeding...ze moeten er wel iets voor betalen...hebben ze toegang tot een kleine bedrijvenruimte waar ze een goede Wi-Fi hebben en waar ze een werkplek kunnen hebben. En wij geven die mensen ondersteuning voor hun bedrijfje, hoe moeten ze een administratie opzetten, hoe kunnen ze de marketing aanpakken voor hun bedrijfje. Bedrijfsorganisatorisch gewoon kleine adviezen, gewoon mensen even door die startup heen helpen, een bedrijfsplan opzetten helpen met financiering rondkrijgen. We geven geen geld maar we kunnen wel helpen om dat voor elkaar te krijgen. En dat gaat meestal belangeloos. Tja helemaal belangeloos is het niet want het zijn gewoon hele mooie ervaringen. Want er zitten toch gewoon collega's van ons die dan toch mooi twee weken naar Zuid-Afrika kunnen om daadwerkelijk te helpen.

I: Dit klinkt alsof deze samenwerkingen van humanitaire aard zijn.

P: Ja

I: Gaan er dan ook collega reservisten op locatie zelf mee?

P: Ja ik ben zelf twee keer mee geweest naar Nairobi in Kenia en daar hebben we Sevy Riders geholpen en Kibo Motoren. En Kibo motoren is een Nederlands bedrijf en die hebben een motorfiets gebouwd, ontworpen en gebouwd voor Afrika en die hebben dat geassembleerd in Kenia. Waardoor zoveel kosten in Kenia vallen dat het een Keniaans product is. En dan zie je wel dat de mensen die daar werken, die zijn blij met het werk dat ze hebben, met die assemblage. En twee is, heel veel mensen in Nairobi zijn, merkte ik, verbaasd, maar zijn er ook trots op dat een motorfiets gebouwd wordt in Kenia en die vinden dat dan toch wel bijzonder. En die zijn ook eerder geneigd om die ook te kopen. Tot nu toe de bedrijven die ze gekocht hebben zijn beveiligingsbedrijven maar ook een vorm van koerierswerk want die motorfiets wordt ook wel gebruikt als taxi. Een heel aparte vorm maar die motorfietsen zijn gewoon een taxivervoersmiddel. Maar dat is echt leuk om daar te werken. Wat wij bewerkstelligd hebben, wij hebben contact gehad met financieringsmaatschappijen. Twee financieringsmaatschappijen. Eentje, wij zouden dat een soort microcredit noemen, een man (het zijn meestal mannen) die een taxibedrijfje wil beginnen kan dan via die maatschappij geld lenen om zijn motorfiets aan te schaffen, en dan met een bank hebben we dan financieringsmogelijkheden kunnen regelen voor bedrijven die minimaal vijf motoren afnemen. Dus transportbedrijven of grotere taxibedrijven die kunnen bij de bank dan geld aflenen.

I: ah zo ja. Goed, ik wil het even over een ander onderwerp hebben. Je collega's. Je hebt dus samen met reservisten gewerkt aan zulke projecten, maar je hebt ook beroeps-collega's. Ik vraag me af hoe die samenwerking daartussen gaat. Om te beginnen, wat is jouw rang?

P: Mijn rang is kapitein.

I: Als kapitein sta je redelijk hoog in rang. Heb jij ooit meegemaakt dat jij deze positie/rang als kapitein moest duidelijk maken of gebruiken t.o.v. andere collega's?

P: Nee ik heb er zelf geen ervaringen mee, maar ik weet wel van ervaringen in Schaarsbergen enz. als wij vanuit 1CMI daar altijd met een groepje officieren bij elkaar zijn, wordt daar wel vreemd naar gekeken. Meestal als je

dan tijdens eetgelegenheden, of je loopt over het kazerneterrein, het merendeel van de mensen zijn inderdaad of onderofficier of zit in de soldaten of corporalen en dan wordt er toch wel een beetje vreemd naar ons gekeken.

I: En waarom wordt er zo vreemd naar gekeken, kun je dat uitleggen?

P: Ik heb dan wel het gevoel van...wij worden niet als volwaardig militair gezien. Maar mijn bedoeling is dat ook niet. Ik heb niet het idee als ik op zo'n basis rondloop waar hoofdzakelijk luchtmobiel zit, die jongens zijn heel anders getraind en zijn ook een hele andere leeftijdscategorie dan ik, daar kan ik me ook gewoon niet mee vergelijken en dat wil ik ook niet. Ik weet wel dat er collega's zijn die denken dat ze minstens zo goed of zelfs beter zijn dan die militairen. Nou, dat lijkt mij niet.

I: Hoe gaat die professionele omgang met zulke beroeps dan?

P: Dat gaat gewoon over het algemeen respectvol, maar omdat die verhouding in de hiërarchie is ingebracht bij het leger. Maar je ziet aan de gezichten wel dat ze je niet als volwaardig militair zijn. Afgelopen...nee, een weekend langer geleden in het NRC stond een heel lang artikel over reservisten in combinatie met de beroeps en dat wij niet voor vol [volwaardige militairen] gezien worden. Maar wij moeten het ook hebben van onze specialismes uit onze burgermaatschappij en daar moet je ook op focussen. Dat we toevallig die rang hebben, dat zie ik gewoon als een arts in militaire dienst. Zo'n beroeps arts heeft ook een hoge rang maar er is niemand die hem als volwaardig soldaat ziet. Hij heeft gewoon die rang en die functie. En ik denk dat wij ons zo ook zelf op moeten stellen. Maar die duidelijkheid moet er ook gewoon zijn. Als wij op een uitzending zijn, wij zijn daar voor een ander doel als mee op patrouille te gaan en dat soort dingen te doen.

I: Mogen reservisten überhaupt mee op patrouilles?

P: Ja, daar zijn er wel die mee gaan ja.

I: Dus er zijn toch wel mogelijkheden om het veld in te gaan of gevaarlijke situaties, en niet alleen kantoorwerk te doen.

P: Nee klopt. Niet iedereen. Het is afhankelijk van je functie, maar veel mensen gaan ook de poort [van een basis] uit en zijn dan onderdeel van een patrouille of bezoek omdat wij meestal wel de communicatie skills hebben om met die lokale notabelen, bedrijfsondernemers of wat dan ook in gesprek te gaan. Wij kunnen andere dingen bewerkstelligen dan de gewone militairen.

I: Merk je dat verschil ook in projecten waarbij je samenwerkt met beroepscollega's?

P: Ja daar zit een behoorlijk verschil als je bij ons op het bataljon kijkt, vind ik tenminste. Er zijn erbij waar ik het laatste jaar vrij veel mee samen gewerkt heb, die zijn daar reëel in. Die zeggen gewoon "deze organisatie moet eraan wennen dat we steeds meer reservisten krijgen.". Of zoals zij dat noemen: "deeltijdmilitairen". Daar moet de organisatie gewoon aan wennen. Omdat wij in het burgerleven ook weleens andere projecten hebben waardoor we een project bij defensie niet direct kunnen ondersteunen. Dat is voor de gewone militair die beroeps is heel moeilijk te bevatten want wat zijn baas zegt dat gaat hij gewoon doen. Als de baas zegt van "Jij gaat weer op uitzending" dan gaat hij zich gewoon opwerken. Ook al is hij binnen de regels voor zijn gevoel net terug, dan gaat dat toch gebeuren. Voor ons reservisten, wij hebben de mogelijkheid om zelf aan te geven: "ik wil best mee op die uitzending". Ja dat is een groot verschil.

I: En hoe gaat de organisatie defensie om met die flexibiliteit van reservisten?

P: Ja dat is wennen. Dat vind ik dat dat wennen is. Ja we vullen nu dan vaak gaten op. Dat kan dan wel. Omdat we ingezet worden, omdat we de rang hebben. Maar als jij een operationele functie gaat vervangen waarbij je ook echt zware militaire vaardigheden voor vereiste hebt, ja dan is dat bij ons in het reservistenbestand bij lange na niet iedereen voor geschikt. Zo wordt er ook net niet naar gekeken. Er wordt ook weleens gezegd van "Nou je bent kapitein, dat is een kapiteinsstoel. Jij wilt daar naartoe? Dan kun jij hem ook gewoon gaan invullen." Terwijl dat in mijn ogen niet altijd terecht is.

I: Nee, omdat ze dat dan niet verdiend hebben?

P: Ja. En we hebben in het verleden...kijk nu gaan we gewoon mee. Als je reservist wordt dan begin je gewoon als tweede luitenant. Ik was ong. de eerste die dat meemaakte dat je zo binnenkwam. Als ik een jaar eerder bij defensie was gekomen, dan was ik binnengestroomd als overste omdat dat gewoon de maximale rang is. Dan werd er gekeken naar wat je in de burgermaatschappij verdiende. Je salariseis werd omgezet in een rang. Dus daarom hebben wij bij 1CMI, die al langer reservist zijn, die zijn bijna allemaal overste. Dat was natuurlijk ook

niet correct. Dan kreeg je mensen die op uitzending gingen, die hadden voor de eerste keer een glock [pistol] in hun handen. Die hadden daar een paar keer mee geschoten. Daar zijn hele vreemde situaties geweest. Ik ken die verhalen. Een paar daarvan. De beroepsmilitairen konden daar heel slecht mee omgaan. Waardoor we als reservisten meteen een heel fout stempel kregen.

I: Kun je daar misschien een voorbeeld van noemen?

P: Ik weet dat er een keer iemand is geweest die heeft met een glock [pistol] zitten spelen in een ruimte. Wat eigenlijk voor rust was en waar geslapen moest worden. En toen is er een schot afgegaan. En die man is ook per direct teruggestuurd naar Nederland. Alleen zo'n verhaal blijft binnen de beroeps...ook al is het heel lang geleden, nog voor de tijd dat ik bij defensie zat...maar dat verhaal is er nog steeds en dat geeft wel een hele negatieve lading. De beroeps zeggen dan "Ze geven mensen een wapen en een rang en ze kunnen er helemaal niet mee omgaan".

I: Ja dat is wel apart ja.

P: Tja...

I: We zijn nu toch een beetje over uitzendingen bezig. Ben jij zelf ooit op uitzending geweest?

P: Nee, ik ben nooit uitgezonden nee.

I: Heb je daar nooit interesse voor gehad?

P: Nou ik ben daar gewoon eerlijk in. Ik zou een uitzending wel willen doen, maar voor maximaal 3 maanden. En tot nu toe is het een half jaar. En als ik mijn collega neem van vorig jaar als voorbeeld, die is in eind oktober begin november op uitzending gegaan voor een half jaar. Alleen het opwerken is al begonnen in juli. Dus je bent al permanent bezig met tot die tijd. Dan ben je gewoon volledige werkweken bezig om op uitzending te gaan. Dan ben je dus 6 maanden weg. En er komt er nog eens een na-traject van ong. 2 maanden achteraan en dat vind ik in zijn totaal best lang. Als ik nu voor 3 maanden op uitzending kan gaan, en als ik zo'n baan zou kunnen delen met iemand. Dan zou ik die trajecten misschien nog wel aangaan. Maar ik vind een half jaar gewoon echt uit de thuissituatie weg, dat vind ik te lang.

I: Jaja. Weet jij toevallig wel of je als reservist op uitzending volwaardig militair wordt, of houd je dan toch een reservisten status en rang?

P: Ja je blijft wel reservist maar wordt wel ingezet als volwaardig militair en zit ook op een volwaardige functie. En je wordt ingezet voor een bepaalde functie en nu heb ik wel een paar keer begrepen dat je gaat voor een bepaalde rol en meestal is de werkelijkheid iets anders en worden toch wel andere dingen van je verwacht. Maar er wordt ook wel zeker van je verwacht dat je behoorlijk goed militair gedrag vertoont. Dat je het allemaal ook heel serieus neemt. Je hebt geen status apart daar.

I: Heb je dus ook nog nooit een situatie meegemaakt met toch wel een veiligheidsrisico erin?

P: Nee niet vergelijkbaar met uitzending

I: Ook geen bij jou projecten? Heb je daar contacten gehad met bepaalde vijandelijke of lokalen?

P: Nou wel dat daar bepaalde risico's zijn. Maar die risico's die zijn net zo groot als ik als burger naar Kenia ga. Dan in die wijk waar wij zaten loop ik als normale burger ook gewoon risico. Dus je moet daar echt wel goed op letten.

I: In zo'n project in Kenia, liepen jullie in burgerkleding?

P: In burgerkleding ja. Wij gaan daar niet als militair naartoe. Wel met een militaire achtergrond, maar we treden daar wel op vanuit ons burgergebeuren. Want anders dan wordt het, als we daar als militair op gaan treden, dan moet voor zo'n zelfde project zoveel administratief geregeld worden en dan moeten we onze militaire attaché in Nairobi een overeenstemming krijgen met Kenia. Dus dat daar Nederlandse militairen een project komen doen. En dat wordt politiek een heel moeilijk verhaal.

I: Ja dus daar loop jij in burgerkleding. Maar over het algemeen loop je als reservist zijnde in uniform. Klopt dat?

P: Klopt.

I: Is dat een volledig militair uniform?

P: Ja

I: Moet je daar altijd in gerepresenteerd zijn of mag jij ook in burger op de kazerne verschijnen?

P: Ik mag wel in burger op de kazerne zitten. Maar dat gebeurt meestal door mensen die heel even op de kazerne kunnen zijn. Omdat bepaalde dingen kunnen we alleen via het netwerk regelen. Via het computernetwerk van defensie. Dus daar kun je niet altijd vanaf thuis bij. En je bent dan op de kazerne, en je bent dan in burger daar een uurtje om even op een flexplek te zitten, dan is er niks aan de hand. Voor andere activiteiten, als je bijvoorbeeld een dag-job hebt of een training, dan word je wel geacht gewoon in uniform aanwezig te zijn. In de opdracht die je krijgt staat ook meestal het tenue aangegeven. En dan wordt wel geacht je daaraan te houden.

I: Heb je weleens situaties gehad dat je met iemand van een hogere of lagere rang te maken had en in onderling contact niet wist dat jij reservist was?

P: Nee.

I: Heb je nooit zo een verwarrende situatie gehad?

P: Nee ik niet want ik houd mij gewoon altijd aan die instructies maar ik heb wel meerdere keren gezien dat mensen gewoon aangesproken worden dat hun tenue niet volledig is of niet correct of dat ze niet in tenue zijn terwijl dat werd verwacht werd. Dat heb ik wel gezien. Tenminste, de groep 'economy' waar ik dan bij zit dan word daar toch wel over het algemeen wel op gelet. Als ze dat vragen dan verwachten ze ook dat iedereen ook in het juiste tenue en voorzien van de juiste attributen aanwezig is.

I: Hoe zit dat organisatorisch gezien? Heb jij met je rang weleens te maken gehad met bepaalde restricties? Daarmee bedoel ik bijvoorbeeld dat je bij een project van bovenaf in het hiërarchische systeem gestuurd wordt.

P: Ja daar heb ik weleens te maken mee gehad. Dat er wel duidelijk opdrachten gegeven worden. Meestal wordt er door de organisatie aangegeven wie er bij een project de leider is. Dan moet je je daar wel aan houden en dan is dat ook gewoon zo.

I: Maar ook in een project zelf?

P: Ja we hebben er wel een paar bij die nemen het wel heel serieus. Die nemen hun rang ook wel heel serieus. Serieuzer dan ik doe. Voor mij? Ik hecht daar iets minder waarde aan.

I: Heb jij zelf nooit een oordeel of order moeten geven?

P: Nee wel in projecten. In dat project in Nairobi daar was ik dan toevallig de teamleader van op dat moment. Ja ik probeer dan wel te zorgen dat mensen die bij mij in het team zitten, wel hun werk doen. Onder elkaar heb je wel die structuur. Die is er nog wel.

I: Is dat een officiële structuur opgezet vanuit de defensieorganisatie?

P: In Nederland draaien we dat project en dan dragen we ook altijd dat uniform maar als je in het buitenland bent en op Afrikaans grondgebied bent, dan kun je niet zomaar in uniform gaan lopen of daar moet een overeenkomst zijn tussen ons land en het land waar je bent. Dus ja ik ben ook een keer in Marokko geweest en daar konden we wel in militaire uniformen lopen. En dat werd ook van ons verwacht. Maar dan wel het nette uniform. Maar daar hebben we best wel wat dingen kunnen regelen doordat je in uniform bent. Dat is dan wel heel apart. Dat land is dan ook wel heel gevoelig voor mensen met een uniform.

I: Op een positieve manier?

P: Ja, ik vond dat wel positief. Zoals we daar behandeld werden door de lokale bevolking, kwam dat wel positief bij mij over.

I: Heb je ook weleens met reservisten uit andere landen samengewerkt? Bijvoorbeeld in NATO verband of EU verband.

P: Nee. Ik heb wel veel trainingen voor de EU gedaan. Maar daar zit... de hoofdmoot uit andere landen die komen uit de 'civil protection' hoek. En dat is iets wat wij in Nederland niet meer kennen. Wij hebben dat vroeger gehad met de BB maar dat is ergens in de jaren 70 opgeheven.

I: Maar dat project wat jij noemt is via het CIMIC opgezet?

P: Ja.

I: Wat jij werkt voor CIMIC en dat zijn, neem ik aan, allemaal projecten die via het CMI-bataljon gaan.

P: Ja. Ja.

I: Hoe zou jij het CMI, hun werkzaamheden en positie binnen defensie definiëren?

P: Ja volgens mij zijn ze daar heel erg naar aan het zoeken. En ik ben bang als ze niet opletten, dat 1CMI over 10 jaar niet meer bestaat. Ik kan me voorstellen dat de weg die nu ingeslagen wordt, omdat reservisten ook al worden toegekend aan brigades en bataljons, dat er...ik zal maar zeggen... CIMIC-reservisten straks niet meer één eenheid zijn maar dat die verdeeld zitten over defensie. Dus dat we overal CIMIC groepjes hebben.

I: CIMIC is als ik het goed begrijp al een verzameling van allerlei krijgsmachtonderdelen?

P: ja ja, dus ik zie wel gebeuren dat we in plaats van zoals we nu in Apeldoorn met zijn alle bij elkaar zitten, dat daar een verdeling komt ergens in de toekomst. Dus dat we niet meer één eenheid zijn, maar dat we allemaal toegevoegd zijn aan eenheden.

I: Maar zal de functie van specialist reservist dan wel nog bestaan?

P: Ja ik denk het wel. Ik denk dat die in de toekomst groter wordt.

I: Groter zelfs?

P: Ja, ik denk dat defensie erbij gebaat is dat dat project van 'adaptieve krijgsmacht' waar ze naartoe willen...ik denk dat die organisatie straks een kleinere hoeveelheid beroeps heeft en waarbij de specialist bij luchtmobiel en genie-eenheden en dat soort eenheden. Dat zijn gewoon beroeps en die zitten zwaar in de fysieke trainingen en daarnaast komen er gewoon andere onderdelen; logistiek, organisatie, personeelssturing, dat kunnen ook mensen zijn uit de burgermaatschappij die affiniteit hebben met de krijgsmacht. En die het gewoon op deeltijdbasis doen. Die eens twee jaar vrijmaken en dan doen ze een groot project bij defensie. En daarna gaan ze weer terug naar hun reguliere baan in de burgermaatschappij.

I: Ja. Daar op terugkomende; in het begin vertelde je ook over je eigen baan en je defensiebaan ernaast. Dat noemen ze 'alternating flow'; het afwisselen van civiel- en defensiewerk. Moet jij per jaar een aantal dagen aan een project meedoen als reservist zijnde? Of heb je echt de volledige vrijheid om te zeggen dat je voor langere tijd niets wilt doen bij defensie? In hoeverre mag jij vrij kiezen hoe vaak jij iets doet?

P: In principe mag je kiezen maar ze vragen je, met name in het deel waar ik bij zit, bij IDEA, [economy] vragen ze je om deel te nemen aan bijvoorbeeld een van die SPECS-oefeningen. Andere bijeenkomsten krijg je uitnodigingen voor. Je bent natuurlijk vrij om te zeggen dat je niet komt. Maar ik weet wel dat er gewoon gesprekken plaats vinden met mensen die dus een jaar lang aan geen enkele activiteit hebben deelgenomen. Die dus gewoon hun MBV's, hun defensie-conditieproef niet gedaan hebben, daar wordt wel een gesprek mee aangegaan over wat er aan de hand is. Of ze het nog wel zien zitten. We weten allemaal er zijn... net als vorig jaar heb ik het persoonlijk ook heel eg druk gehad, maar ik heb er wel voor gezorgd dat ik de tijd heb genomen voor die basisdingen, dat ik die in ieder geval ingevuld heb. Maar zo'n activiteit van SPECS heb ik gewoon op een lager pitje gezet. Daar ben ik eigenlijk gewoon toeschouwer geweest als actief deelnemer. We hebben ook jaarlijks een gesprek en daar heb ik dan ook aangegeven "ja ik heb nu gewoon iets minder tijd" en daar is dan ook wel begrip voor. En misschien het komende jaar doe ik weer wat meer.

I: Oké. Ik heb volgens mij bijna alles wat ik wil. Heb je zelf misschien nog opmerkingen of iets waarvan je denkt "dit is misschien nog wel leuk om te weten"?

P: Nee denk het niet nee.

I: Dan zet ik hem uit en zijn we klaar.

Interviewee #6

[Geen audio/ transcriberen van Notities

Respondent was niet bereid overal antwoord op te geven.]

[No audio / transcription through notes

Respondent did not want to respond to all questions]

I: Sinds wanneer ben jij reservist?

P: Bedoel je reservist zoals ik nu ben, of hoelang ik al bij defensie zit?

I: Allebei eigenlijk.

P: Ik ben al sinds 2015 reservist. Maar daarvoor heb ik op de KMA gezeten en ben ik pelotonscommandant geweest. Na die KMA-ervaring ben ik nog verder gaan studeren voor een paar jaar en daarna ben ik eigenlijk pas officieel reservist geworden. Maar ik werkte daarvoor eigenlijk al bij defensie.

I: Oké, en momenteel ben je nog steeds reservist?

P: Ja officieel nog steeds, maar ik werk nu voornamelijk bij de MIVD, maar daar gaan we het niet over hebben.

I: begrepen. Wat was je motivatie om bij defensie te gaan werken?

P: Als reservist zijnde?

I: Nou over het algemeen bij defensie.

P: Ja...in eerste instantie heb je het sociaal wenselijke antwoord. Je wilt iets voor de maatschappij betekenen enz. Maar het had ook te maken met het avontuur in het werk. Die zoektocht naar avontuur. Maar ook het werk zelf, de dynamiek ervan, de samenwerking en de soort uitdagingen. Dat is toch wel anders dan bij een normale baan.

I: Maar je bent toch uiteindelijk redelijk snel reservist geworden in plaats van beroeps gebleven. Waarom heb je dat gedaan?

P: Ik heb op een gegeven moment toen onderzoek gedaan bij het NIMH (Nederlands Instituut voor Militaire Historie). Dat was een soort stage. Toen studeerde ik internationale betrekkingen. Ik ben één jaar burger geweest, zou je kunnen zeggen. Daarna was het voornamelijk een pragmatische beslissing om reservist te worden bij het NIMH. Daardoor kon ik gewoon door werken aan mijn onderzoek.

I: Uiteindelijk ben je toch bij het 1CMIco terecht gekomen. Waar ik je ontmoet heb.

P: Ja maar dat was eigenlijk puur door centralisatie. Ik werd als reservist zijnde van het NIMH overgeplaatst naar het 1CMIco, dat was toen een grote reorganisatie waardoor vrijwel alle niet-NATRES-reservisten administratief onder het 1CMIco kwamen te staan. Maar ik heb uiteindelijk daar nooit echt werk voor gedaan.

I: Maar wat houdt jouw functie dan precies in?

P: Ik ben eigenlijk geen functioneel specialist in de praktijk. Ik doe namelijk alleen militaire taken weet je.

I: En wat houden die taken dan precies in? Zijn die anders dan die van RSD's?

P: Ja weet je, het zijn dezelfde soort taken als beroeps meestal doen. Maar niet zoals het NATRES. Ik ben een ander soort reservist eigenlijk. Tja, ik weet de benaming ervoor eigenlijk niet zo, dat moet je even opzoeken. Dat staat vast ergens op het internet. Op de defensiewebsite Dat moet je maar eens opzoeken.

I: Maar klopt het dat je wel binnen een netwerk van CMI valt?

P: Ja ik ben dan bij 'Militair' netwerk gegaan van PMESII. Mijn expertise valt al binnen de kaders van defensie. Ik breng geen civiele expertise van buiten naar defensie. Omdat ik al bij defensie werkte. Ik heb 1 jaar bij NIMH gewerkt en daarna doorgewerkt als reservist. Maar verder heb ik nooit echt onder een civiele werkgever gewerkt. Ja ik was wel burger bij het 'Instituut Defensie Leergang' waar ik nog gewerkt heb. Maar dat is eigenlijk ook al een onderdeel van defensie.

I: Instituut Defensie Leergang?

P: Ja die houden zich bezig met de opleidingen en trainingen die binnen defensie gegeven en gemaakt worden. Met mijn academische kennis en onderzoek paste ik daar prima binnen.

I: Maar als je binnen een netwerk van het CMI valt, zit je dan niet standaard ook in hun specialistenpoule, en werk je voor hen?

P: Nou ik werk nooit echt voor hen. Als reservist zijnde wordt je eigenlijk steeds uitgeleend op andere stoelen van andere eenheden. Dus je hebt daardoor eigenlijk altijd twee bazen binnen defensie. Die van je eigen eenheid (CMI) en die waar je voor werkt en waar je orders voor opvolgt. Maar dat is vooral iets voor wanneer in hier in Nederland werkt. Wanneer je op uitzending bent val je natuurlijk gewoon direct onder het gezag van de commandant ter plaatse.

I: Oké, maar net als een RSD-reservist heb jij ook een officiersrang, klopt dat?

P: Ja dat klopt.

I: Want jij bent luitenant

P: Als reservist ben ik in een luitnants functie ja.

I: Heb jij weleens een project of functie gehad waarbij je militairen direct onder je had staan als reservist zijnde? En, waar ik vooral op doel is, hoe ging die relatie.

P: Ja ik snap wel wat je bedoeld. Reservisten hebben een beetje zo'n...tja. Sommige militairen hebben een bepaald beeld van reservisten en hun capaciteiten. Maar ik heb dat nooit gehad. Ik heb een volwaardige militaire opleiding ook gehad hè. Die relaties waren altijd gewoon prima.

I: Dus je hebt nooit een rangendispuut gehad of onduidelijke of onprettige situatie als officier en reservist zijnde?

P: Tja een rangendispuut...ik niet echt. Weet je, leiding geven is een menselijk iets. In de praktijk is een reservist minder opgeleid dan beroeps in het leiding geven. Ze zijn daar omdat ze sterke civiele opleiding hebben, niet militaire. Dus dat kan wel voor problemen zorgen misschien. Gewoon doordat ze minder ervaring en kunde hebben met het militaire leiding geven. Door dat gebrek aan ervaring eigenlijk ook.

I: Oké. Nu we het over ervaringen hebben, is het misschien een goed idee om over jouw eigen ervaringen te praten. Over je uitzending. Ben je weleens op uitzending geweest als reservist?

P: Ja. Naar Mali voor 7 maanden in 2016.

I: De Minusma missie?

P: Ja die ja.

I: Oké. En wat voor een functie vervulde je daar?

P: ik was operationeel dag boek schrijver.

I: Wat houdt dat in?

P: Je houdt eigenlijk alles bij wat er op zo'n missie en in Mali om je heen gebeurde. Wat ik eigenlijk deed was besluitvormingsprocessen van de Mali missie afwegen tegen de context waarin we ons bevonden.

I: Kun je dat misschien nog iets duidelijker verwoorden?

P: Ik moest een goed beeld van de omgeving krijgen. Ik analyseerde de omgeving en gaf mijn bevindingen door aan de commandant zodat die een goed afgewogen beslissing kon maken. Daarmee maakte je een politieke verantwoording van je beslissingen achteraf mogelijk. Maar daarbij moet ik wel een kanttekening maken. Officieel ben je dan dagboekschrijver maar in de praktijk wordt je door stafofficiëren ook voor andere dingen gevraagd. Bijvoorbeeld meehelpen bij stafwerkzaamheden.

I: Deze Minusma missie was van de VN, maar had jouw functie vooral betrekking op de Nederlandse focus of die van de VN?

P: Minusma had een grote inlichtingen functie. En mijn positie was daarin dus ook best belangrijk omdat ik daar wel mee in contact kwam.

I: Maar hoe verkreeg jij dan je analyse materiaal? Mocht van de basis af?

P: Ik ging wel met enige regelmaat van de basis af ja. Maar eigenlijk maar voor bepaalde doeleinden. Dus je moet niet denken dat ik met een patrouille achter een machinegeweer zat.

I: Doeleinden zoals...?

P: Het bezoeken van andere kampen van de VN voor overleg, en voor VN onderzoeken om zo met bronnen te praten en informatie te vergaren. Maar ook ging ik onder een commandant het veld in met patrouilles of andere trips om een beeld te krijgen van de situatie. Maar ik deed nooit zelf mee aan die acties en processen. Mijn functie was puur waarnemend. Dus ik zat wel overal bij. Bij iedere vergadering en ontmoeting. Maar ik zat aan de zijkant te waarnemen en zeis meestal niets.

I: Heb je tijdens die momenten buiten de basis ook veel contact gehad met locals?

P: Ik heb eigenlijk in mijn professionele sfeer niet echt contact gehad met locals. Ja, ik zat dan weleens bij een gesprek tussen de commandant en een of andere lokale leider of persoon maar daar nam ik alleen maar waar. Ik praatte verder niet echt met mensen.

[interruption: Respondent got coffee]

I: Ik neem aan dat je tijdens je uitzending altijd je uniform aan had.

P: Klopt ja.

I: Was dit ook het geval als je als reservist in Nederland bezig was of op kantoor zat?

P: Je moet altijd een uniform aan hebben. Want je bent gewoon een militair in functie dan. Ik snap niet wanneer reservisten dit niet aan zouden mogen hebben en in hun gewone kleren komen. Je moet gewoon altijd je uniform aan hebben.

I: Je moet dus altijd representatief en duidelijk gekleed zijn?

P: Ja tuurlijk. Tja...het is wel niet zoals bij de NATRES. Die hebben een geheel eigen uniform met apart embleem omdat zij natuurlijk een eigen compagnie zijn. RSD's zijn dat niet. Die worden constant aan allerlei andere onderdelen van defensie uitgeleend en worden daar dan onderdeel van. Ze dragen dus steeds een ander embleem.

I: Dus men kan niet per se zien dat iemand een reservist is? Of van 1CMIco komt?

P: Als je op een andere positie "uitgeleend" bent niet nee. Niet aan je uniform.

I: Brengt dat problemen wanneer zo'n reservist officier in een mogelijke leiderschapspositie of sturingspositie komt?

P: Tja Leiderschapspositie. Kijk, als officier heb je een verantwoording. Je moet kunnen aansturen en leiden mocht dat nodig zijn. Een reservist heeft alleen niet diezelfde verantwoording om te kunnen sturen, omdat ze er simpelweg niet voor zijn opgeleid zoals beroeps. Daar zou je in principe een argument tegen kunnen voeren...

I: Heb je dat ooit meegemaakt, dat er problemen waren tussen beroeps en reservisten in dergelijke posities of rangen? Bij collega's of andere voorbeelden?

P: Nee die situatie heeft zich nooit echt voorgedaan. Want weet je...rang en leiderschap zijn twee verschillende dingen. Functioneel leiderschap staat boven rang. Dus het kan zijn dat in situaties een lagere rang boven een hogere rang komt te staan en daarover mag beslissen. Net zoals bij medische officieren. Als het op medische kwesties aankomt hebben zij het laatste woord. Reservisten staan dus niet altijd boven lagere rangen. Het is wel zo dat in bijvoorbeeld crisissituaties je plots naar een officier moet/kan kijken voor leiderschap. Dan kun je dus afvragen hoe dat zou gaan als de enige officier ter plekke een reservist is.

I: Of deze geschikt zijn bedoel je?

P: Ja over zulke situaties zou je daarover kunnen discussiëren.

[interruption]

I: Oké, ik heb ook nog vragen over een ander aspect van je uitzending. Heb je daar ook veel contact gehad of zelfs samengewerkt met locals of Ngo's en Io's?

P: Uhm, kijk het Nederlandse karakter van die Mali missie ging richting het civiele domein. Die missie werd door het ministerie BUZA gestuurd. Dus dan moet je denken aan allerlei projectjes zoals putten aanleggen etc. BUZA heeft daar defensie voor nodig want die hebben al het materiaal en de kennis die daarvoor nodig is en die daar aanwezig kunnen zijn. Dus in die zin was er in de missie wel contact met lokalen. Maar met Ngo's waren in dat gebied geen contact nee.

I: En jijzelf?

P: Niet echt nee. Tja, je had schoonmakers enz. op de basis dat waren locals. Telt dat? Heb ik alleen verder niet mee gepraat.

I: Ik bedoel vooral in missie of conflict verband.

P: Niet echt nee.

I: Heb je ooit gewapend contact gehad?

P: Twee keer eigenlijk. Een keer hadden we een IDF [indirect fire]. Er was een raket op het kamp gericht. Zo eentje zonder geleider. Die stoppen ze maar in een pijp in de grond en doen dat zonder enige begeleiding systemen. En de tweede aanval....dat was op een ander kamp. Maar daar wil ik liever geen info over geven.

I: Wat moet je dan doen als reservist zijnde bij zo'n aanval. Wat wordt er dan van je verwacht?

P: Nou ik had geen gevechtsfunctie hè. Dus ik pak niet een wapen op en schiet terug. Ik moest eigenlijk direct, bij die raketaanval, een kogelvrijvest aantrekken en dan ga je direct naar de OPS-room. Want daar was mijn post.

I: Had je dan ook een wapen bij je? Mocht je überhaupt een wapen bij je dragen?

P: Nee niet op het kamp nee. Maar dat is niet altijd zo. Dat is afhankelijk van het regelement van de commandant en dat ligt ook weer een beetje aan de situatie. Maar uiteindelijk ligt dat dus aan de regels die de huidige commandant opstelt.

I: Maar als je van het kamp afging wel?

P: Ja dat ligt er dus ook aan. Als je op patrouille gaat bijvoorbeeld wel. Maar nogmaals, dat ligt aan het regelement.

I: Ging je ook wel eens van het kamp af op andere momenten? 's Avonds of 's nachts? Had je bijvoorbeeld vrije tijd in Mali?

P: Nou meestal had je maar 6 uur max om te slapen 's nachts dus meestal sliep je van 1 tot 6 's nachts. Je mag nooit van het kamp af dan. Als je op uitzending bent heb je namelijk officieel geen vrije tijd. JE bent altijd 24/7 onder dienst en in oorlogsstaat.

I: Zijn daar geen uitzonderingen in?

P: Bij officiële uitzendingen niet nee. Anders is er een andere regelgeving. Denk maar aan Litouwen en de Nederlanders die daar zitten. Dat is een beetje een vage situatie want officieel zijn ze daar niet op uitzending maar op oefening of voor trainingsdoeleinden. Daar mag je gewoon van het kamp af en de stad in 's avonds.

[unclear]

I: Goed. Laten we het hierbij afronden. Dankjewel dat je even tijd voor me hebt vrijgemaakt!